

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI  
Přírodovědecká fakulta  
Katedra geografie

Bc. Adéla FALTUSOVÁ

**FINANCOVÁNÍ OBCÍ A ZMĚNY V ROZPOČTOVÉM URČENÍ DANÍ**

Diplomová práce

Vedoucí práce: doc. RNDr. Marián Halás, Ph.D.

Olomouc 2017

## Bibliografický záznam

**Autor (osobní číslo):** Bc. Adéla Faltusová (R150106)

**Studijní obor:** Regionální geografie

**Název práce:** Financování obcí a změny v rozpočtovém určení daní

**Title of thesis:** Municipal financing and changes of the tax budget allocation

**Vedoucí práce:** doc. RNDr. Marián Halás, Ph.D.

**Rozsah práce:** 99 stran

**Abstrakt:** Hlavním cílem diplomové práce je analyzovat vývoj rozpočtového určení daní a dalších zdrojů financování obcí v 5 vybraných modelových obcích. Teoretická část je věnována změnám v rozpočtovém určení daní od roku 2001 se zaměřením na novely zákona o rozpočtovém určení daní s účinností od 1. 1. 2008 a 1. 1. 2013. Aplikační část diplomové práce je zacílena na analýzu rozpočtů modelových obcí se zaměřením na financování obcí a jejich vývoj od roku 2001 do roku 2016.

**Klíčová slova:** Rozpočtové určení daní, financování obcí, analýza, Česká republika

**Abstract:** The main aim of diploma work is analysed the development of tax budget allocation and next sources of municipal financing in five select municipalities. The theoretical part is given to changes of tax budget allocation since 2001, special on changes in 2007 and 2013. The practical part of diploma work is focused on anal-

ysis of budgets model municipalities and their development since 2001 to 2016.

**Keywords:** Tax budget allocation, municipal financing, analysis, Czech Republic

**Čestné prohlášení:**

Prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci Financování obcí a změny v rozpočtovém určení daní vypracovala samostatně pod vedení doc. RNDr. Mariána Haláse, Ph.D. a veškeré použité materiály a zdroje jsem řádně uvedla v seznamu citované literatury.

V Olomouci dne .....

Podpis .....

Chtěla bych poděkovat panu doc. RNDr. Mariánu Halásovi, Ph.D. za cenné rady, odborné vedení a vstřícnost při tvorbě této diplomové práce a všem, kteří se na tvorbě této práce podíleli.

## ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Adéla FALTUSOVÁ**  
Osobní číslo: **R150106**  
Studijní program: **N1301 Geografie**  
Studijní obor: **Regionální geografie**  
Název tématu: **Financování obcí a změny v rozpočtovém určení daní**  
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

### Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem diplomové práce je zachytit změny ve financování obcí z rozpočtového určení daní a jejich dopady pro vybrané velikostní kategorie obcí. V úvodních částech bude představena legislativa týkající se financování obcí, resp. rozpočtového určení daní po roce 2001, zejména změny, které nastaly ve financování obcí v letech 2007 a 2013 (odstranění skokových efektů, změny velikostních kategorií, část financí jdoucích na rozlohu obce, počet žáků ZŠ apod.). V aplikační části se autorka zaměří na modelovou skupinu (4-5) obcí ve vybraném regionu, na které názorně zdokumentuje vývoj a změny v rozpočtu těchto obcí z rozpočtového určení daní. Zároveň se pokusí identifikovat další doplňkové finanční zdroje v jejich rozpočtech, výši těchto zdrojů vzhledem k počtu obyvatel, jejich strukturu apod.

Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání  
Rozsah pracovní zprávy: 20 000 - 24 000 slov  
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická  
Seznam odborné literatury:

MACEK, Lukáš. Geografické aspekty rozpočtového určení daní v ČR. Diplomové práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Katedra geografie, 2014.  
MARKOVÁ, Hana. Finanční hospodaření územních samosprávných celků. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2008.  
PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009.  
TOUŠEK, Václav, KUNC, Josef, VYSTOUPIL, Jiří (eds.). Ekonomická a sociální geografie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008.  
WOKOUN, René a kol. Management regionální politiky a reforma veřejné správy. Praha: Linde, 2006.  
WOKOUN, René. Regionální rozvoj (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Praha: Linde, 2008.

Vedoucí diplomové práce: doc. RNDr. Marián Halás, Ph.D.  
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: 7. ledna 2016  
Termín odevzdání diplomové práce: 10. dubna 2017

L.S.

prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.  
děkan

doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.  
vedoucí katedry

V Olomouci dne 7. ledna 2016

## **OBSAH**

1 ÚVOD .....	11
2 CÍLE A METODIKA PRÁCE .....	12
2.1 Cíle práce .....	12
2.2 Metodika práce.....	12
3 REŠERŠE LITERATURY.....	14
4 VÝVOJ ADMINISTRATIVNÍHO ČLENĚNÍ ČESKÉ REPUBLIKY PO ROCE 2000 .....	15
5 ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE TÝKAJÍCÍ SE FINANCOVÁNÍ OBCÍ .....	17
5.2 Daňová soustava České republiky.....	20
5.3 Státní rozpočet.....	21
5.4 Rozpočty územních samosprávních celků.....	24
5.4.1 Struktura rozpočtu územních samosprávních celků .....	26
5.5 Místní poplatky .....	27
6 ROZPOČTOVÉ URČENÍ DANÍ.....	32
6.1 Rozpočtové určení daní po roce 2001 .....	32
6.2 Rozpočtové určení daní po roce 2007 .....	38
6.3 Rozpočtové určení daní po roce 2013 .....	43
6.4 Rozpočtové určení daní v roce 2017 .....	49
7 CHARAKTERISTIKA MODELOVÝCH OBCÍ .....	52
7.1 Studené .....	54
7.2 Orličky.....	56
7.3 Bystřec.....	57
7.4 Jablonné nad Orlicí.....	58
7.5 Letohrad .....	60
8 DAŇOVÉ PŘÍJMY V ÚZEMNÍCH ROZPOČTECH MODELOVÝCH OBCÍCH .....	63
8.1 Daňové příjmy v rozpočtu obce Studené .....	63
8.2 Daňové příjmy v rozpočtu obce Orličky .....	66



8.3 Daňové příjmy v rozpočtu obce Bystřec .....	70
8.4 Daňové příjmy v rozpočtu města Jablonné nad Orlicí .....	73
8.5 Daňové příjmy v rozpočtu města Letohrad .....	76
8.6 Srovnání charakteristik daňových příjmů modelových obcí .....	79
9 DOPLŇKOVÉ ZDROJE FINANCOVÁNÍ OBCÍ .....	83
9.1 Místní poplatky .....	83
9.2 Odvody z loterií a z výherních hracích přístrojů .....	83
9.3 Nedaňové příjmy.....	84
9.4 Dotace a transfery.....	84
9.5 Ostatní příjmy .....	87
10. ZÁVĚR.....	88
SUMMARY.....	90
SEZNAM OBRAZKŮ A TABULEK .....	91
SEZNAM LITERATURY .....	94

## **ZKRATKY**

**DPFO** – daň z příjmů fyzických osob

**DPH** – daň z přidané hodnoty

**DPPO** – daň z příjmů právnických osob

**EU** – Evropská unie

**FO** – fyzická osoba

**OECD** – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

**PO** – právnická osoba

**RUD** – rozpočtové určení daní

**SO ORP** – správní obvod obce s rozšířenou působností

**SO POÚ** – správní obvod s pověřeným obecním úřadem

## 1 ÚVOD

Jak docílit spravedlivého financování obcí? Jakým způsobem rozdělit finanční prostředky obcím, aby nedošlo k nerovnoměrnostem mezi městy a obcemi? Problematika financování obcí přináší mnoho otázek. Na některé z nich se v průběhu 17 let podařilo najít odpověď.

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní zavedl novou metodiku pro přerozdělování státních daňových výnosů. Tímto zákonem se daně, které dostávaly obce od státu do svých rozpočtů, začaly rozdělovat na daně sdílené a daně svěřené. Jediné kritérium, které bylo stanoveno v roce 2000, velikostní kategorie obcí dle počtu obyvatel, způsobilo vznik skokových efektů mezi jednotlivými velikostními kategoriemi.

První velkou novelou, která primárně chtěla odstranit skokové efekty mezi velikostními kategoriemi, byla novela zákona o rozpočtovém určení daní z roku 2007. Díky této novele došlo ke snížení počtu velikostních kategorií, byly vytvořeny přechodné koeficienty a přibyla další kritéria (kritérium výměry obce, kritérium prostého počtu obyvatel).

Novela zákona z roku 2007 skokové efekty odstranila a zpřesnila kritéria pro přerozdělení daňových příjmů ze státního rozpočtu. Ale neustále se objevovaly hlasy, které volaly po další novelizaci zákona o rozpočtovém určení daní. Další významná novela vešla v platnost v roce 2013. Jednou z nejdůležitějších skutečností bylo zavedení kritéria počtu dětí a žáků navštěvující školu či školku zřizovanou obcí a úprava procentuálních hodnot jednotlivých kritérií.

Financování obcí se neskládá pouze z daňových příjmů přerozdělených rozpočtovým určením daním. Obce mají možnost žádat také o dotace na jednotlivých ministerstvech v rámci národních výzev nebo žádat v rámci krajských dotačních programů. Po vstupu České republiky do EU se pro obce otevřela možnost získat finanční prostředky ze strukturálních fondů.

Jak vypadají rozpočty vybraných obcí a z čeho se skládají? Jak se projeví změny rozpočtového určení daní na rozpočtech jednotlivých obcí? Odpovědi na tyto otázky by měla přinést tato diplomová práce.

## **2 CÍLE A METODIKA PRÁCE**

### **2.1 Cíle práce**

Cílem práce je identifikovat změny ve financování obcí se zaměřením na rozpočtové určení daní. Teoretická část diplomové práce bude věnována vývoj administrativního členění v České republice, terminologii související s financováním obcí a vývoji rozpočtového určení daní po roce 2001 s bližší charakteristikou novel zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní s účinností od 1. 1. 2008 a 1. 1. 2013.

Aplikační část bude zaměřena na 5 vybraných modelových obcí, ve kterých budou analyzovány příjmy obecních rozpočtů od roku 2001 do roku 2016. Hlavní část aplikační části práce bude zaměřena na daňové příjmy modelových obcí z rozpočtového určení daní a vzájemnému porovnání modelových obcí mezi sebou. Na závěr budou identifikovány doplňkové zdroje financování obcí (dotace, nedaňové příjmy atd.).

### **2.2 Metodika práce**

Diplomová práce je rozdělena na 2 části. Teoretická část je zpracována na základě studia odborné literatury a odpovídajících sbírek zákonů. První část teoretického úvodu je věnována vývoj administrativního členění České republiky po roce 2000 se zaměřením na nižší administrativní celky. Následující kapitola má charakter seznámení se se základní terminologií týkající se financování obcí (daňové příjmy, daňová soustava České republiky, státní rozpočet, místní poplatky). Stěžejní částí je kapitola o vývoji rozpočtového určení daní od roku 2001 se zaměřením na změny, které přinesly novely zákona o rozpočtovém určení daní s účinností od 1. 1. 2008 a 1. 1. 2013.

Před tvorbou praktické části je nutné si stanovit modelové obce, u kterých proběhne analýza jejich financování. Jako modelové obce jsou vybrány obce Studené, Orličky, Bystřec, Jablonné nad Orlicí a Letohrad. Kritéria pro výběr jsou uvedena v kapitole 7 na str. 52. Pro analýzu financování je nutné získat rozpočty modelových obcí od roku 2001 do roku 2016. Rozpočty od roku 2001 do roku 2010 jsou dostupné na webovém portálu [rozpocetobce.cz](http://rozpocetobce.cz), který založila organizace Rozpočet veřejně.

Pro období od roku 2010 do roku 2016 je využit informační webový portál Ministerstva financí s názvem Monitor. Pro upřesnění informací jsou využity Závěrečné účty modelových obcí.

Pro zpracování diplomové práce jsou využity tyto metody:

- studium odborné literatury a sbírek zákonů ,
- analýza rozpočtů jednotlivých modelových obcí,
- analýza statistických dat,
- tvorba příslušných grafů a map.

### 3 REŠERŠE LITERATURY

Stěžejním zdrojem pro tvorbu této diplomové práce byly sbírky zákonů, které byly využity během celé tvorby teoretické části práce a rozpočty modelových obcí, ze kterých vychází praktická část.

Teoretická část byla založena, jak již bylo řečeno, na jednotlivých zákonech, a pak také na odborných publikacích. Je nutné podotknout, že v českém prostředí lze těžko dohledat práci, která by se primárně věnovala rozpočtovému určení daní. Většinou se jedná o publikace určené studentům ekonomických a právnických fakult, kde téma rozpočtového určení daní tvoří pouze dílčí kapitoly. Z geografického hlediska publikace k tématu rozpočtového určení daní vůbec neexistuje. Tento nedostatek se ve své diplomové práci snažil odstranit Macek (2014).

Pro části věnované základní terminologii byly využity hlavně zdroje od Pekové (2011), Markové (2008), Maaytové, Ochrany a Pavla (2015) a dalších. Všechny tyto publikace mají společné, že byly vytvořeny jako studijní opory pro studenty ekonomických a právnických fakult.

Pro vývoj rozpočtového určení daní od roku 2001 do současnosti, byla využita publikace od Provozníkové (2015), která sice na problematiku financování obcí a rozpočtového určení daní nahlíží z ekonomického hlediska, ale představuje i důsledky na místní úrovni. Velmi využívaným zdrojem hlavně pro komentář k jednotlivým změnám RUD byl Deník veřejné správy, což je internetové periodikum, které se věnuje veřejné správě, financování obcí, regionálními rozvoji apod. Velmi aktuální informace lze převzít i z periodika Obec&finance nebo ze stránek Svazu místních samospráv a Svazu měst a obcí ČR.

Pro aplikační část byly využity rozpočty vybraných obcí. Ministerstvo financí spravuje databázi s názvem MONITOR, kde se dají dohledat detailní rozpočty všech obcí v České republice od roku 2010. Druhou, která byla využita, byla databáze Rozpočet obce. Zde se nachází rozpočty obcí České republiky od roku 2000 do roku 2013. Tyto dvě databáze byly pro kontrolu a relevantnost údajů pro diplomovou práci mezi sebou zkontrolovány a údaje se nelišily.

## 4 VÝVOJ ADMINISTRATIVNÍHO ČLENĚNÍ ČESKÉ REPUBLIKY PO ROCE 2000

Po roce 2000 došlo v České republice k reformě veřejné správy, která byla rozdělena na 2 části. Tzv. I. etapa reformy veřejné správy ustanovila nové vyšší územně správní celky = kraje. Jejich správní území bylo stanoveno na základě zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky. Všechny 14 krajů zahájilo svojí činnost 1. 1. 2001, kdy nabyl účinnosti zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).

Ve II. fázi reformy veřejné správy došlo ke zrušení okresních úřadů, které byly od 1. 1. 2003 nahrazeny správními obvody obcí s rozšířenou působností. Dle Svobodové, Hofmanna a Věžníka (2013) „po ukončení činnosti okresních úřadů byla významná část jejich kompetencí přenesena právě na tyto obce s rozšířenou působností. Je ovšem nutné třeba zdůraznit, že současně nebyly zrušeny dosavadní okresy jako územní jednotky.“ Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností vymezil nově vzniklé správní obvody obcí s rozšířenou působností a správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem. V literatuře je možné se setkat s termíny obec II. typu pro správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem a obec III. typu pro správní obvod obce s rozšířenou působností.

Vyhláška č. 388/2002 Sb. o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností definuje územní působnost všech nově vzniklých správních obvodů obcí s rozšířenou působností (obr. 1) a správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem.

Po reformě veřejné správy se Česká republika administrativně člení na 14 krajů, 77 okresů, 205 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, 388 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a 6258 obcí (ČSÚ, 2017).

V roce 2016 došlo k navýšení počtu obcí České republiky na 6258 obcí. Toto navýšení bylo způsobeno zmenšením katastrální výměry vybraných vojenských újezdů. Dle vyhlášky č. 388/2015 Sb. vznikly obce Polná na Šumavě (SO POÚ Český Krumlov,

oddělením od vojenského újezdu Boletice), Bražec (SO POÚ Karlovy Vary, oddělením od vojenského újezdu Hradiště), Doupovské Hradiště (SO POÚ Ostrov, oddělením od vojenského újezdu Hradiště), Luboměř pod Strážnou (SO POÚ Hranice, oddělením od vojenského újezdu Libavá), Kozlov (SO POÚ Olomouc, oddělením od vojenského újezdu Libavá) a Město Libavá (SO POÚ Šternberk, oddělením od vojenského újezdu Libavá).

K 31. 12. 2015 zanikl vojenský újezd Brdy. Dle Českého statistického úřadu (2017) bylo území vojenského újezdu rozděleno do 27 obcí ve 4 správních obvodech obcí s rozšířenou působností (6 obcí ve SO ORP Hořovice, 10 obcí ve SO ORP Příbram, 3 obce ve SO ORP Blouvice, 7 obcí ve SO ORP Rokycany).



**Obr. 1:** Správní obvody obcí s rozšířenou působností v roce 2017 (Zdroj podkladových dat: ARCDATA Praha, 2017; vlastní zpracování).

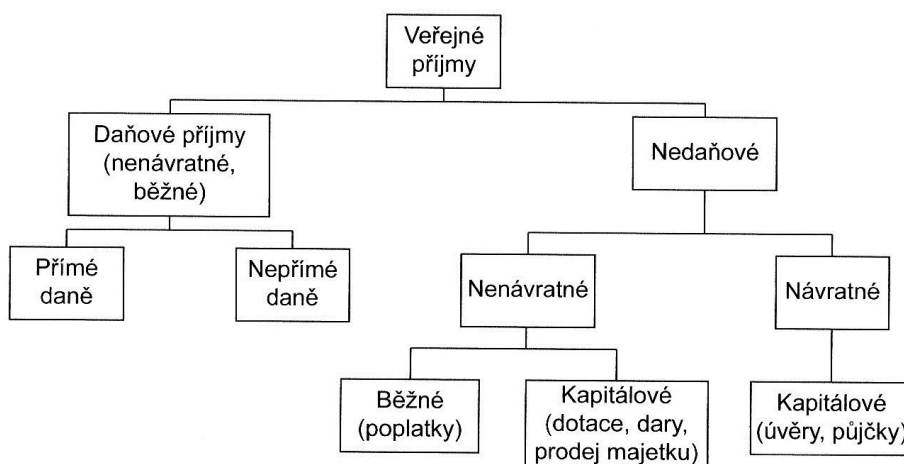
K 1. 1. 2016 mělo v České republice z celkového počtu 6258 obcí 604 obcí statut města a 221 obcí statut městyse (Malý lexikon obcí České republiky, 2016).



## 5 ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE TÝKAJÍCÍ SE FINANCOVÁNÍ OBCÍ

### 5.1 Daňové příjmy

Dle Maaytové, Ochraný, Pavla a kol. (2015, s. 108) existuje více možných dělení veřejných financí. Veřejné příjmy lze rozdělit na „neúvěrové (daně, pojistné, poplatky), úvěrové (půjčky) a ostatní (výnosy z prodeje majetku)“; jiné dělení je na běžné (opakující se) a kapitálové (jednorázové). Za hlavní dělení lze považovat rozdělení na daňové a nedaňové příjmy (obr. 2).



**Obr. 2:** Členění veřejných příjmů (Zdroj: Maaytová, Ochraná, Pavel a kol., 2015).

Macek (2014, s. 16) uvádí definici dle OECD, kteří daň definují jako povinné, jednostranné (neopětovné) platby do vládní instituce. „Daně jsou neopětované v tom smyslu, že výše dávek poskytované vládou daňovými poplatníky nejsou v žádném poměru, ve kterých byly přijaty“.

Peková (2011, s. 320) definuje daň jako „povinnou (nedobrovolnou), pravidelně se opakující a zákonem stanovenou platbu – transfer od obyvatelstva a firem do veřejného rozpočtu.“

Maaytová, Ochraná, Pavel a kol. (2015, s. 108) se domnívají, že jednoznačná definice daně neexistuje. Rozlišují pojem daň v ekonomickém a právnickém pojetí. „Z právního pohledu je daní taková platba, která je názvem označována jako „daň“. Z ekonomického hlediska však do daňových příjmů zahrnujeme všechny povinné platby veřejnému sektoru, které splňují charakteristiky daňových příjmů, mezi něž patří zá-

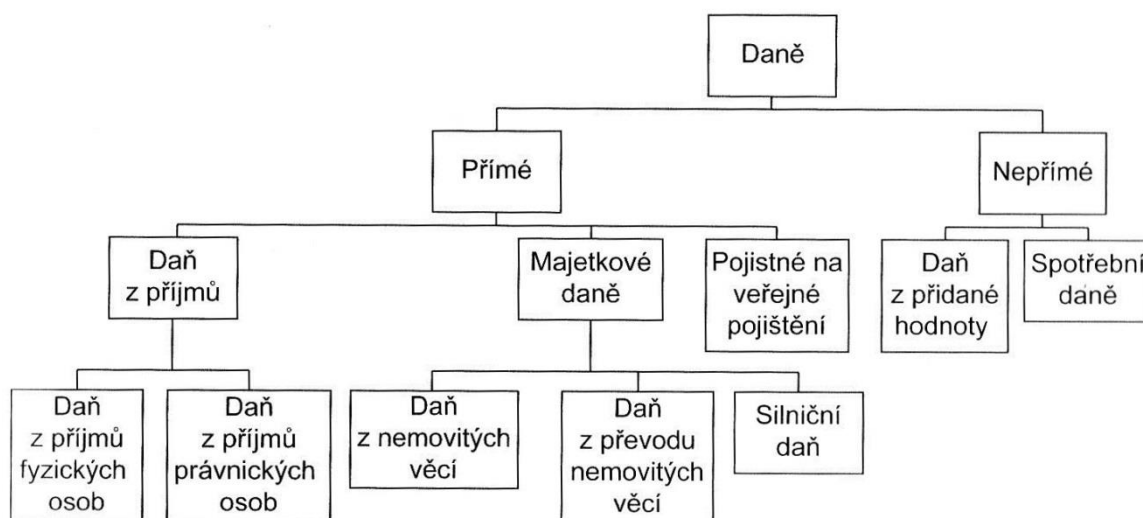
konnost (jsou vždy udány zákonem), nenávratnost (správně zaplacené daně stát nevra-  
cí), někdy neúčelovost (není předem specifikován účel, na který se platí) a neekvivalen-  
ce (není na ně poskytnuto přímé ekvivalentní protiplnění).“ (Maaytová, Ochrana, Pavel  
a kol., 2015, s. 108).

Daně lze dělit podle různých hledisek. Pro základní přehled bylo vybráno dělení  
hledisek dle Pekové (2011, s. 326):

- Podle subjektu daně – poplatníka:
  - daně placené fyzickou osobou (individuální daně);
  - daně placené právnickou osobou (daně korporací apod.);
  - splitting – dochází ke zdanění průměrného příjmu.
- Podle vazby na příjem poplatníka daně:
  - přímé daně – placeny z vlastního příjmu poplatníka;
  - nepřímé daně – vybírají se v ceně zboží a služeb.
- Podle předmětu (toho, co je daní zatíženo):
  - důchodové daně (z příjmů) – zdanění mzdy, zisku, úroku, ...;
  - spotřební daně – zdanění spotřeby a služeb;
  - majetkové daně – daně z movitého či nemovitého majetku.
- Podle použité sazby:
  - daně s pevnou sazbou;
  - daně s procentní sazbou.
- podle daňové pravomoci:
  - daně státní – na území celého státu, tvoří státní rozpočet;
  - daně regionální;
  - daně místní – místní poplatky.
- dle rozpočtového určení daní:
  - daně svěřené, rozpočtově určené;
  - daně sdílené.

Maaytová, Ochrana, Pavel a kol. (2015, s. 108) považují za základní dělení, děle-  
ní na daně přímé a nepřímé (obr. 3). Do přímých daní řadí daně důchodové (z příjmů)

a daně majetkové. Mezi nepřímé daně náleží daň z přidané hodnoty a specifické spotřební daně.



**Obr. 3:** Členění daní na příkladu České republiky. (Zdroj: Maaytová, Ochrana, Pavel a kol., 2015).

Přímé daně lze rozdělit na daně z příjmů, majetkové daně a pojistné na veřejné pojištění (důchodové a zdravotní pojištění). Příjmy se zdaní pomocí daně z příjmu fyzických osob a daně z příjmu právnických osob. „Majetek je zdaňován průběžně každoročními daněmi (daně z držby nemovitostí, daně z aut, daně z bohatství) nebo jednorázovými daněmi při změnách vlastníka majetku (daň z převodů movitého či nemovitého majetku).“ (Maaytová, Ochrana, Pavel, 2015, s. 110).

I když existuje mnoho hledisek, podle kterých se dají daně členit, existují základní charakteristické rysy. Daň je (Peková, 2011, s. 382):

- Povinná (nedobrovolná), pravidelně se opakující a zákonem stanovená platba (převod od obyvatelstva a firem do veřejného rozpočtu, je pro ně typické, že jsou nedobrovolně placeny).
- Nenávratná platba (vrací se pouze přeplatek na dani).
- Neekvivalentní platba (neexistuje konkrétní plnění z veřejných rozpočtů v podobě konkrétního veřejného statku či peněžního transferu).

## 5.2 Daňová soustava České republiky

Daňová soustava České republiky je složena z daní, které zdaňují příjmy, majetek a spotřebu. Pro zdanění příjmu jsou využity: daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob, pojistné na veřejné zdravotní pojištění, pojistné na důchodové pojištění, pojistné na nemocenské pojištění, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na úrazové pojištění zaměstnanců. Pro zdanění spotřeby se používá: daň z přidané hodnoty, selektivní daně ze spotřeby (z minerálních olejů, lihu, piva, vína a tabákových výrobků), ekologické daně, cla a silniční daň. Pro zdanění majetku se využívají: daň z nemovitých věcí, daň z převodu nemovitých věcí a silniční daň (Maaytová, Ochrana, Pavel, 2015, s. 117).

**Daň z příjmů fyzických osob** je vymezena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou (zákon č.586/1992 Sb., 2017; Maaytová, Ochrana, Pavel, 2015, s. 119):

- příjmy ze závislé činnosti – mzdy, platy, příjmy za práci člena družstva, společníka ve společnosti s ručením omezeným, odměny člena orgánu právnické osoby, atd.;
- příjmy ze samostatné činnosti – příjem ze živnostenského podnikání, příjmy ze zemědělského a lesnického hospodářství, příjmy z výkonu nezávislého povolání, příjem za autorská práva, atd.;
- příjmy z kapitálového majetku – dividendy a jiné podíly na zisku, úroky, atd.;
- příjmy z nájmu – příjmy z nájmu nemovitých věcí nebo bytů, příjmy z nájmu movitých věcí, pokud se nejedná o příležitostný nájem;
- ostatní příjmy – příjmy z příležitostných činností, příjmy z příležitostného nájmu movitých věcí, příjmu z převodu nemovité věci, cenného papíru a jiné věci, přijaté výživné, důchody, výhry, atd.

**Daň z příjmů právnických osob** je stejně jako daň z příjmů fyzických osob definována zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Předmětem daně z příjmů právnických osob jsou příjmy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem.

**Daň z přidané hodnoty** (zkráceně DPH) se řadí mezi nepřímé daně. V České republice je daň z přidané hodnoty stanovena zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Na rozdíl od daně z příjmů fyzických osob a daně z příjmů právnických osob dochází u DPH ke zdanění spotřeby, nikoliv příjmu. V České republice se uplatňují tři sazby daně z přidané hodnoty: základní sazba daně – 21 %, první snížená sazba daně – 15 % a druhá snížená sazba daně – 10 %. Základní sazba DPH je uplatňována u většiny zboží a služeb. První snížená sazba DPH je uplatňována např. u domácí péče, sociální péče, ubytovacích služeb, pravidelné hromadné dopravy, zdravotnických prostředků. Druhá snížená sazba DPH je uplatňována např. u kojenecké výživy, knih, noviny, časopisů, mlýnských výrobků (zákon č. 235/2004 Sb., 2017).

**Daň z nemovitých věcí** je definována zákonem č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí. Daň z nemovitých věcí je tvořena daní z pozemků a daní ze staveb a jednotek. Předmětem daně z pozemků jsou pozemky evidované katastrem nemovitostí na území České republiky. Za předmět daně z pozemků nejsou považovány „lesní pozemky, na nichž se nacházejí lesy ochranné a lesy zvláštního určení; pozemky, které jsou vodní plochou s výjimkou rybníků sloužících k intenzivnímu a průmyslovému chovu ryb; pozemky určené pro obranu České republiky“ (Zákon č. 338/1992 Sb.). Druhou částí daně z nemovitých věcí je daň ze staveb a jednotek. Předmětem této daně je dokončená nebo užívaná stavba a dokončená nebo užívaná jednotka. Daň z nemovitých věcí je placena převážně vlastníky pozemků, staveb, bytů nebo nebytového prostoru.

„Od daně z pozemků jsou osvobozeny např. pozemky ve vlastní státní, ve vlastnictví té obce, na jejímž katastrálním území se nacházejí, pozemky veřejně přístupných parků, prostor a sportovišť, pásy pozemků v lesích, vyčleněné pro rozvody elektrické energie a topných plynů atd.“ (Marková, 2008, s. 55). Od daně ze staveb jsou osvobozeny např. školní budovy, muzejní a galerijní budovy, budovy zdravotnických zařízení, atd.

### **5.3 Státní rozpočet**

Státní rozpočet lze definovat jako „finanční vztahy, které zabezpečují financování některých funkcí státu v rozpočtovém roce.“ (Zákon č. 218/2000 Sb., 2017). Státní

rozpočet je složen z očekávaných příjmů a odhadovaných výdajů v rozpočtovém roce. Pro každý rozpočtový rok je vydáván zákon o státním rozpočtu České republiky. Pro rok 2017 platí zákon č. 457/2016 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2017.

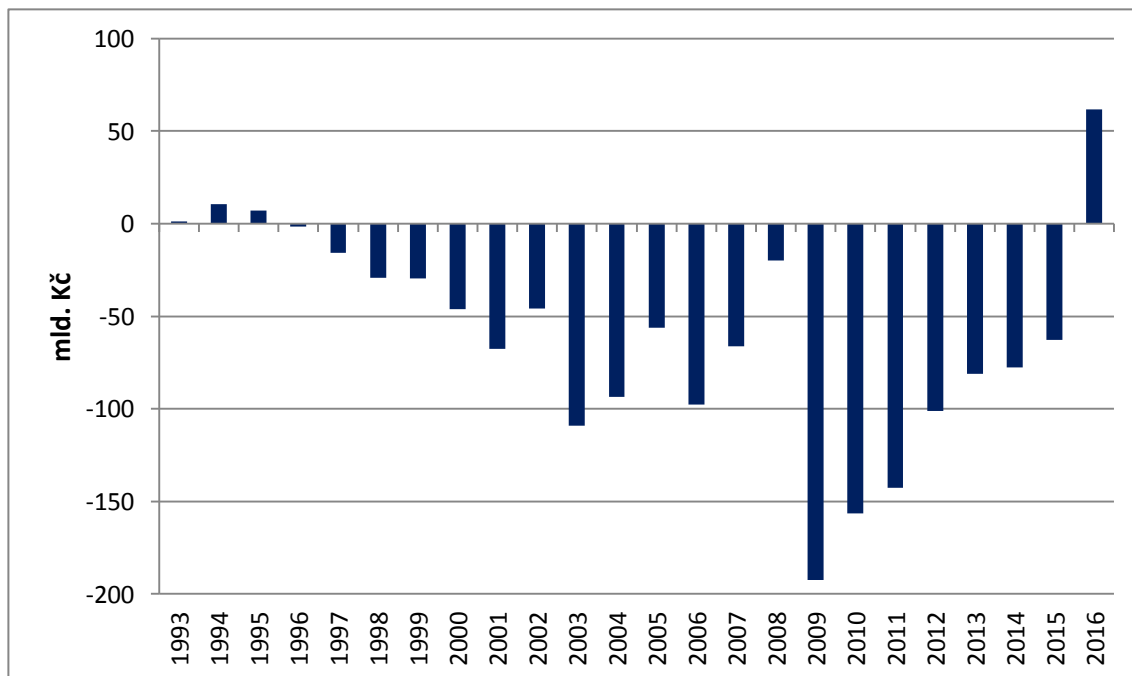
Mezi příjmy státního rozpočtu patří dle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla): výnosy daní včetně příslušenství, pojistné na sociálním zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, výnosy z podílu na clech, příjmy z činnosti organizačních složek státu a odvody příspěvkových organizací, odvod zbývajících zisku České národní banky, sankce za porušení rozpočtové kázně, správní a soudní poplatky, úhrady spojené s realizací státních záruk, příjmy z prodeje a nájmu majetku České republiky, pokuty, atd.

Mezi výdaje státního rozpočtu patří dle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech: výdaje organizačních složek státu a výdaje na činnost příspěvkových organizací (příspěvky na provoz, dotace na financování programů a akcí, dotace na uhrazení provozních nákladů); výdaje na dávky důchodového pojištění; dávky nemocenského pojištění; dávky státní sociální podpory; výdaje na podporu v nezaměstnanosti; dotace a návratné finanční výpomoci územním samosprávným celkům na jinou než podnikatelskou činnost; dotace spolkům a příspěvky politickým stranám; dotace státním fondům; dotace právnickým osobám na poskytování zdravotních, kulturních, vzdělávacích a sociálních služeb a poskytování sociálně-právní ochrany; dotace nadacím, nadačním fondům; dotace dobrovolným svazkům obcí atd.

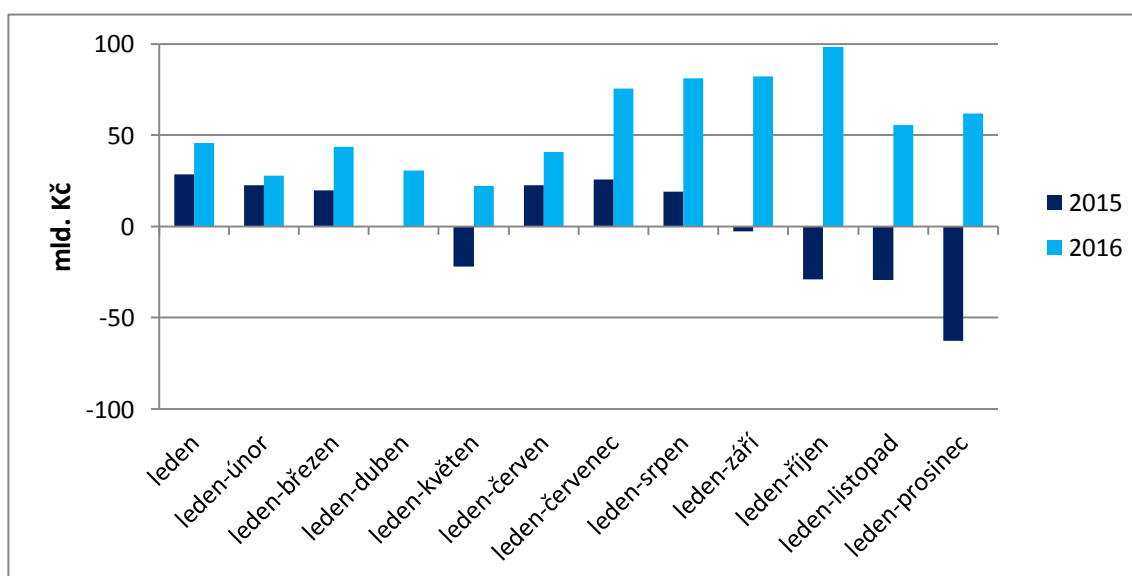
Státní závěrečný účet lze definovat jako dokument, který na konci rozpočtového roku, uvádí údaje o hospodaření státu. Jednou z příloh státního závěrečného účtu jsou souhrnné zprávy o rozpočtovém hospodaření územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí, Regionálních rad regionů soudržnosti. Státní závěrečný účet je schvalován Poslaneckou sněmovnou a musí být veřejně dostupný (zákon č. 218/2000 Sb., 2017).

Saldo státního rozpočtu, někdy také označováno jako rozpočtové saldo, je důležitou charakteristikou státního rozpočtu. Jednoduše lze saldo státního rozpočtu chápat jako výsledek rozdílu mezi příjmy a výdaji státního rozpočtu (penize.cz, 2017). Pro rok

2017 byl stanoven schodek státního rozpočtu na 60 000 000 000 Kč (zákon č. 457/2016 Sb., 2017). Obr. 4 uvádí vývoj salda státního rozpočtu České republiky od roku 1993 do roku 2016. Obr. 5 představuje měsíční vývoj salda státního rozpočtu v porovnání let 2015 a 2016.



**Obr. 4:** Vývoj salda státního rozpočtu České republiky v letech 1993-2016. (zdroj: Ministerstvo financí, 2017, vlastní zpracování).



**Obr. 5:** Vývoj salda státního rozpočtu České republiky za leden až prosinec v porovnání roků 2015 a 2016 (zdroj: Ministerstvo financí, 2017, vlastní zpracování).

## 5.4 Rozpočty územních samosprávních celků

Rozpočty územních samosprávních celků společně se státním rozpočtem tvoří provázanou soustavu. „Rozpočet územního samosprávného celku a svazku obcí je finanční plán, jímž se řídí financování činnosti územního samosprávného celku a svazku obcí“ (Marková, 2008, s. 102). Za rozpočty územně samosprávních celků se považují rozpočty krajů a obcí.

„Rozpočty územních samosprávních celků jsou označovány jako decentralizované peněžní fondy, ve kterých se soustřeďují jak příjmy, které obec (kraj) získá na základě jejich přerozdělení v rozpočtové soustavě, tak příjmy generované z jejich vlastní činnosti. Ty se rozdělují a používají na financování veřejných a smíšených statků prostřednictvím veřejného sektoru územní samosprávy nebo prostřednictvím soukromého sektoru“ (Provazníková, 2015, s. 51).

Rozpočet obce a kraje obsahuje (Peková, 2011, str. 192):

- příjmy a výdaje, které mají vztah k činnosti samosprávy, tzn. k samostatné působnosti, k výkonu státní správy v rámci přenesené působnosti;
- finanční vztahy k lokálnímu, regionálnímu veřejnému sektoru, tzv. organizační složek, příspěvkových organizací atd.;
- finanční vztahy k podnikatelským subjektům: u obcí – daň z nemovitosti, místní poplatky, veřejné statky zajišťované soukromým sektorem;
- finanční vztahy ke státnímu rozpočtu, příp. státním fondům;
- finanční vztahy mezi rozpočtem obce a rozpočtem kraje (příjmem rozpočtu obce mohou být např. dotace z rozpočtu kraje);
- finanční vztahy k ostatním obcím (např. společně financovaný a využívaný vodovod, skládka komunálního odpadu);
- finanční vztahy k dobrovolným svazkům obcí, jehož je obec členem;
- finanční vztahy mezi kraji;
- finanční prostředky ve formě krátkodobé návratné finanční výpomoci;
- finanční vztahy k ostatním subjektům (např. k peněžnímu ústavu).

Rozpočet obce, kraje, dobrovolných svazků obcí je sestavován na shodné rozpočtové období jako státní rozpočet (na kalendářní rok). Z tohoto pohledu je rozpočet



bilancí mezi příjmy a výdaji. Hospodaření lze charakterizovat rovnicí (Provazníková, 2015, s. 51):

$$F_1 + P - V = F_2$$

*kde F1 ... stav peněžních prostředků v rozpočtu na začátku rozpočtového období;*

*P ... příjmy;*

*V ... výdaje;*

*F2 ... stav peněžních prostředků v rozpočtu na konci rozpočtového období.*

Od roku 2001 byl zaveden požadavek na sestavování rozpočtového výhledu, který má důležitou funkci při plánování finančně náročných investičních záměrů na lokální a regionální úrovni, kdy k jejich financování jsou potřebné např. úvěry (Peková, 2011, s. 193-194). Rozpočtový výhled je tvořen ve 4 základních ukazatelích: celkové příjmy, celkové výdaje, celkové pohledávky, celkové závazky (Provazníková, 2011, s. 73).

Mezi funkce územního rozpočtu patří rozpočet jako finanční plán – možné jsou pouze takové výdaje, které jsou kryty reálnými příjmy, existujícími rezervami, eventuálně půjčkami, které lze získat a splatit. Lze se setkat s tzv. rozpočtovým omezením – „snahou územních celků vytvořit dostatečný objem zdrojů na příjmové straně rozpočtu je část výdajů obce často v konfliktu s financováním určitých záměrů a cílů na výdajové straně“ (Provazníková, 2011, s. 52).

Územní rozpočet může stanovovat priority v rámci lokálních a veřejných statků a služeb, alokovat zdroje mezi různé činnosti obce, rozhodovat o výši místních poplatků. Hlavním přínosem je poskytování úplných informací o finanční situaci a o plánech obce (Provazníková, 2011, s. 53).

Provazníková (2011) se domnívá, že rozpočet má 3 roviny:

- rozhodovací – rozhodnutí o vývoji územního celku, rozdělení finančních zdrojů mezi jednotlivé výdaje;
- řídicí – alokace zdrojů mezi jednotlivé organizační jednotky obce (kraje), které budou disponovat s dostatečnými prostředky (na mzdy, vybavení, ...);
- kontrolní – kontrola kolik finančních prostředků obec (kraj) získá a vydá.

### 5.4.1 Struktura rozpočtu územních samosprávných celků

Rozlišujeme běžný rozpočet a kapitálový rozpočet. Běžný rozpočet (někdy nazývaný jako provozní rozpočet) je „bilance běžných příjmů a běžných výdajů, z nichž se většina každoročně opakuje, vztahující se k danému rozpočtovému roku. Běžnými příjmy se financují neinvestiční (provozní) potřeby prostřednictvím běžných (neinvestičních) výdajů“ (Provazníková, 2015, s. 60). Rozpočet může být vyrovnaný (příjmy se rovnají výdajům) nebo deficitní (příjmy jsou nižší než výdaje). Tab. 1 znázorňuje schéma běžného rozpočtu.

**Tab. 1:** Schéma běžného rozpočtu

Příjmy	Výdaje
daňové: – svěřené daně – sdílené daně – místní (a regionální) daně – správní poplatky (daně)	– všeobecné veřejné služby (veřejná správa apod.) – veřejný pořádek (policie, hasiči, apod.) – vzdělání – péče o zdraví (veřejné zdravotnictví atd.) – bydlení – komunální služby – na podnikání – ostatní běžné výdaje (nahodilé, placení pokut apod.) – placené úroky – běžné dotace jiným rozpočtům
nedaňové: – uživatelské poplatky za služby – příjmy z pronájmu majetku – příjmy od vlastních neziskových organizací – zisk z podnikání – ostatní	
přijaté transfery: – běžné dotace ze státního rozpočtu – běžné dotace ze státních fondů – od územních rozpočtů – ostatní běžné příjmy (nahodilé, přijaté dary, sankce apod.)	
<b>(saldo - přebytek)</b>	<b>(saldo - schodek)</b>

**Zdroj:** Provazníková (2015).

Za svěřené daně lze považovat takové daně, jejichž celý výnos je určen místním samosprávám (např. daň z nemovitosti – celý výnos patří rozpočtu obce, na jejímž katastru se nemovitost nachází), naopak výnos sdílených daní se dělí mezi několik samosprávných úrovní – státní, krajské, obecní. Jedná se o DPH, daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob (Maaytová, Ochrana, Pavel, 2015, s. 142).

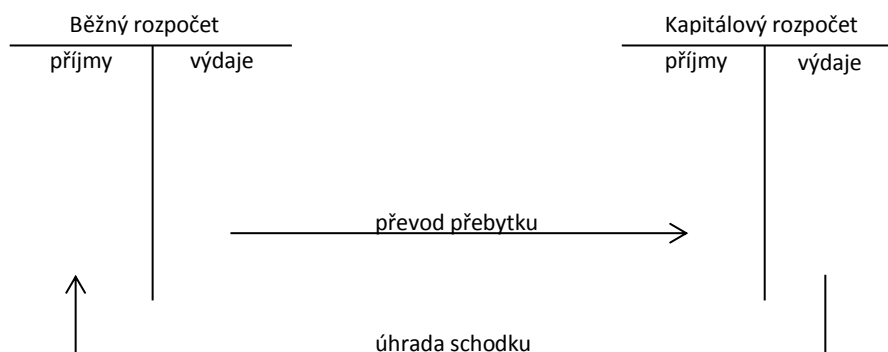
Kapitálový rozpočet by měl prioritně sloužit ke shromažďování zdrojů na dlouhodobé aktivity (významné investiční projekty). Obdobně jako běžný rozpočet, může

být kapitálový rozpočet vyrovnaný (příjmy se rovnají výdajům), deficitní (výdaje jsou vyšší než příjmy) a přebytkový (příjmy jsou vyšší než výdaje). Tab. 2 uvádí schéma kapitálového rozpočtu.

**Tab. 2:** Schéma kapitálového rozpočtu

Příjmy	Výdaje
<ul style="list-style-type: none"> <li>– z prodeje majetku</li> <li>– kapitálové přijaté dotace z rozpočtové soustavy</li> <li>– příjmy z půjček apod.</li> <li>– příjmy z emise vlastních obligací</li> <li>– přebytek běžného rozpočtu</li> <li>– dary na investice apod.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– na investice</li> <li>– kapitálové dotace jiným rozpočtům</li> <li>– na nákup obligací, akcií</li> <li>– poskytované střednědobé půjčky</li> <li>– splátky dříve přijatých půjček</li> <li>– krytí deficitu běžného rozpočtu</li> </ul>

**Zdroj:** Provazníková (2015).



**Obr. 6:** Vztah mezi běžným a kapitálovým rozpočtem (zdroj: Provazníková, 2015).

Obr. 6 znázorňuje vztah mezi běžným a kapitálovým rozpočtem. V České republice neplatí povinnost vézt odděleně běžný a kapitálový rozpočet. „Oddělení běžného rozpočtu od kapitálového rozpočtu umožňuje přehledně analyzovat vynakládání běžných příjmů vzhledem k jednotlivým typům běžných výdajů, zatímco kapitálový rozpočet územního celku umožňuje stanovit, zda objem finančních prostředků je dostatečný na realizaci jednotlivých investičních aktivit“ (Provazníková, 2015, s. 66).

## 5.5 Místní poplatky

Místní poplatky (daně) jsou doplňkovým příjmem rozpočtů místních samospráv. Dle zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích mohou být vybírány tyto poplatky:

poplatek ze psů; poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt; poplatek za užívání veřejného prostranství; poplatek ze vstupného; poplatek z ubytovací kapacity; poplatek za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst; poplatek za provoz systému shromažďování sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.

Zavedení místních poplatků se stanovuje na základě obecně závazné vyhlášky, ve které jsou upraveny podmínky výběru poplatků, výše poplatku, příp. podmínky pro osvobození od platby poplatků. Zavedení místních poplatků není pro samosprávy povinné, pokud se samospráva rozhodne, že místní poplatky budou zavedeny, stávají se povinnými na stejné úrovni jako státní daně vybírané na celém území státu.

### **Poplatek za psů**

Primárním cílem poplatku za psa je získání finančních prostředků na udržování čistoty veřejných prostranství. Sekundárním cílem je regulace počtu psů v obci. Povinnost platby poplatku za psa se vztahuje na majitele psa staršího 3 měsíců. Poplatek platí majitel v místě svého trvalého bydliště. Od poplatku jsou osvobozeni majitelé psů, kteří jsou nevidomí, bezmocní a osoby se zdravotním postižením, kteří jsou držiteli průkazu ZTP/P, osoba provádějící výcvik psů určených k doprovodu těchto osob, osoba provozující útulek zřízený obcí a majitelé, kterým stanoví povinnost držení a používání psa zvláštní právní předpis – např. zákon č. 449/2001 Sb. o myslivosti (zákon č. 565/1990 Sb., 2016).

Sazba poplatku za psa může být stanovena až na 1500 Kč za kalendářní rok a jednoho psa. Přesná výše poplatku je stanovena konkrétními obecně závaznými vyhláškami. U osob, které pobírají invalidní, starobní, vdovský, vdovecký, sirotčí důchod je sazba poplatku snížena na 200 Kč za kalendářní rok na jednoho psa (zákon č. 565/1990 Sb., 2016).

## **Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt**

Cílem poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt je získání finančních prostředků na zvýšené náklady s udržováním zařízení sloužících pro návštěvníky lázeňských či rekreačních míst. Poplatek je vybírán v případě, že návštěvník navštíví obec na základě léčebného pobytu nebo rekreace. Podmínkou je, že pobyt je placený a přechodný. (Marková, 2008, s. 64).

Osoby, které poplatku za lázeňský nebo rekreační nepodléhají, jsou vyspecifikovány v zákoně č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích (např. osoby mladší 18 let, osoby starší 70 let, osoby se zdravotním postižením, ...). Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt vybere a odvede poskytovatel ubytování, u kterého se osoba ubytovala. Maximální částka za poplatek je zákonem stanovena na max. 15 Kč za osobu za „každý započatý den, není-li tento den dnem příchodu“ (zákon č. 565/1990 Sb., 2016).

## **Poplatek za využívání veřejného prostranství**

Poplatek za využívání veřejného prostranství se řadí mezi velmi často používané platby. „Vybírá se např. od osob, které umísťují zařízení sloužící k poskytování služeb nebo umísťují prodejní či jiná podobná zařízení na veřejném prostranství. Tento poplatek se týká i skládek umístovaných na veřejném prostranství, užívání těchto prostor filmaři či vyhrazení trvalého parkovacího místa atd.“ (Marková, 2008, s. 65).

Využití veřejného prostoru, za které je povinnost odvádět poplatek (Marková, 2008, s. 65): provádění výkopových prací; umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje a služeb, umístění stavebních nebo reklamních zařízení, zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí; umístění skládek; vyhrazení trvalého parkovacího místa a užívání tohoto prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce.

Z akcí pořádaných na veřejném prostranství, jejichž výtěžek je určen na charitativní účely, se poplatky za využití veřejného prostranství neodvádí (Marková, 2008, s. 65).

Maximální sazba poplatku za využívání veřejného prostoru je zákonem stanovena na max. 10 Kč za každý i započatý m<sup>2</sup> a každý i započatý den. Obec může v případě využití veřejného prostranství pro reklamní, prodejní, zábavní potřeby zvýšit až na desetinásobek (zákon 565/1990 Sb., 2016).

### **Poplatek ze vstupného**

Poplatek ze vstupného je povinný pro pořadatele sportovní, kulturní, reklamní či prodejní akce, při které se vybírá vstupné<sup>1</sup>. U akcí s charitativním účelem se poplatek ze vstupného nevybírání. Poplatek ze vstupného hradí pořadatel akce. Sazba poplatku za vstupné je limitována na 20 % z úhrnné části vybraného vstupného (Zákon č. 565/1990 Sb., 2016).

### **Poplatek z ubytovací kapacity**

Poplatek z ubytovací kapacity se vybírá pouze v lázeňských městech nebo v místech soustředěného cestovního ruchu v zařízeních určených k přechodnému placenému ubytování. Poplatek z ubytovací kapacity má povinnost uhradit ubytovatel, který přechodné ubytování poskytl. Sazba poplatku činí až 6 korun za každé využití lůžko a den (Zákon č. 565/1990 Sb., 2016; Marková, 2008, s. 67).

Poplatku nepodléhají zařízení sloužící pro přechodné ubytování studentů a žáků, zdravotnická nebo lázeňská zařízení (pokud nejsou využívána jako hotelová zařízení), zařízení sloužící sociálním a charitativní účelům (zákon č. 565/1990 Sb., 2016).

### **Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst**

Dle Markové (2008, s. 67) bylo smyslem zavedení tohoto poplatku „umožnit omezení pohybu motorových vozidel v určité lokalitě, zpravidla v historické části města. Při zavedení je třeba zajistit soulad poplatku se zákonem o pozemních komunikacích.“

Poplatek za povolení vjezdu platí fyzická nebo právnická osoba, které bylo povolení uděleno. Poplatky neplatí fyzické osoby (osoby jim blízké, manželé těchto osob a

---

<sup>1</sup> Dle zákona č. 565 /1990 Sb., o místních poplatcích se za vstupné považuje taková peněžitá částka, kterou musí účastník uhradit, aby se mohl akce zúčastnit.

jejich děti), které mají ve vybraném místě trvalé bydliště nebo osoby, které ve vybraném místě provozují hospodářskou činnost. Výše poplatku je stanovena max. na 20 Kč za den (zákon 565/1990 Sb., 2016).

### **Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání, odstraňování komunálních odpadů**

Dle § 17a zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech obec nemůže současně stanovit poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání, odstraňování komunálních odpadů a poplatek za komunální odpad.

Plátcem místního poplatku je fyzická osoba s trvalým pobytem v místě obce. V případě rekreačních objektů, ve kterých nikdo není hlášen k trvalému pobytu, je poplatek uhrazen majitelem objektu obci, ve které se rekreační objekt nachází. Poplatek se dělí na dvě části: první část je pevně stanovená výše poplatku max. 250 Kč za kalendářní rok a druhá část je stanovena na základně skutečných nákladů na sběr a svoz komunálních odpadů až na 750 Kč (zákon č. 565/1990 Sb., 2016).

### **Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace**

Tento poplatek vychází ze zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu. Poplatek se platí obci, na které se stavební pozemek nachází. „Sazba poplatku nesmí přesáhnout rozdíl ceny stavebního pozemku bez možnosti připojení na obcí vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace a ceny stavebního pozemku s touto možností. Cena poplatku se stanoví obecně závaznou vyhláškou.“ (Zákon č. 565 /1990 Sb., 2016).

## 6 ROZPOČTOVÉ URČENÍ DANÍ

Rozpočtové stanovení daní (zkráceně RUD) určuje „podíl nebo postup stanovení podílu, jakým se jednotlivé kraje, obce a státní fondy podílejí na výnosu jednotlivých daní“ (Maaytová, Ochrana, Pavel, 2015, s. 141). Rozpočtové určení daní je v České republice stanoveno zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní ve znění pozdějších předpisů. Pro cíle této diplomové práce bude pracováno s rozpočtovým určením daní po roce 2001 se zaměřením na změny po roce 2007 a 2013.

### 6.1 Rozpočtové určení daní po roce 2001

Pro vývoj rozpočtového určení daní po roce 2001 měla největší vliv reforma veřejné správy, která zavedla nové územně samosprávné celky (kraje) a vyžádala si vytvoření nového zákona o rozpočtovém určení daní, který nabyl účinnosti k 1. lednu 2001. Pro kraje bylo rozpočtové určení daní vydefinováno až o rok později na základě zákona č. 483/2001 Sb.

Od 1. ledna 2001 byly daňové příjmy obcí tvořeny (Provazníková, 2015, s. 118):

- Svěřenými daněmi (celý výnos je výlučně určen místním samosprávám):
  - daň z nemovitosti;
  - daň z příjmů právnických osob placená obcemi.
- Sdílenými daněmi (výnos se dělí mezi několik územních úrovní):
  - daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti;
  - daň z příjmů fyzických osob samostatně výdělečně činných (pouze 70 % výnosu této daně);
  - daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou;
  - daň z příjmů právnických osob, pokud nejsou poplatníkem samy obce;
  - daň z přidané hodnoty.

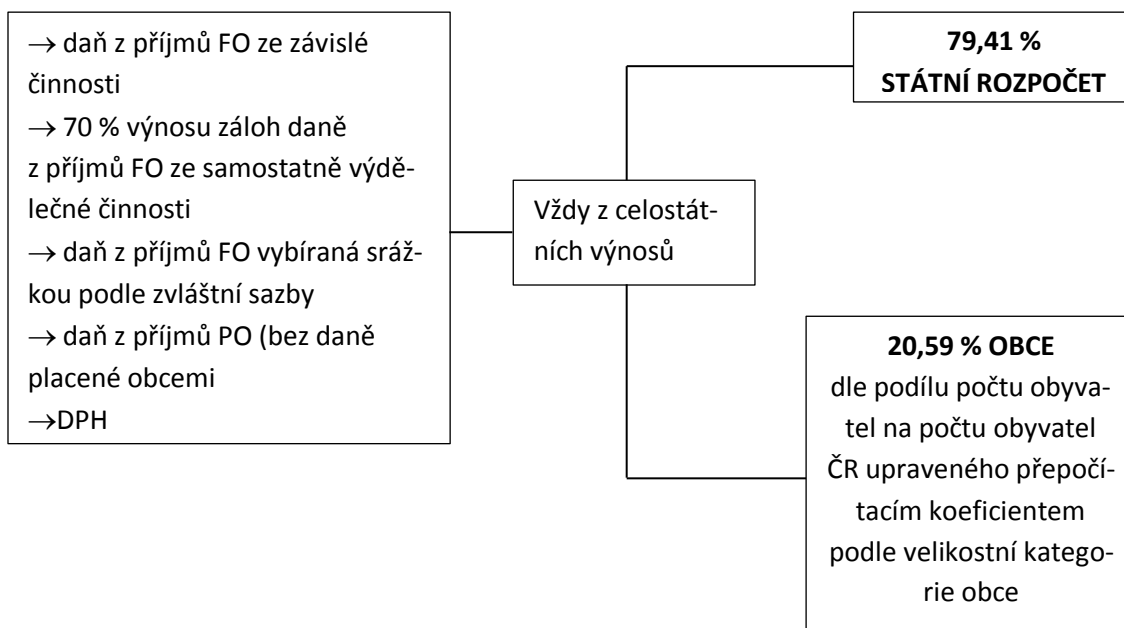


Daňové příjmy rozpočtů obcí byly v roce 2001 tvořeny dle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní takto (Macek, 2014):

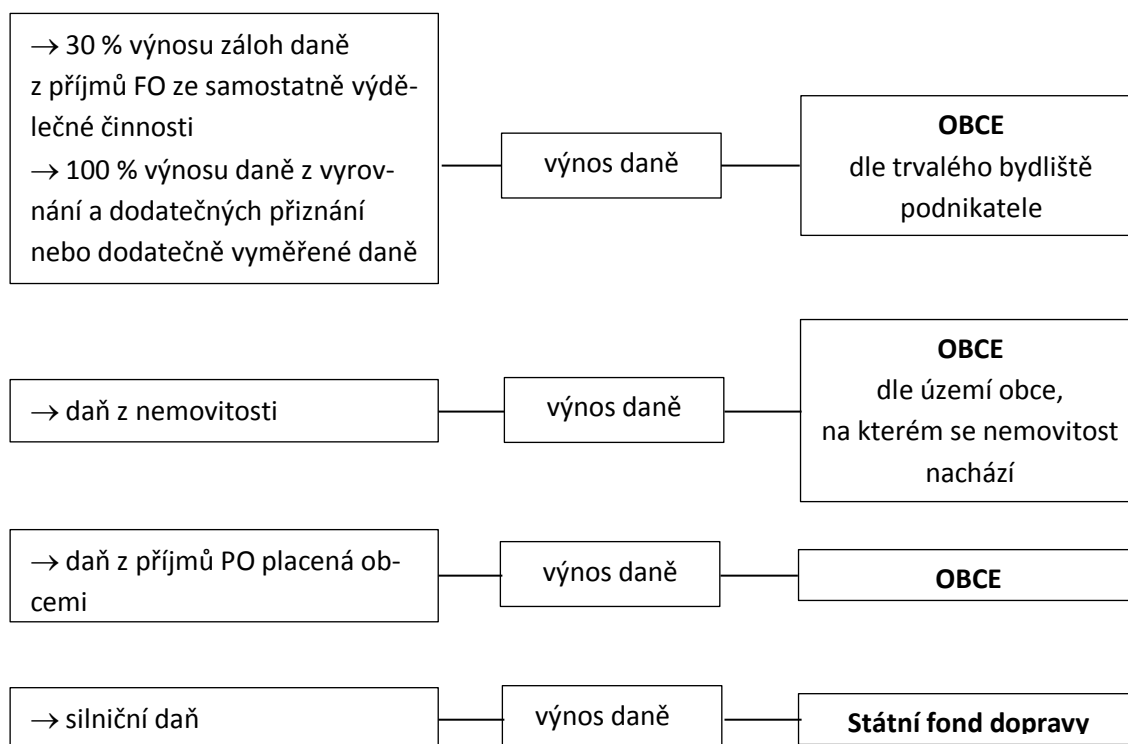
- výnosem daně z nemovitostí, příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází;
- podílem na 20,59 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty;
- podílem na 20,59 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů;
- podílem na 20,59 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby, s výjimkou výnosů uvedených výše;
- podílem na 20,59 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob, s výjimkou výnosů uvedených výše;
- podílem na 20,59 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob;
- 30% podílem z výnosů záloh na daň z příjmů fyzických osob, které mají na území obce bydliště ke dni jejich splatnosti, a výnos daně (vyrovnání a dodatečně přiznaná a vyměřená daň) z příjmů fyzických osob, které měly na území obce bydliště k poslednímu dni zdaňovacího období, k němuž se daňová povinnost vztahuje, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby a s výjimkou daně (záloh na daň) z příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků srážených a odváděných plátcem daně, bydlištěm se pro účely tohoto zákona rozumí místo trvalého pobytu fyzické osoby;
- daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby.

Obr. 7 znázorňuje strukturu jednotlivých daňových příjmů v rozpočtovém určení daní v roce 2001.

## SDÍLENÉ DAŇOVÉ PŘÍJMY



## SVĚŘENÉ DAŇOVÉ PŘÍJMY



**Obr. 7:** Struktura rozpočtového určení daní platná v roce 2001 (zdroj: Provažníková, 2015).

Pro vypočtení konkrétních částek pro jednotlivé obce bylo nutné zavést tzv. koeficienty, které rozdělily obce podle počtu obyvatel do 14 velikostních kategorií (tab. 3). Dle Provazníkové (2015, s. 119) vycházelo „stanovení počtu velikostních kategorií ze směrodatných odchylek od průměrného výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a samostatné činnosti na obyvatele. Jednotlivé koeficienty velikostních kategorií obce měly zohlednit skutečnost, že s počtem obyvatel a velikostí obce roste rozsah její přenesené působnosti.“

**Tab. 3:** Koeficienty velikostní kategorie obce v roce 2001

Obce s počtem obyvatel (od-do)	Koeficienty velikostních kategorií obcí
Do 100 obyvatel	0,4213
101–200 obyvatel	0,5370
201–300 obyvatel	0,5630
301–1 500 obyvatel	0,5881
1 501–5 000 obyvatel	0,5977
5 001–10 000 obyvatel	0,6150
10 001–20 000 obyvatel	0,7016
20 001–30 000 obyvatel	0,7102
30 001–40 000 obyvatel	0,7449
40 001–50 000 obyvatel	0,8142
50 001–100 000 obyvatel	0,8487
100 001–150 000 obyvatel	1,0393
150 001 a více obyvatel	1,6715
Hlavní město Praha	2,7611

**Zdroj:** Zákon č. 243/2000 Sb.

Způsob propočtu daňového výnosu konkrétní obce byl dán výpočtem (Provazníková, 2015, s. 120):

$$\frac{\text{počet obyvatel obce} \times \text{koeficient velikostní kategorie obce}}{\text{suma násobků z čítatele za všechny obce ČR}} \times 20,59 \% \div 100 \times \text{objem daní}^2$$

<sup>2</sup> Provazníková (2015) uvádí příklad propočtu daňových příjmů konkrétní obce na sdíleném výnosu: obec A dosáhla k 31. 12. 408 obyvatel, přepočtený počet obyvatel za celou ČR je 10 287 132,2 a celkový sdílený daňový výnos činí 308 600 000 000 Kč. Propočet:  $408 \times 0,5881 / 10\,287\,132,2 \times 0,2059 \times 308\,600\,000\,000 = 1\,482\,071,957$ . Obec A získá v daném roce 1 482 072 Kč.

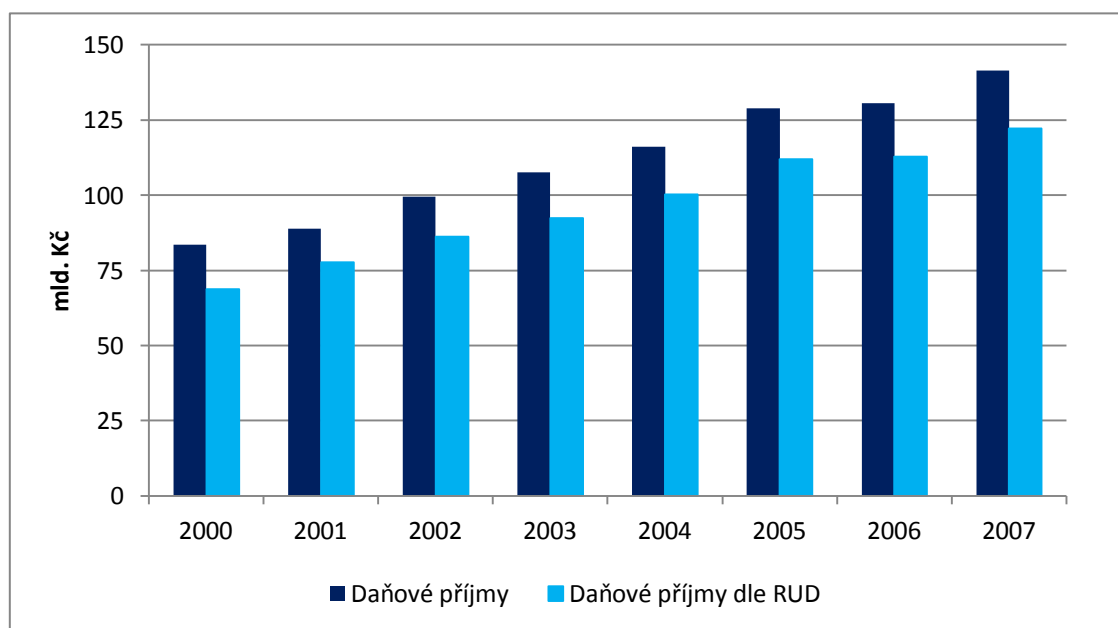
Je nutno si uvědomit, že jediným kritériem k přerozdělování rozpočtového určení daní byl počet obyvatel. Tato skutečnost způsobila skokové přechody mezi jednotlivými kategoriemi.

Tvorba nového zákona o rozpočtovém určení daní vyvolala diskuzi nad otázkou, zda je nový zákon opravdu nutný. Převážně se jednalo o starosty některých obcí. Je nutno podotknout, že potřeba nového způsobu financování vycházela ze tří problémů, které bylo nutné řešit. Především se jednalo o pomalejší tempo růstu státního rozpočtu oproti místním rozpočtům, dále pak o skutečnost, že obce vracely podnikatelům podstatnou část odvedených daní a nejmarkantnějším problémem byl neustále rostoucí rozdíl v příjmech jednotlivých obcí podle regionů. Dále bylo nutné vytvořit způsob financování nově vznikajících krajů (Váňa, 2002).

Kameníčková (2004) se domnívá, že zavedení rozpočtového určení daní obcím přineslo relativně lehký zisk finančních prostředků do svého rozpočtu. Mezi další pozitiva řadí nízkou administrativní náročnost, protože „daně jsou spravovány finančními úřady a pro obce z toho nevyplývají žádné náklady“. Jako negativum považuje fakt, že obce mají výrazně omezené možnosti ovlivňovat svoje příjmy a dále úplné potlačení významu místních daní. Tento fakt nedovolil obcím vytvářet lepší kontrolu pro plnění rozpočtů obcí ze strany veřejnosti nad hospodařením obce.

Systém rozdělení obcí do jednotlivých velikostních kategorií obcí nejvíce postihl obce do 150 obyvatel, což mělo dle Provazníkové (2015, s. 121) „vyvíjet tlak na jejich slučování“. Nejpočetněji zastoupené velikostní kategorie od 200 do 5 000 obyvatel měly nárůsty na podílu z daňového určení velmi nepatrné. Naopak největší nárůst byl mezi kategorií 50 001–100 000 obyvatel a kategorií 100 001–150 000 obyvatel. Tato skutečnost vedla města, která jen o pár tisíců nedosahovala kategorie 100 001–150 000, aby zavedla např. finanční příspěvky pro nově přistěhovalé. Konkrétně se jednalo např. o Pardubice. Tento trend, ale neprobíhal jen u měst, která se chtěla přesunout do kategorie 100 001–150 000 obyvatel, lze ho sledovat i u měst s nižším počtem obyvatel (Jihlava: snaha o přesun z kategorie 40 001–50 000 do kategorie 50 001–100 000 obyvatel, Kolín: přesun z kategorie 20 001–30 000 do kategorie 30 001–40 000 obyvatel); (Provazníková, 2015, s. 121).

Novela zákona o rozpočtovém určení daní platná od roku 2002 „navíc přiřadila obcím 1,5% podíl z celorepublikového výnosu daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků dle počtu zaměstnanců v obci k celkovému počtu zaměstnanců v ČR. Snížil se i sdílený podíl daně z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti na 60 % a zbývajících 10 % výnosu této daně připadlo do státního rozpočtu jako jeho výlučná daň“ (Provazníková, 2015, s. 133).



**Obr. 8:** Vývoj daňových příjmů obcí v letech 2000–2007 v mld. Kč (Zdroj: Netolický, 2008, vlastní úprava).

Obr. 8 znázorňuje vývoj výše daňových příjmů v období let 2000–2007 (období od zavedení zákona o rozpočtovém určení po velkou novelizaci zákona v roce 2007). Lze říci, že ve sledovaném období docházelo k rovnoměrnému nárůstu daňových příjmů se stagnací v roce 2006. Netolický (2008) se domnívá, že tato skutečnost byla způsobena předvolebním balíčkem daňových změn, který znamenal snížení přímých daní, kdy propad jedné položky nebyl kompenzován nárůstem jiné.

Tab. 4 znázorňuje porovnání jednotlivých velikostních kategorií, podle kterých byly obcím přiděleny koeficienty přerozdělování daňových výnosů. Jedná se o údaje z roku 2007 před novelizací zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní.

Z tabulky lze dokázat, že rozdělení obcí do velikostních kategorií nebylo zvoleno vhodně. Nejvíce obcí a největší podíl obyvatel je zastoupen v kategorii 301–1500 obyvatel. Průměrná hodnota daňového výnosu pro obce na jednotlivce se v roce 2007 pohybovala okolo 11,88 tis. Nejnížší hodnoty dosáhly obce s nejnižším počtem obyvatel, naopak nejvyšší hodnoty dosáhla Praha. Lze se domnívat, že zvyšující se částka na jednotlivce je způsobena zvyšující se potřebou městotvorných funkcí u větších měst, kdy město slouží i obyvatelům z okolních obcí či měst.

**Tab. 4:** Porovnání ukazatelů v rámci velikostních kategorií v roce 2007

Velikostní kategorie	Počet obcí v kategorii (2007)	%	Počet obyv. k 1. 1. 2007	%	Daňové příjmy RUD 2007 v tis. Kč	%	Průměr na jednotlivce (v tis. Kč)
do 100 obyvatel	539	8,63	38 388	0,37	249 092,65	0,20	<b>6,49</b>
101–200 obyvatel	1 067	17,09	159 533	1,55	1 138 550,37	0,93	<b>7,14</b>
201–300 obyvatel	878	14,06	215 321	2,09	1 572 786,95	1,29	<b>7,3</b>
301–1 500 obyvatel	2 888	46,25	1 910 686	18,58	14 026 229,03	11,48	<b>7,34</b>
1 501–5 000 obyvatel	600	9,61	1 524 149	14,82	11 149 693,77	9,13	<b>7,32</b>
5 001–10 000 obyvatel	140	2,24	947 225	9,21	7 089 260,45	5,80	<b>7,48</b>
10 001–20 000 obyvatel	69	1,11	962 930	9,36	8 272 461,54	6,77	<b>8,59</b>
20 001– 30 000 obyvatel	27	0,43	663 049	6,45	5 673 086,75	4,64	<b>8,56</b>
30 001–40 000 obyvatel	10	0,16	348 408	3,39	3 077 143,18	2,52	<b>8,83</b>
40 001–50 000 obyvatel	5	0,08	231 332	2,25	2 262 410,95	1,85	<b>9,78</b>
50 001–100 000 obyvatel	16	0,26	1 156 650	11,25	11 664 438,26	9,55	<b>10,08</b>
100 001–150 000 obyvatel	1	0,02	100 168	0,97	1 253 703,78	1,03	<b>12,52</b>
150 001 a více obyvatel	3	0,05	839 170	8,16	15 966 618,90	13,07	<b>19,03</b>
Hlavní město Praha	1	0,02	1 188 126	11,55	38 744 632,78	31,72	<b>32,61</b>
Celkový součet	6244	100,00	10 285 135	100,00	122 140 109,36	100,00	<b>11,88</b>

**Zdroj:** Netolický (2008), vlastní zpracování.

## 6.2 Rozpočtové určení daní po roce 2007

Zásadní změny rozpočtového určení daní přinesl zákon č. 377/2007 Sb., kterým se změnil zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosu některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů. Zákonem č. 377/2007 Sb. se hlavně reagovalo na skokové přechody mezi jednotlivými velikostními kategoriemi obcí a došlo k zavedení nových kritérií. Zákon č. 377/2007 Sb. nabyl účinnosti 1. ledna 2008.

Provazníková (2015, s. 125) se domnívá, že novela zákona o rozpočtovém určení byla způsobena:

- vysokou váhou koeficientů velikostních kategorií při přerozdělování celkových daňových příjmů obcí, která byla jediným kritériem pro přerozdělení daňových výnosů;
- velkým rozdílem v koeficientech velikostních kategorií mezi největšími a nejmenšími obcemi;
- skokovými přechody mezi velikostními kategoriemi, což v praxi znamenalo, že pokud obec dosáhla hraničního počtu obyvatel a přešla do kategorie s vyšším koeficientem, skokově jí v některých případech vzrostly příjmy ze sdílených daní. V opačném případě se jí tyto příjmy skokově snížily. Nejmarkantnější rozdíly byly při přechodu rozhraní 100, 10 000 a 100 000 obyvatel.;
- navýšení výdajových možností malých obcí.

Jednou ze změn bylo navýšení procentního podílu na sdílených daních z 20,58 % na 21,4 %. Daňové příjmy rozpočtů obcí byly tvořeny (Macek, 2014; zákon č. 377/2007 Sb.):

- výnosem daně z nemovitostí, příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází;
- podílem na 21,4 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty;
- podílem na 21,4 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně dle zákona o dani z příjmů;
- podílem na 21,4 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby, s výjimkou výnosů uvedených výše;
- podílem na 21,4 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob, s výjimkou výnosů uvedených výše;
- podílem na 21,4 % z celostátního výnosu daně z příjmů právnických osob;

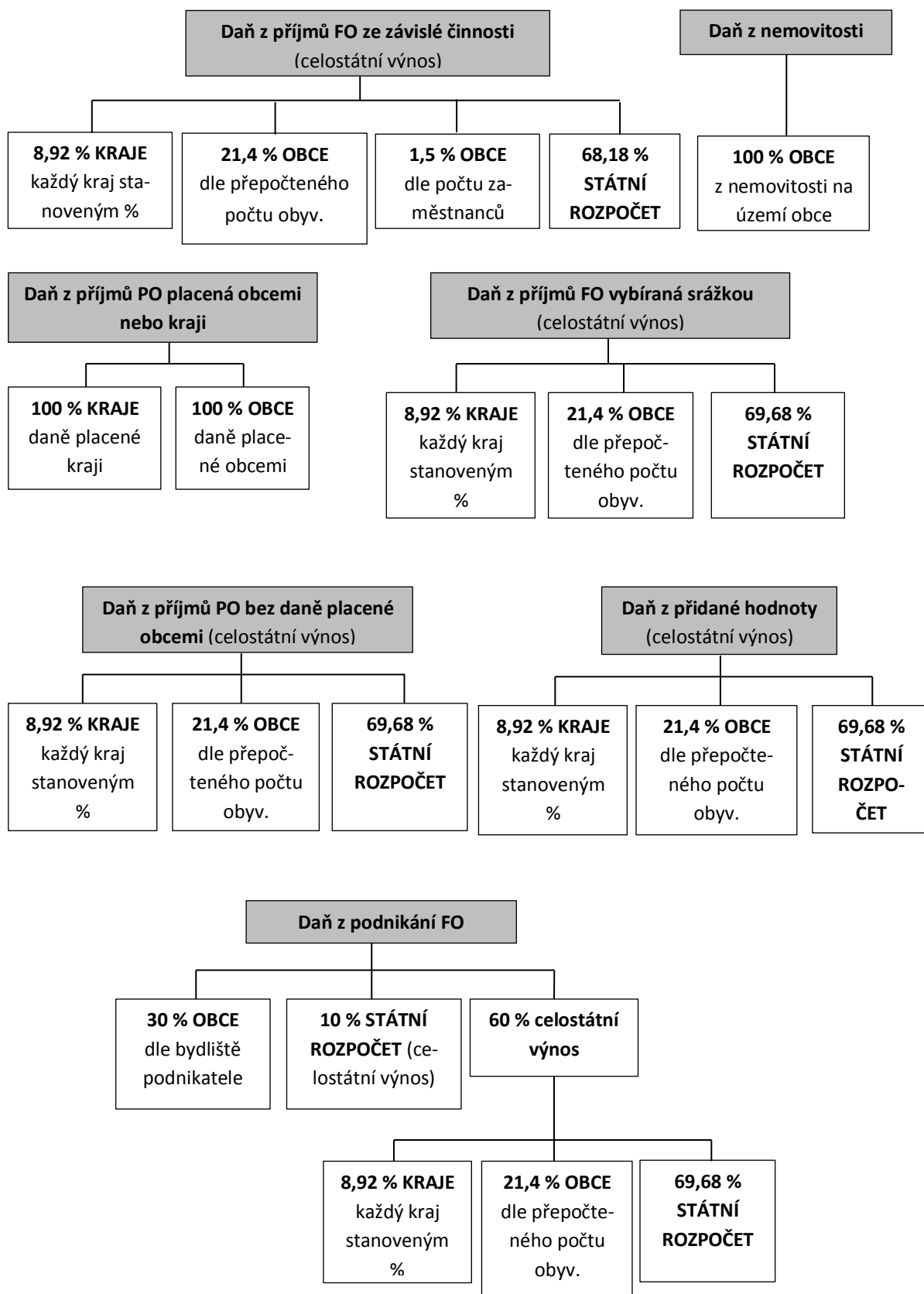
- 30% podílem z výnosu záloh na daň z příjmů fyzických osob, které mají na území obce bydliště ke dni jejich splatnosti, a výnos daně (vyrovnání a dodatečně přiznaná nebo dodatečně vyměřená daň z příjmů fyzických osob, které měly na území obce bydliště k poslednímu dni zdaňovacího období, k němuž se daňová povinnost vztahuje (daň z příjmů fyzických osob z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti);
- daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby.

Jak již bylo zmíněno, do konce roku 2007 bylo jediným kritériem pro přerozdělení daňových výnosů, kritérium koeficientu velikostních kategorií, do kterých byly obce rozděleny. Zákon č. 377/2007 Sb. rozšířil přerozdělování daňových výnosů o nová kritéria. Jednalo se o (Provazníková, 2015, s. 125; zákon č. 377/2007 Sb.):

- **kritérium výměry obce** (váha 3 %) – jedná se o poměr započtené výměry katastrálního území obce k celkové výměře katastrálních území všech obcí, vyjádřeného v procentech a vynásobeného koeficientem 0,03; zavedení kritéria zvýhodnilo obce, které mají nižší hustotu zalidnění. Toto kritérium by mělo kompenzovat zvýšené výdaje na údržbu místních komunikací a zajištění dopravní obslužnosti.;
- **kritérium prostého počtu obyvatel** (váha 3 %) – jedná se o poměr počtu obyvatel obce k celkovému počtu obyvatel ve všech obcích, vyjádřeného v procentech a vynásobeného koeficientem 0,03. Toto kritérium by mělo být doplňujícím prvkem ke koeficientům velikostních kategorií obcí.;
- **úprava kritéria koeficientů velikostních kategorií obcí** (váha 94 %) – důvodem k upravení tohoto kritéria byla snaha o odstranění skokových přechodů mezi jednotlivými velikostními kategoriemi obcí. Byly zavedeny **tzv. koeficienty postupných přechodů mezi velikostními kategoriemi**.

Obr. 9 znázorňuje rozpočtové určení daní dle zákona č. 377/2007 Sb. Jedná se o grafické znázornění rozdělení jednotlivých daňových výnosů mezi státní rozpočet, kraje a obce.





**Obr. 9:** Rozpočtové určení daní dle zákona č. 377/2007 Sb. (Zdroj: Provažníková, 2015).

Zavedením koeficientu postupných přechodů byl zaveden nový postup pro výpočet podílu obcí na celostátním výnosu sdílených daní. V tab. 5 jsou uvedeny koeficienty postupných přechodů a násobky postupných přechodů definované zákonem č. 377/2007 Sb., Provazníková (2015, s. 126) vysvětluje postup práce s koeficienty postupných přechodů tímto způsobem „nově se stanoveným koeficientem postupných přechodů násobí pouze ta část počtu obyvatel obce, která spadá do příslušného intervalu (kategorie) počtu obyvatel. Tento postup se nepoužije pro Prahu, Brno, Ostravu a Plzeň“.

Původních 14 velikostních kategorií bylo nahrazeno 4 velikostními kategoriemi (tab. 5). V letech 2008–2012 byl podíl obcí na celostátním výnosu sdílených daní tvořen těmito podíly: 3 % dle prostého počtu obyvatel, 3 % dle katastrální výměry obce a 94 % dle počtu obyvatel upraveného dle koeficientu.

**Tab. 5:** Koeficienty postupných přechodů a násobky postupných přechodů v letech 2008–2012.

Obce s počtem obyvatel od–do	Koeficienty postupných přechodů	Násobek postupných přechodů
0–300	1,000	1,000 x počet obyvatel obce
301–5 000	1,0640	300 + 1,0640 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahující 300
5 001–30 000	1,3872	5 300 + 1,3872 x počet obyvatel z počtu obyvatel přesahujících 5 000
30 001 a více	1,7629	39 980,8 + 1,7629 x počet obyvatel z počtu obyvatel přesahujících 30 000

**Zdroj:** Zákon č. 243/2000 Sb. ve znění zákona č. 377/2007 Sb.; Provazníková (2015).

Výpočet pro určení výše podílu probíhá ve dvou krocích. Nejdříve je nutné zjistit podíl hl. města Prahy, Brna, Ostravy, Plzně a ostatních obcí na sdílených daních (určuje se na základě násobku počtu obyvatel města a přepočítacího koeficientu – tab. 6).

**Tab. 6:** Koeficienty 4 největších měst v letech 2008–2012.

	Přepočítací koeficient
Hlavní město Praha	4,2098
Plzeň	2,5273
Ostrava	2,5273
Brno	2,5273
Ostatní obce ČR	1,0000

**Zdroj:** Zákon č. 243/2000 Sb. ve znění zákona č. 377/2007 Sb.; Provazníková (2015).

Ve druhém kroku jsou propočítány podíly ostatních obcí, pro které jsou definovány intervaly počtu obyvatel a koeficienty postupných přechodů, kterým se násobí počet obyvatel obcí. Změna výpočtu dle Provazníkové (2015, s. 127) „spočívá v tom, že koeficienty postupných přechodů jsou použity pouze pro násobení počtu obyvatel obce v rámci daného intervalu, tzn., že např. u měst nad 30 tisíc obyvatel jsou pro výpočet použity všechny koeficienty (tab. 5). Tím je zaručeno, že podíly jednotlivých obcí tvoří spojitou křivku bez skokových přechodů. Podíl dané obce je pak určen jako podíl násobku počtu obyvatel obce a příslušných koeficientů postupných přechodů na součtu těchto násobků za všechny obce (bez Prahy, Brna, Ostravy a Plzně).“

Novela zákona o rozpočtovém určení daní přinesla největší ztráty městu Olomouc. Zrušení velikostní kategorie nad 100 000 obyvatel a nepřičtení specifického koeficientu jako u Prahy, Brna, Ostravy a Plzně znamenalo pro Olomouc ztrátu více jak 45 mil. Kč ve městském rozpočtu (Macek, 2014, s. 54).

### **6.3 Rozpočtové určení daní po roce 2013**

Novela zákona o rozpočtovém určení daní, která byla v platnosti v letech 2008–2012 sice odstranila skokové přechody, ale snížením počtu velikostních kategorií se některým obcím a městům snížily daňové příjmy a volaly po změně rozpočtového určení daní. Vznikem tzv. U-křivky došlo k navýšení příjmů u nejmenší kategorie obcí, obce v kategoriích s 1 000–10 000 obyvateli dosahovaly nejmenších příjmů na obyvatele (Provazníková, 2015, s. 128).

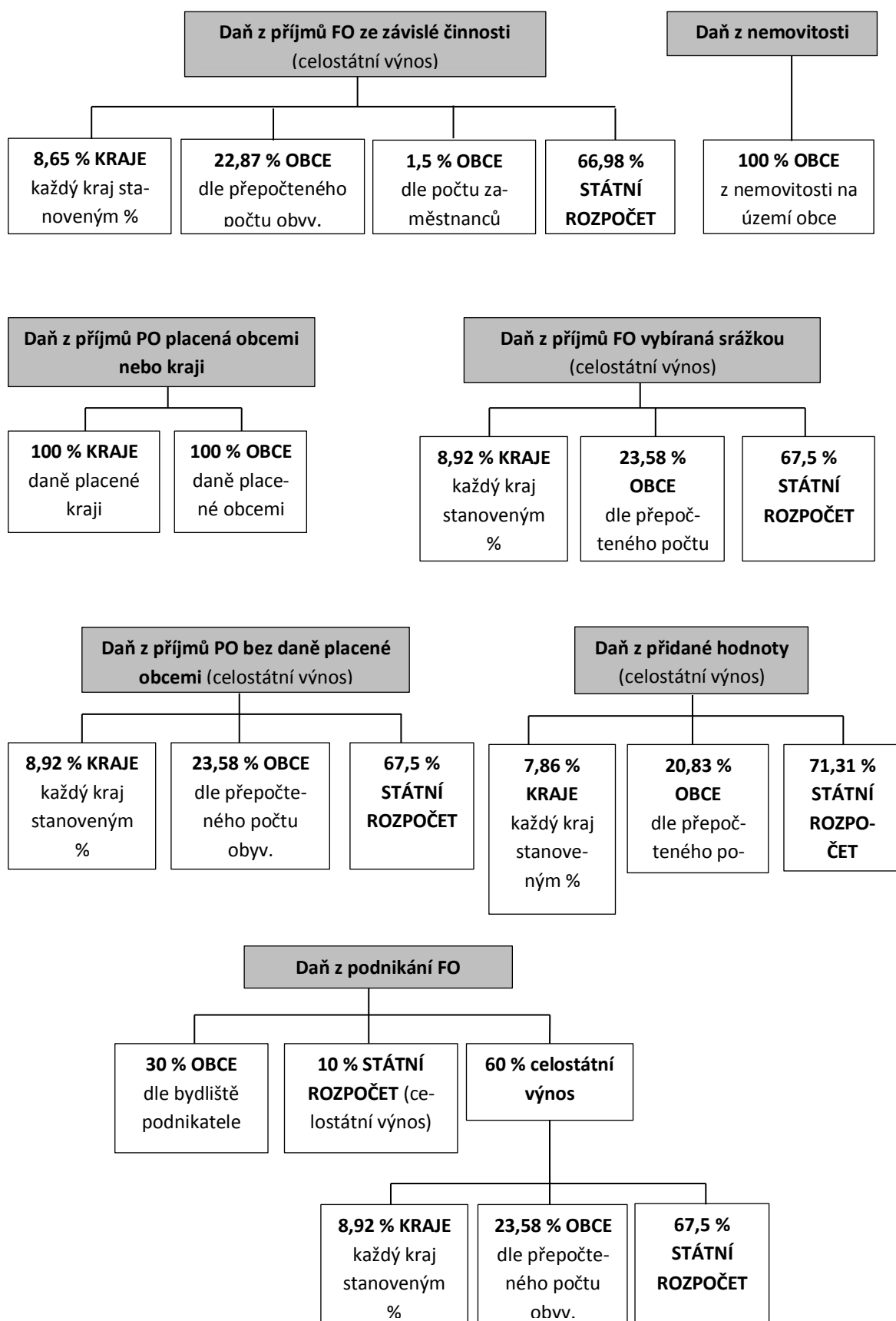
Zákon č. 295/2012 Sb., kterým se měnil zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní ve znění pozdějších předpisů, nabyl platnosti 1. 1. 2013.

Daňové příjmy obcí jsou dle zákona č. 295/2012 Sb. tvořeny (Macek, 2014):

- výnosem daně z nemovitých věcí, příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází;
- podílem na 20,83 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty;

- podílem na 22,87 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů;
- podílem na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby s výjimkou výnosů uvedených výše;
- podílem na 23,58 % z 60 % celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob sníženého o výnosy uvedených výše;
- podílem na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob, s výjimkou výnosů kdy poplatníkem je příslušná obec;
- 30% podílem z výnosu záloh na daň z příjmů fyzických osob, které mají na území obce bydliště ke dni jejich splatnosti, a výnosu daně z příjmů fyzických osob, které měly na území obce bydliště k poslednímu dni zdaňovacího období, k němuž se daňová povinnost vztahuje (daň z příjmů fyzických osob z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti);
- výnosem daně z příjmů právnických osob v případech, kdy je poplatníkem příslušná obec, se zákonem stanovenými výjimkami;
- podílem na 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně z příjmů, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby.

Obr. 10 znázorňuje podíly obcí, krajů a státního rozpočtu na jednotlivých daních vstupujících do rozpočtového určení daní.



Obr. 10: Rozpočtové určení daní platné v letech 2013–2015 (Zdroj: Provazníková, 2015).

Novela z roku 2013 upravovala jednotlivá kritéria a zavedla nové kritérium počtu žáků základních a mateřských škol. Diskuze nad zavedením kritéria počtu žáků se vedla o novely zákona o rozpočtovém určení daní z roku 2007.

Váha a kritéria pro výpočet podílu obce na sdíleném výnosu daní jsou (Provazníková, 2015, s. 128; zákon č. 295/2012 Sb.):

- **celková výměra obce** (max. 10 hektarů na obyvatele) – váha 3 % – podíl obce se určí jako poměr výměry katastrálního území obce k celkové výměře všech obcí vyjádřený v procentech a vynásobený koeficientem 0,03;
- **prostý počet obyvatel** - váha 10 % - podíl prostého počtu obyvatel obce k celkovému počtu obyvatel obcí v ČR vyjádřený v procentech a vynásobený koeficientem 0,10;
- **počet žáků** – váha 7 % - podíl počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí k počtu těchto dětí a žáků za všechny obce, vyjádřeného v procentech a vynásobeného koeficientem 0,07;
- **počet obyvatel upravený koeficienty postupných přechodů mezi velikostními kategoriemi** – váha kritéria 80 %.

Podíl obce na celostátním výnosu sdílených daní je tvořen z 80 % koeficientem přechodů mezi velikostními kategoriemi, z 10 % prostým počtem obyvatel, ze 7 % počtem dětí a žáků navštěvující školu zřizovanou obcí a z 3 % celkovou výměrou obce.

Dle Provazníkové (2015, s. 129) „došlo k posílení sdílených daní obcí o 12 mld. Kč ze státního rozpočtu (z toho byl do objemu sdílených daní převeden stávající příspěvek obcím na školství ve výši 1,5 mld. Kč)“.

Zákonem č. 295/2012 Sb. došlo také k úpravě hodnot jednotlivých koeficientů postupných přechodů a násobků postupných přechodů (tab. 7) a k úpravě přepočítacích koeficientů u Prahy, Brna, Ostravy a Plzně (tab. 8). Pro 4 největší města znamenala úprava zákona snížení hodnoty přepočítacích koeficientů pokles sdílených daní v úhrnu o 1,1 mld. Kč (Provazníková, 2015, s. 129).

**Tab. 7:** Koeficienty a násobky postupných přechodů od roku 2013

Obce s počtem obyvatel od–do	Koeficient postupných přechodů	Násobek postupných přechodů
0–50	1,0000	1,000 x počet obyvatel obce
51–2 000	1,0700	50 + 1,0700 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 50
2 001–30 000	1,1523	2 136,5 + 1,1523 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 2 000
30 001 a více	1,3663	34 400,9 + 1,3663 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 30 000

**Zdroj:** Zákon č. 243/2000 Sb. ve znění zákona č. 295/2012 Sb., Provazníková (2015).

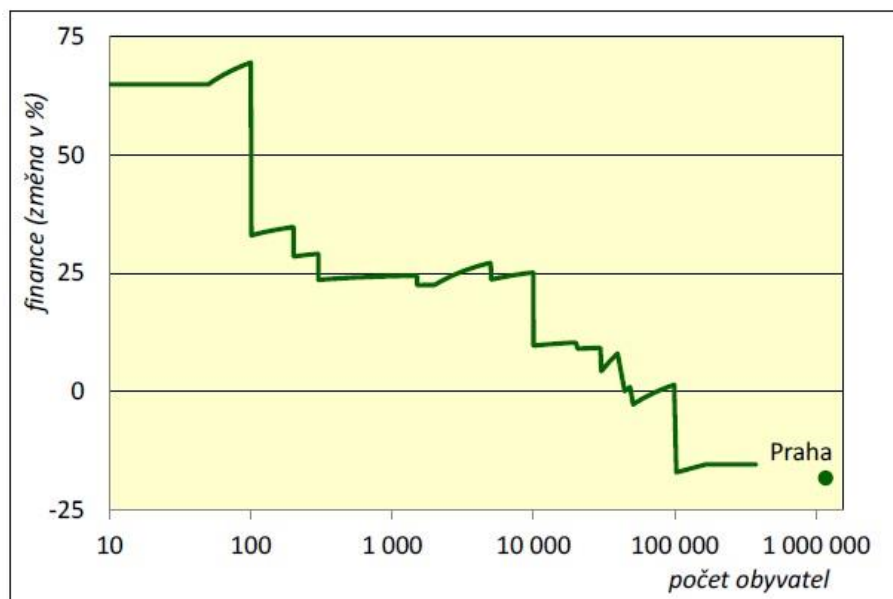
Při porovnání tab. 5 s koeficienty a násobky postupných přechodů v letech 2008–2012 a tab. 7 s koeficienty a násobky postupných přechodů od roku 2013 lze vidět, že došlo ke změně velikostních kategorií obcí. V letech 2008–2012 byly velikostní kategorie 0–300 obyvatel, 301–5 000 obyvatel, 5 001–30 000 obyvatel a 30 001 a více obyvatel. Zatímco od roku 2013 jsou zavedeny velikostní kategorie 0–50 obyvatel, 51–2 000 obyvatel, 2 001–30 000 obyvatel a 30 001 a více obyvatel.

**Tab. 8:** Přepočítací koeficienty pro 4 největší města v platnosti od roku 2013

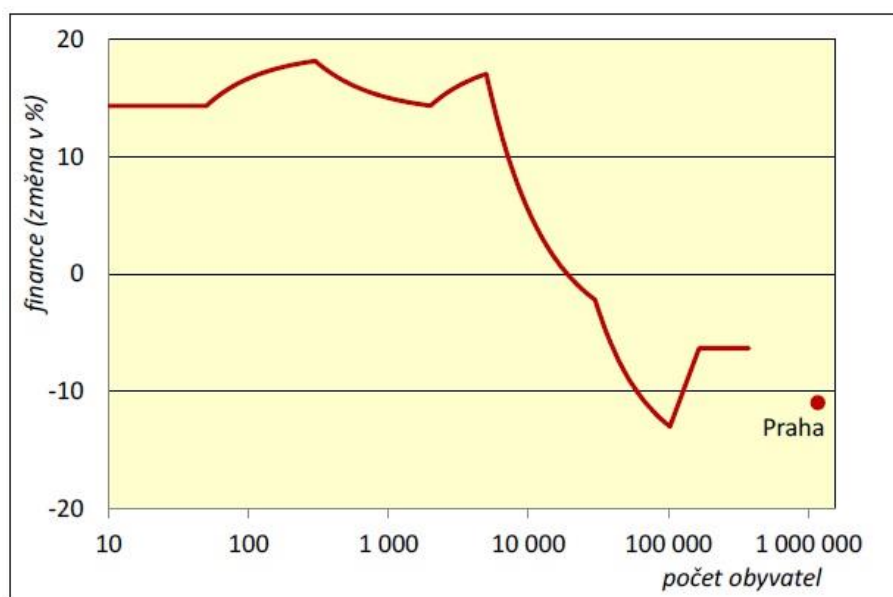
	Přepočítací koeficient
Hlavní město Praha	4,0641
Plzeň	2,2961
Ostrava	2,2961
Brno	2,2961
Ostatní obce	1,0000

**Zdroj:** Zákon č. 243/2000 Sb. ve znění zákona č. 295/2012 Sb., Provazníková (2015).

Roubínek, Kladivo, Halás, Koutský a Opravil (2015) prezentují ve své studii dva grafy (obr. 11 a 12), které znázorňují skokové přechody mezi jednotlivými velikostními kategoriemi vždy v porovnání dvou období (dává do poměru období do roku 2007, období let 2008–2012, a období po roce 2013). Oba grafy (obr. 11 a 12) jsou dle autorů založeny na teoretickém předpokladu, že obce dostaly stejnou částku peněz.



**Obr. 11:** Změna daňových příjmů obcí v ČR podle velikostních kategorií obcí v porovnání období před rokem 2007 a po roce 2013 (Zdroj: Roubínek, Kladivo, Halás, Koutský, Opravil, 2015).



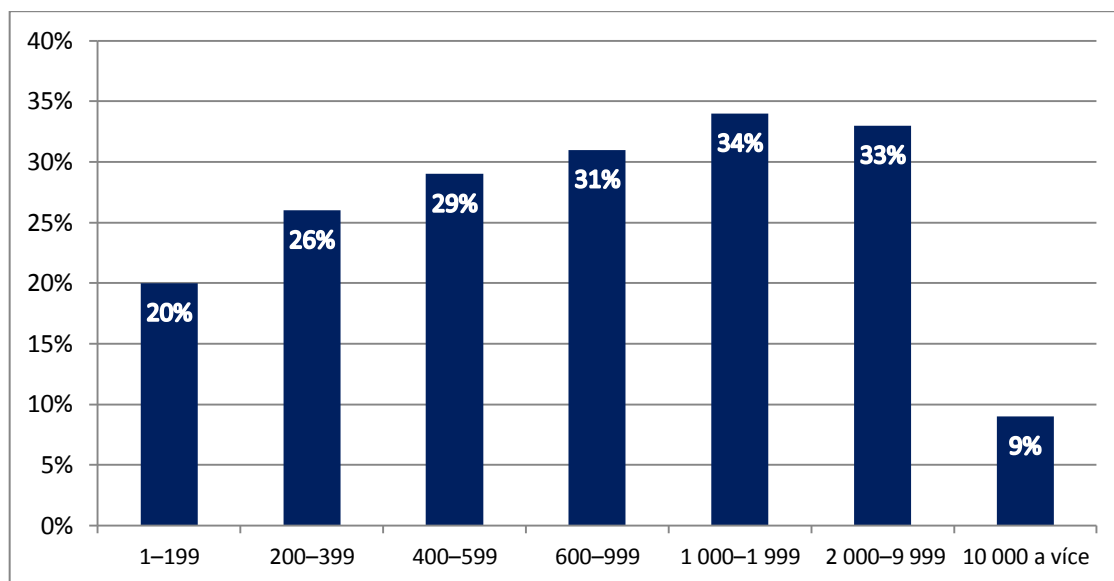
**Obr. 12:** Změna daňových příjmů obcí v ČR podle velikostních kategorií obcí v porovnání období let 2008–2012 a po roce 2013 (Zdroj: Roubínek, Kladivo, Halás, Koutský, Opravil, 2015).

Jak je z obr. 11 a 12 patrné, nové podmínky rozpočtového určení daní měly největší přínos pro obce a města do 10 000 obyvatel. V porovnání období od zavedení zákona o rozpočtovém určení daní do roku 2007 a období po roce 2013 byl největší nárůst zaznamenán u obcí do 100 obyvatel. Těmto obcím velmi pomohlo zavedení kritéria výměry obce v roce 2007, protože se většině případů jednalo o obce s velkou ka-



tastrální výměrou, ale malou hustotou zalidnění. Naopak největší ztráty na daňovém určení daní zaznamenala města s počtem obyvatel nad 30 000 obyvatel.

Kameníčková (2015) se domnívá, že se po novele zákona o rozpočtovém určení daní v roce 2013, nejrychleji navýšil objem sdílených daní u obcí ve velikostní kategorii 1000–1999 obyvatel a v navazujících kategoriích u kterých byl objem sdílených daní na obyvatele v roce 2012 nejnižší (obr. 13).



**Obr. 13:** Růst objemu sdílených daní v roce 2013 (Zdroj: Kameníčková, 2015).

I když u většiny obcí došlo k meziročnímu nárůstu příjmů ze sdílených daní, našly se i obce, u kterých se příjmy snížily. Kameníčková (2015) uvádí počet 115 obcí, u kterých došlo ke snížení příjmů. Nejvíce obcí s meziročním poklesem objemu sdílených daní patřilo do Jihočeského a Plzeňského kraje.

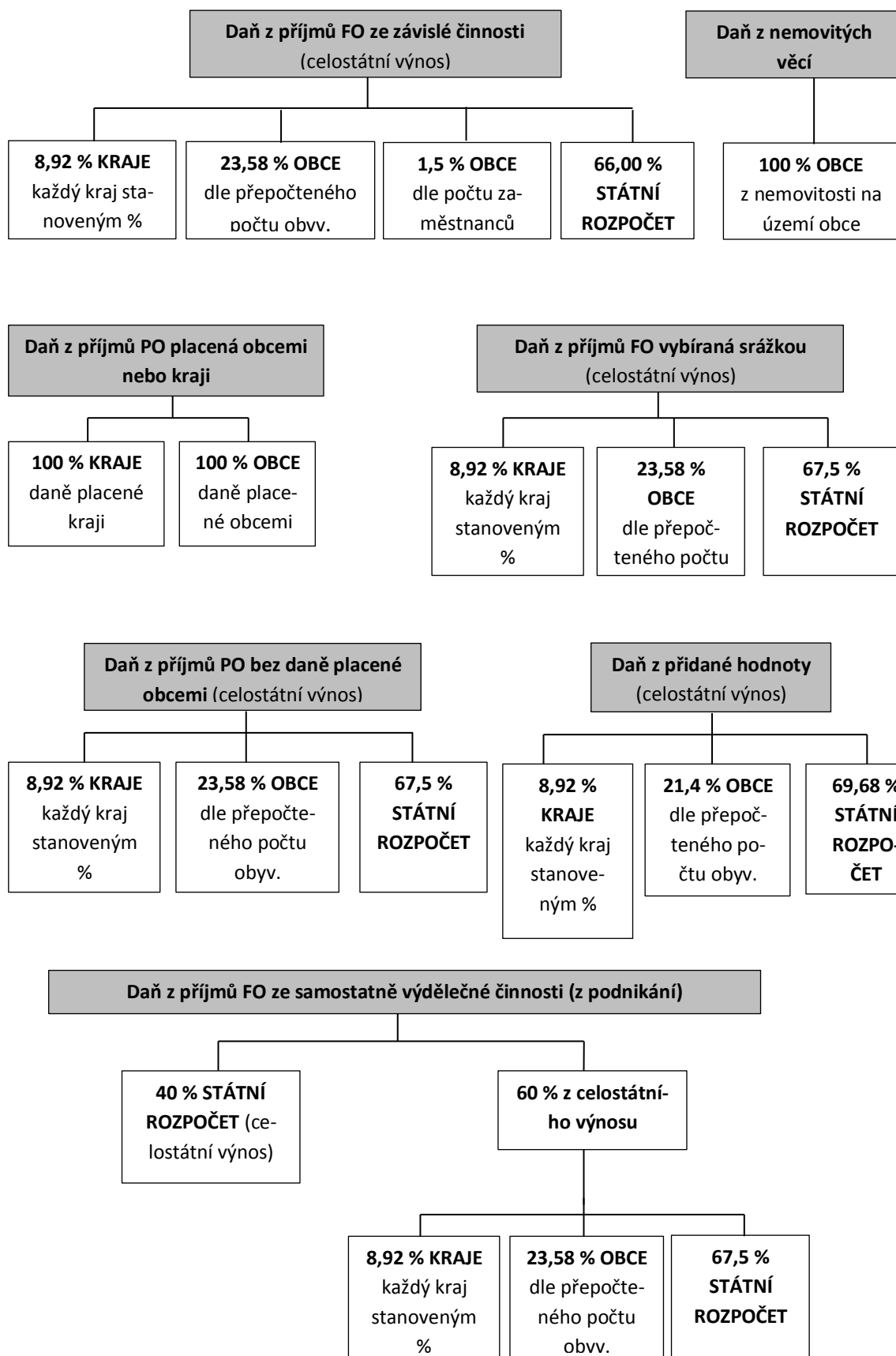
#### **6.4 Rozpočtové určení daní v roce 2017**

Od 1. ledna 2017 nabyl účinnosti zákon č. 391/2015 Sb., který novelizoval zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. V rámci tohoto zákona došlo u daňových příjmů obcí k navýšení podílu z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty z 20,83 % na 21,4 %. Zároveň, ale došlo k úplnému zrušení 30 % podílu obcí na dani z příjmů fyzických osob z podnikání. Zvýšením podílu na celostátním hrubém výnosu

daně z přidané hodnoty, by se měl zvýšit příjem obcí o 2,1 mld. Kč. Ale díky zrušení 30% podílu na dani fyzických osob z podnikání přijdou obce o 1,1 mld. Kč. Výsledkem je tedy nárůst příjmů obcí o 1 mld. Kč. Tato novela zákona o rozpočtovém určení daní, ale vyvolává řadu otázek. Nejpodstatnější otázkou je zda zákon o elektronické evidenci tržeb opravdu vykompenzuje ztrátu 30% podílu na dani z příjmů fyzických osob z podnikání (Obec & finance č. 2/2016, 2016). Obr. 14 znázorňuje rozdělení rozpočtového určení daní v roce 2017.

Diskuze na téma rozpočtového určení daní je aktuálním tématem už od roku 2000, kdy vznikl zákon č. 243/2000 Sb. Nejvýznamnějšími aktéry, kteří bojují za zvýšení podílu obcí na daňovém výnosu, jsou Svaz měst a obcí České republiky, Spolek pro obnovu venkova ČR a Sdružení místních samospráv. Zástupci těchto organizací 20. ledna 2017 podepsali Společné prohlášení organizací hájící zájmy samospráv ČR ke změně rozpočtového určení daní. V rámci prohlášení žádají o navýšení podílu na dani z přidané hodnoty na úroveň 23,58 % s odůvodněním, že „obce zajišťují největší objem veřejných služeb, historicky přetrvává vnitřní dluh na infrastrukturu obcí a jsou jim přidávány stále nové a nové povinnosti bez adekvátního financování ze strany státu. Obce hospodaří dobře a odpovědně a jsou tak základními pilíři státu, o které se stát může opřít i v budoucnosti“ (Zpravodaj venkova 1/2017, 2017).

Další změnou, o kterou usilují hlavně poslanci ODS s podporou Svazu měst a obcí i Sdružení místních samospráv, je zvýšení váhy kritéria počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí. Jednalo by se o navýšení ze 7 % na 9 %. Toto navýšení by znamenalo snížení váhy u kritéria postupných koeficientů postupných přechodů u ostatních obcí a přepočítacího koeficientu u Prahy, Plzně, Ostravy a Brna z 80 % na 78 %. Domnívají se, že zvýšení kritéria počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí vychází z praktických zkušeností. Poukazují na fakt, že stávající váha 7 % je neodpovídající průměrným nákladům, které musí obce na chod školy utratit (Zpravodaj venkova 1/2017, 2017; Kypertová, 2016).



Obr. 14: Rozdělení rozpočtového určení daní v roce 2017 (Zdroj: Obce & finance 2/2016, 2016).

## 7 CHARAKTERISTIKA MODELOVÝCH OBCÍ

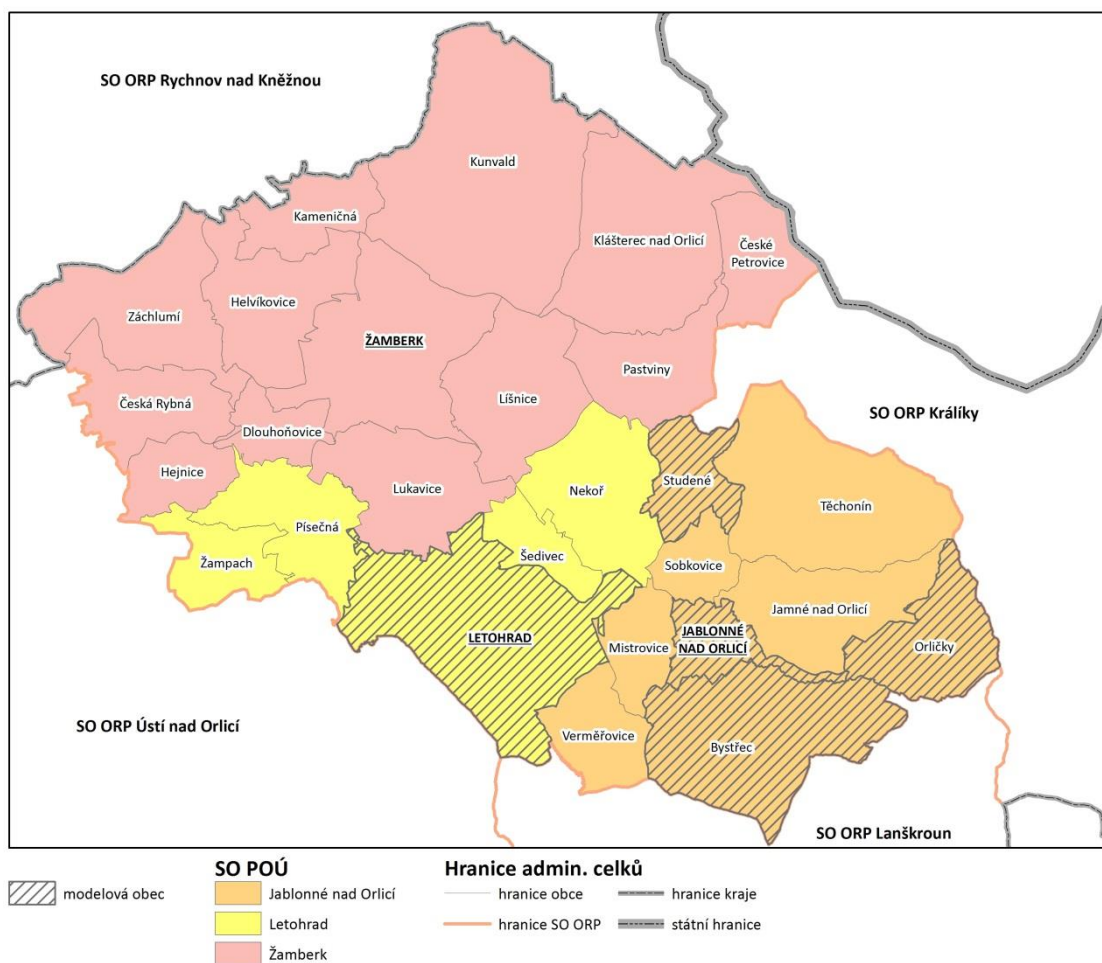
Pro demonstraci změn v rozpočtovém určení daní bylo do modelového území vybráno 5 obcí. Jedná se o obce, které administrativně patří do správního obvodu obce s rozšířenou působností Žamberk. Konkrétně se jedná o obce Studené, Orličky, Bystřec, Jablonné nad Orlicí a Letohrad. Tyto obce byly vybrány z těchto důvodů:

- Obec Studené patří mezi nejmenší obce SO ORP Žamberk, zároveň lze u této obce demonstrovat případ, kdy se obec přesunula z velikostní kategorie 0–300 obyvatel pro období 2008–2012 do velikostní kategorie 51–2000 obyvatel pro období od roku 2013.
- Obec Orličky byla vybrána jednak na základě přechodu mezi kategoriemi 0–300 obyvatel a 301–500 obyvatel v období let 2008–2012. A dále díky přechodu mezi obdobími 2008–2012 a obdobími od roku 2013 z kategorie 301–500 obyvatel do kategorie 51–2000 obyvatel.
- Obec Bystřec patří v rámci SO ORP Žamberk k nejlidnatějším vesnicím s počtem obyvatel pohybujícím se okolo 1 100 obyvatel.
- Město Jablonné nad Orlicí bylo vybráno z důvodu, že se jedná o obec s pověřeným obecním úřadem. V rámci praktické části by mělo sloužit jako mezistupeň mezi nejlidnatější vesnicí a nejlidnatějším městem v rámci SO ORP Žamberk.
- Město Letohrad je nejlidnatější obcí v rámci SO ORP Žamberk.

Jak již bylo uvedeno, všechny obce patří do správního obvodu obce s rozšířenou působností Žamberk. Studené, Orličky, Bystřec a Jablonné nad Orlicí administrativně náleží do správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem Jablonné nad Orlicí. Letohrad byl vybrán jako nejlidnatější obec správního obvodu Žamberk (lokalizace SO ORP Žamberk v rámci Pardubického kraje - obr. 15, obce náležící do SO ORP Žamberk - obr. 16).



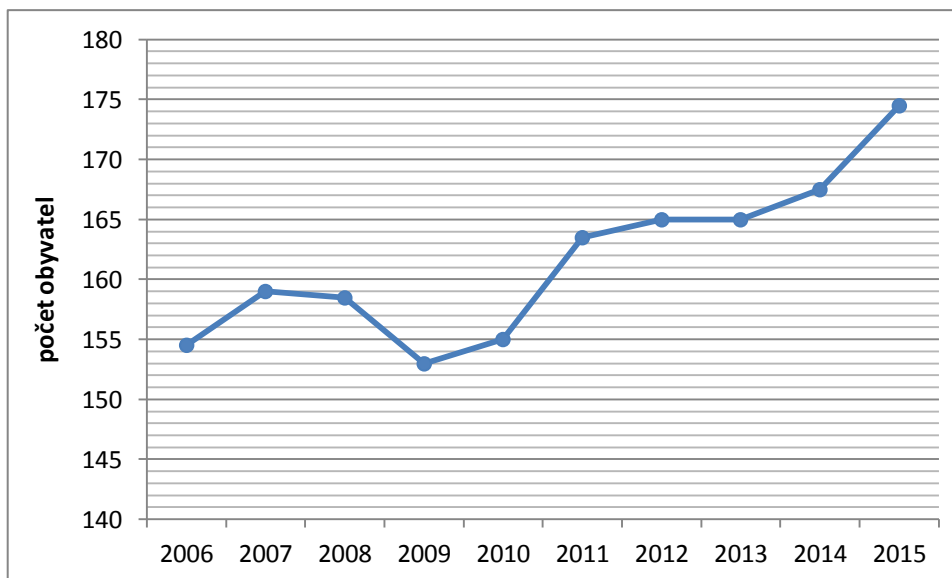
**Obr. 15:** Lokalizace SO ORP Žamberk v rámci Pardubického kraje (Zdroj podkladových dat: ARCDATA Praha, 2017; vlastní zpracování).



**Obr. 16:** Obce v rámci SO ORP Žamberk v roce 2017 (Zdroj podkladových dat: ARCDATA Praha, 2017; vlastní zpracování).

## 7.1 Studené

Studené je obec v podhůří Orlických hor, která patří mezi nejmenší obce SO ORP Žamberk. Obec má katastrální výměru 542 ha. K 31. 12. 2015 žilo v obci 180 obyvatel. Vývoj počtu obyvatel v obci Studené od roku 2006 do roku 2015 je znázorněn na obr. 17. Od roku 2009 dochází v obci k nárůstu počtu obyvatel. Jak dokazuje tab. 9 tento nárůst je způsoben hlavně migračním přírůstkem, který nejvyšších hodnot dosahoval v letech 2010 a 2015.



**Obr. 17:** Vývoj počtu obyvatel v obci Studené od roku 2006 do roku 2015 – střední stavy obyvatel (zdroj: Databáze demografických údajů za obce ČR, 2016).

**Tab. 9:** Vybrané demografické údaje pro obec Studené v období let 2006–2015.

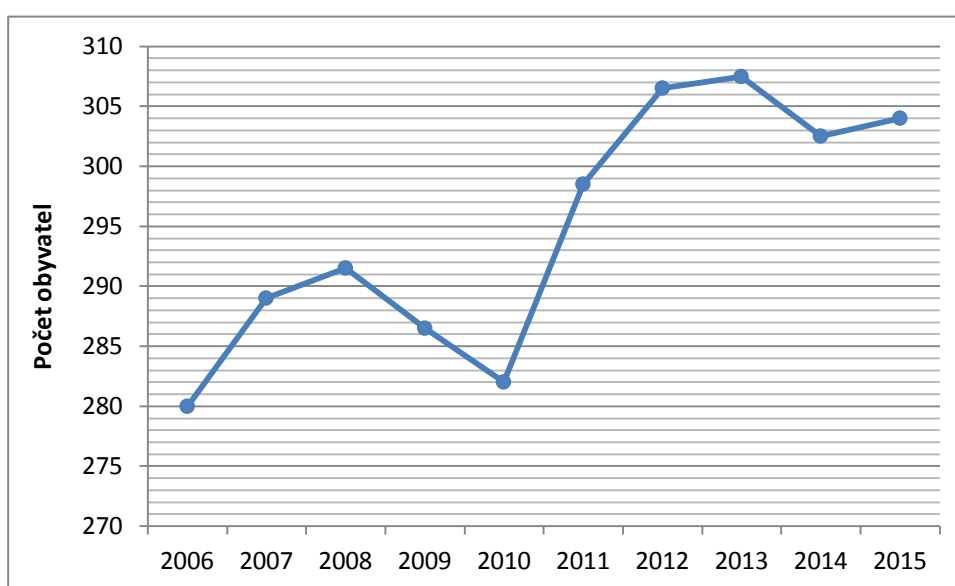
	Počet obyvatel k 1. 1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírodní přírůstek	Migrační přírůstek	Celkový přírůstek	Počet obyvatel k 31. 12.
2006	152	3	0	5	3	3	2	5	157
2007	157	4	4	4	0	0	4	4	161
2008	161	1	2	0	4	-1	-4	-5	156
2009	156	2	0	1	9	2	-8	-6	150
2010	150	2	2	15	5	0	10	10	160
2011	161	0	1	6	0	-1	6	5	166
2012	166	1	0	3	6	1	-3	-2	164
2013	164	1	1	4	2	0	2	2	166
2014	166	3	1	1	0	2	1	3	169
2015	169	2	4	14	1	-2	13	11	180

**Zdroj:** Databáze demografických údajů za obce ČR, 2016.

V obci Studené se nenachází škola ani školka. Děti dojíždí do sousední obce Těchonín, kde se nachází jak mateřská škola, tak 1. stupeň základní školy. K 31. 12. 2015 žilo v obci 34 obyvatel ve věku 0 až 14 let - 20 mužů, 14 žen (Veřejná databáze ČSÚ, 2017).

## 7.2 Orličky

Obec Orličky má katastrální výměru 865 ha a k 31. 12. 2015 zde žilo 308 obyvatel. Orličky přímo sousedí s městem Jablonné nad Orlicí, se kterým má úzkou socioekonomickou vazbu. Vývoj počtu obyvatel je ovlivňován migrací (obr. 18, tab. 10). Nejvíce je to zřejmé v letech 2012 a 2013, kdy v roce 2012 migrační přírůstek měl hodnotu 4, ale v roce 2013 hodnotu -6. U takto malých obcí se každá výraznější změna počtu obyvatel odrazí na množství finančních prostředků, které dostanou z rozpočtového určení daní.



**Obr. 18:** Vývoj počtu obyvatel v obci Orličky od roku 2006 do roku 2015 - střední stavy obyvatel (zdroj: Databáze demografických údajů za obce ČR, 2016).

**Tab. 10:** Vybrané demografické údaje pro obec Orličky v období let 2006–2015.

	Počet obyvatel k 1. 1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozený přírůstek	Migrační přírůstek	Celkový přírůstek	Počet obyvatel k 31. 12.
2006	276	2	0	16	10	2	6	8	284
2007	284	4	0	12	6	4	6	10	294
2008	294	3	2	13	19	-1	-6	-5	289
2009	289	3	4	8	12	-1	-4	-5	284
2010	284	3	5	9	11	-2	-2	-4	280
2011	294	4	1	17	11	3	6	9	303
2012	303	5	2	19	15	3	4	7	310
2013	310	2	1	18	24	1	-6	-5	305
2014	305	2	2	4	9	0	-5	-5	300
2015	300	5	3	11	5	2	6	8	308

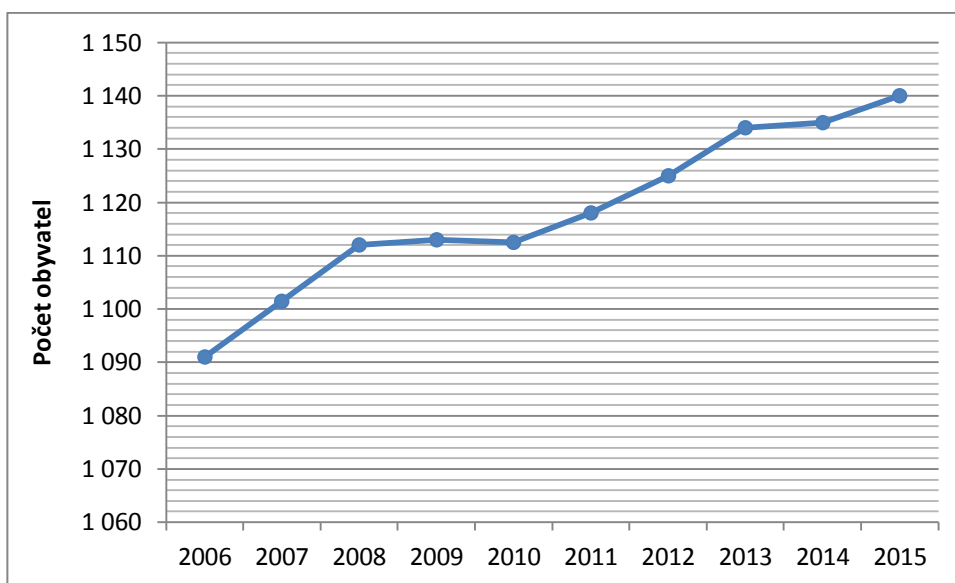
**Zdroj:** Databáze demografických údajů za obce ČR, 2016.



V Orličkách se nachází mateřská i základní škola s 1. stupněm. Ve školním roce 2016/2017 navštěvuje mateřskou školu 13 dětí a základní školu 17 dětí (MŠMT, 2016). Mateřská škola je jednotřídní, základní škola dvoutřídní. Po skončení 1. stupně většina žáků přechází na základní školu do Jablonného nad Orlicí.

### 7.3 Bystřec

Obec Bystřec patří mezi nejlidnatější obce v rámci SO ORP Žamberk bez statutu města. Obec má rozlohu 1 814 ha a 31. 12. 2015 zde žilo 1 147 obyvatel.



**Obr. 19:** Vývoj počtu obyvatel v obci Bystřec v letech 2006–2015 – střední stavy obyvatel (zdroj: Databáze demografických údajů za obce ČR, 2016).

V obci Bystřec dochází ve sledovaném období k nárůstu počtu obyvatel (obr. 19). V obci v dlouhodobém měřítku převažuje kladný přirozený přírůstek nad záporným přirozeným přírůstkem (záporný přirozený přírůstek v letech 2006, 2013). U migračního přírůstku dochází ke střídání kladných a záporných hodnot. V dlouhodobém vývoji má přirozený přírůstek stabilnější hodnoty než migrační přírůstek (tab. 11). Od 1. ledna 2006 do 31. 12. 2015 došlo k navýšení počtu obyvatel o 59 obyvatel.

**Tab. 11:** Vybrané demografické údaje za obec Bystřec v letech 2006–2015.

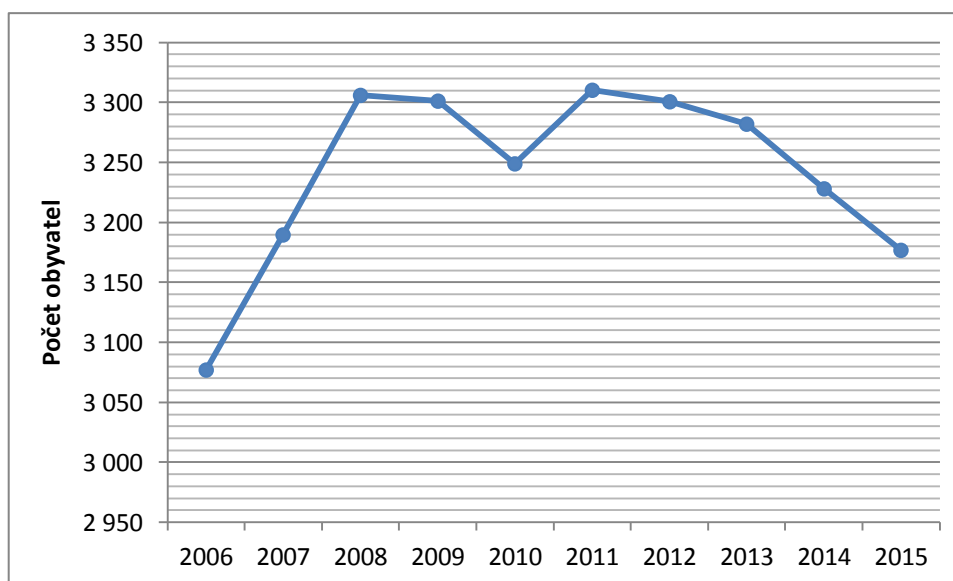
	Počet obyvatel k 1. 1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozený přírůstek	Migrační přírůstek	Celkový přírůstek	Počet obyvatel k 31. 12.
2006	1 088	9	12	20	11	-3	9	6	1 094
2007	1 094	13	5	17	10	8	7	15	1 109
2008	1 109	11	9	15	11	2	4	6	1 115
2009	1 115	10	7	11	18	3	-7	-4	1 111
2010	1 111	19	15	20	21	4	-1	3	1 114
2011	1 117	13	5	11	17	8	-6	2	1 119
2012	1 119	16	8	17	13	8	4	12	1 131
2013	1 131	12	13	31	24	-1	7	6	1 137
2014	1 137	12	11	18	23	1	-5	-4	1 133
2015	1 133	20	12	11	5	8	6	14	1 147

Zdroj: Databáze demografických údajů za obce ČR, 2016.

V obci se nachází mateřská škola a základní škola s 1. stupněm. Ve školním roce 2016/2017 navštěvuje mateřskou školu 43 dětí ve 2 odděleních a základní školu 57 žáků (MŠMT, 2016). V roce 2016/2017 jsou žáci rozděleni do 1. třídy (20 žáků), spojený 2. a 3. ročník (16 žáků), 4. ročník (13 žáků) a 5. ročník (8 žáků); (Bystřecké okénko, 2016). Na 2. stupeň žáci dojíždí do základní školy v Horní Čermné.

## 7.4 Jablonné nad Orlicí

Jablonné nad Orlicí je 3. největší obec v rámci SO ORP Žamberk. Jablonné nad Orlicí je obec s pověřeným úřadem se správním územím zahrnujícím 9 obcí. Jablonné nad Orlicí má katastrální výměru 438 ha a k 31. 12. 2015 zde žilo 3 161 obyvatel. Vývoj počtu obyvatel v Jablonném nad Orlicí (obr. 20, tab. 12) je ovlivňován hlavně nedostatkem volných ploch pro rozšíření rodinné zástavby. Existuje zde převis poptávek nad nabídkami bydlení. Při pohledu do územního plánu neexistuje moc možností pro rozvoj městské zástavby. Mnoho mladých rodin proto z města odchází a tato skutečnost je jednou z příčin ubývání počtu obyvatel ve městě. V Jablonném n. O. a jeho okolí existuje několik velkých firem (Isolit Bravo spol. s r.o., Formplast Purkert s. r. o., Schulte Automotive Wiring a další) působící jako „lákadlo“ pro potencionální obyvatele. V těchto firmách pracují i cizinci (v případě Poláků se jedná o pravidelnou denní dojížděku, zatímco u ostatních jde o změnu trvalého pobytu).



**Obr. 20:** Vývoj počtu obyvatel v Jablonném nad Orlicí v letech 2006–2015 – střední stavy obyvatel (zdroj: Databáze demografických údajů za obce ČR, 2016).

Z obr. 20 je patrný úbytek počtu obyvatel v Jablonném nad Orlicí, který lze dokázat daty z tab. 12, ze kterých je patrné, že od roku 2009 převládá záporný migrační přírůstek. Tento záporný migrační přírůstek nedokáže přirozený přírůstek kompenzovat, a proto dochází ke snižování počtu obyvatel.

**Tab. 12:** Vybrané demografické údaje za Jablonné nad Orlicí v letech 2006–2015.

	Počet obyvatel k 1. 1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozený přírůstek	Migrační přírůstek	Celkový přírůstek	Počet obyvatel k 31. 12.
2006	3 055	21	27	135	85	-6	50	44	3 099
2007	3 099	45	23	258	98	22	160	182	3 281
2008	3 281	26	25	165	116	1	49	50	3 331
2009	3 331	32	21	58	128	11	-70	-59	3 272
2010	3 272	46	29	96	159	17	-63	-46	3 226
2011	3 320	22	27	86	100	-5	-14	-19	3 301
2012	3 301	41	29	65	77	12	-12	0	3 301
2013	3 301	29	24	57	100	5	-43	-38	3 263
2014	3 263	28	24	64	138	4	-74	-70	3 193
2015	3 193	32	22	71	113	10	-42	-32	3 161

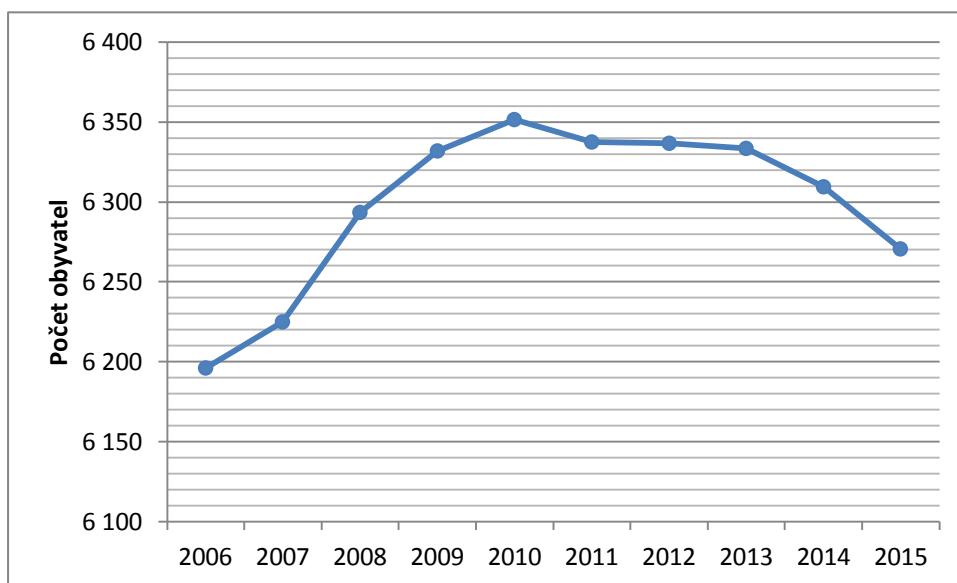
**Zdroj:** Databáze demografických údajů za obce ČR, 2016.

V Jablonném nad Orlicí funguje základní škola a mateřská škola. Ve školním roce 2016/2017 navštěvuje mateřskou školu 130 dětí a základní školu 388 žáků (MŠMT,

2016). Základní škola má 1. a 2. stupeň. Na druhý stupeň dojíždí žáci z okolních obcí – Jamné nad Orlicí, Těchonín, Studené, Mistrovice, Orličky.

## 7.5 Letohrad

Město Letohrad je nejlidnatější obcí správního obvodu ORP Žamberk. Město Letohrad je obcí s pověřeným obecním úřadem se správním obvodem 5 obcí. Letohrad patří mezi průmyslová centra regionu, sídlí zde firma OEZ s.r.o., která zaměstnává přes 1600 zaměstnanců. Letohrad má rozlohu 2 355 ha a k 31. 12. 2015 zde žilo 6238 obyvatel (obr. 21, tab. 13). Sice od roku 2010 dochází k úbytku obyvatel, ale město se snaží dlouhodobě podporovat výstavbu bytové zástavby. Proto se dá předpokládat navýšení počtu obyvatel. V současnosti dochází k rozvoji lokality Nad Bažantnicí, která je určena pro výstavbu rodinných, řadových a bytových domů.



**Obr. 21:** Vývoj počtu obyvatel ve městě Letohrad v letech 2006–2015 – střední stavy obyvatel (zdroj: Databáze demografických údajů za obce ČR, 2016).

**Tab. 13:** Vybrané demografické údaje ve městě Letohrad v letech 2006–2015.

	Počet obyvatel k 1. 1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozený přírůstek	Migrační přírůstek	Celkový přírůstek	Počet obyvatel k 31. 12.
2006	6 202	66	46	121	153	20	-32	-12	6 190
2007	6 190	58	48	177	117	10	60	70	6 260
2008	6 260	68	49	169	121	19	48	67	6 327
2009	6 327	66	49	116	123	17	-7	10	6 337
2010	6 337	80	44	114	121	36	-7	29	6 366
2011	6 353	72	61	116	159	11	-42	-31	6 322
2012	6 322	68	50	117	106	18	11	29	6 351
2013	6 351	77	47	84	149	30	-65	-35	6 316
2014	6 316	80	54	89	128	26	-39	-13	6 303
2015	6 303	59	57	100	167	2	-67	-65	6 238

Zdroj: Databáze demografických údajů za obce ČR, 2016.

V Letohradě se nacházejí dvě mateřské školy a dvě základní školy. Ve školním roce 2016/2017 celkově letohradské školy navštěvuje 211 dětí předškolního věku a 632 dětí školního věku (MŠMT, 2016). Dále se v Letohradě nachází Letohradské soukromé gymnázium a Lesní klub Strom Života Letohrad. Jelikož se jedná o soukromé organizace, tyto organizace nemají vliv na přerozdělování finančních prostředků z rozpočtového určení daní.

**Tab. 14:** Hrubé míry vybraných demografických ukazatelů (v ‰) v modelových obcích v průměru za roky 2006–2015.

	Studené	Orlíčky	Bystřec	Jablenné nad Orlicí	Letohrad
Hrubá míra porodnosti	11,84	11,17	12,06	9,93	11,01
Hrubá míra úmrtnosti	9,17	6,82	8,67	7,74	8,02
Hrubá míra přirozeného přírůstku	2,66	4,35	3,39	2,18	3,00
Hrubá míra imigrace	32,62	43,00	15,29	32,70	19,12
Hrubá míra emigrace	19,00	41,26	13,67	34,35	21,33
Hrubá míra migračního salda	13,62	1,74	1,62	-1,65	-2,21
Hrubá míra celkového přírůstku	16,28	6,09	5,01	0,54	0,78

Zdroj: vlastní zpracování; Databáze demografických údajů za obce ČR, 2016.

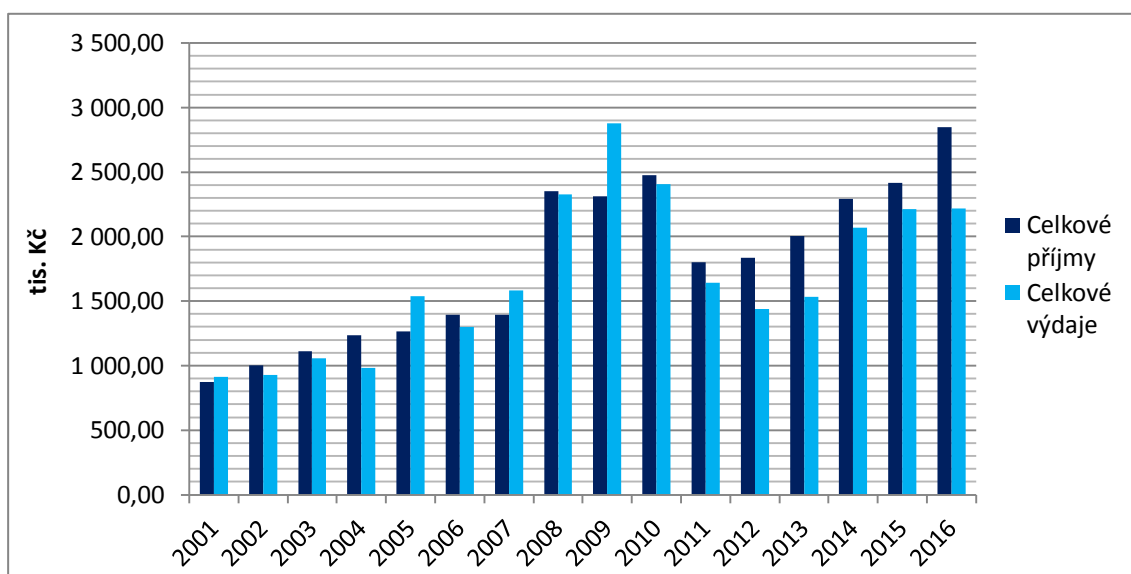
Tab. 14 znázorňuje hrubé míry vybraných demografických charakteristik v průměru za roky 2006–2015 v jednotlivých modelových obcích. Studené je obcí, ve které dochází k nejvyššímu dlouhodobému nárůstu počtu obyvatel, což je způsobeno hlavně kladným migračním saldem, které převažuje nad přirozeným přírůstkem. K nejnižšímu dlouhodobému nárůstu počtu obyvatel dochází u Jablonného nad Orlicí a Letohradu. U těchto modelových obcí je vývoj počtu obyvatel ovlivňován hlavně migrací.

## 8 DAŇOVÉ PŘÍJMY V ÚZEMNÍCH ROZPOČTECH MODELOVÝCH OBCÍ

V rámci této kapitoly budou podkapitoly 8.1 – 8.5 věnovány jednotlivým územním rozpočtům a kapitola 8.6 souhrnným informacím k modelovému území.

### 8.1 Daňové příjmy v rozpočtu obce Studené

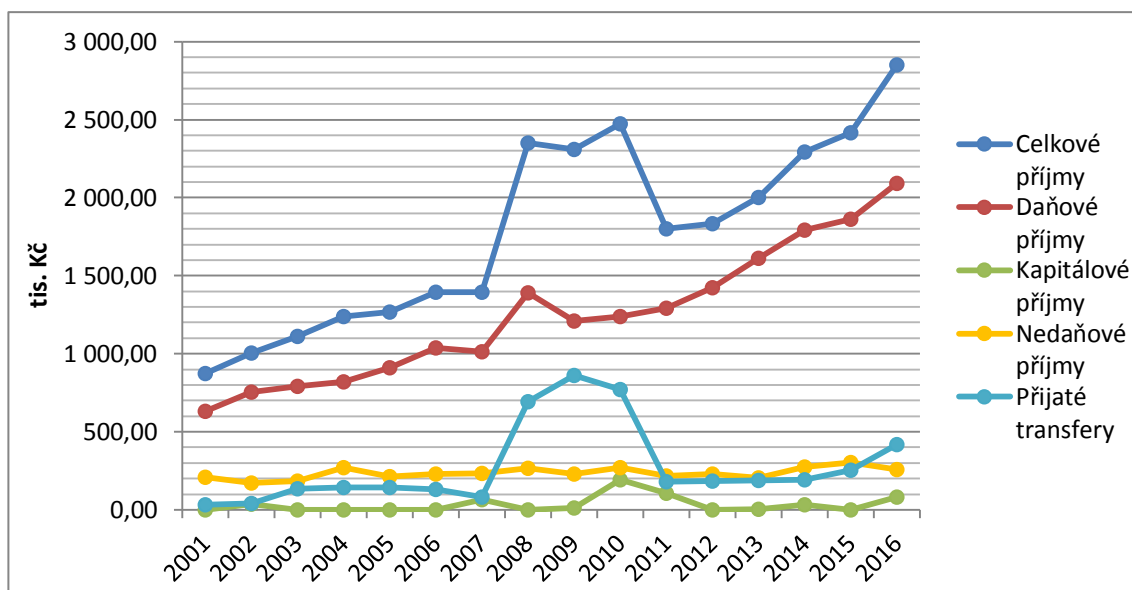
Jak již bylo zmíněno důvodem pro vybrání obce Studené jako modelové obce, byl fakt, že obec patří mezi nejméně lidnaté obce v rámci SO ORP Žamberk. Od roku 2001 došlo k navýšení celkových příjmů rozpočtu o více než dvojnásobek (obr. 22). V roce 2016 obec hospodařila celkem s 2,7 mil. Kč.



**Obr. 22:** Vývoj celkových příjmů a celkových výdajů v rozpočtu obce Studené v období let 2001–2016. (zdroj: Rozpočet obce Studené, 2001–2016; vlastní zpracování).

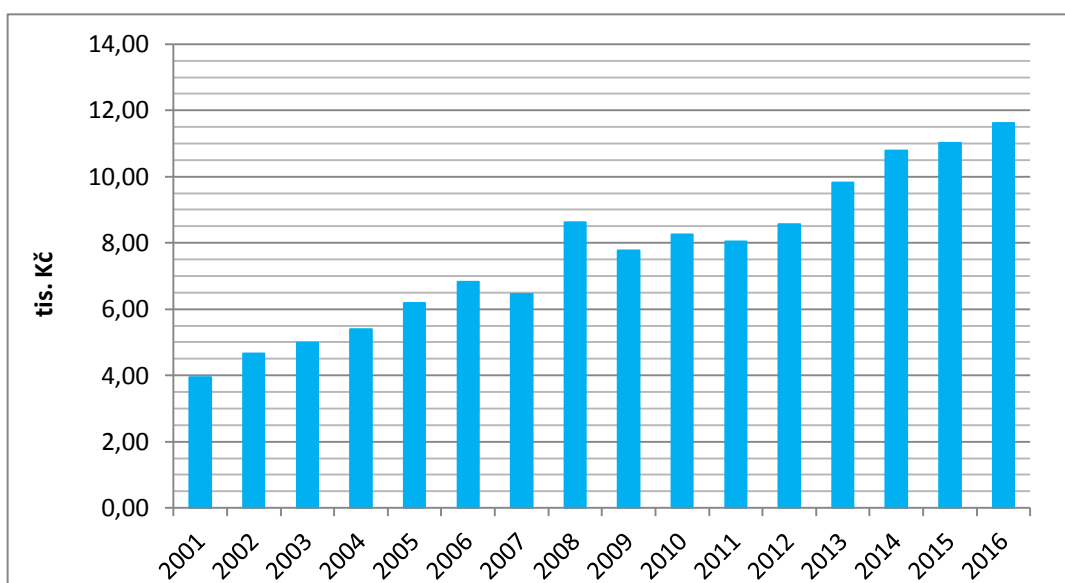
Při srovnání jednotlivých druhů příjmů rozpočtu obce (obr. 23) lze vidět, že nejvyšší podíl na rozpočtu obce mají daňové příjmy (sdílené daně, svěřené daně, místní poplatky). Výše daňových příjmů neustále stoupá. Ve vývoji této složky rozpočtu obce je zřetelné, že zásadní vliv měla novela zákona o rozpočtovém určení daní z roku 2007. Změna koeficientu velikostní kategorie obcí (tab. 15), zmenšení počtu těchto kategorií a zavedení nové metodiky k odstranění skokových efektů mělo pozitivní vliv na rozpočet obce a došlo k viditelnému nárůstu daňových příjmů v rozpočtu obce. Změna zákona o rozpočtovém určení daní s účinností od roku 2013, která mezi kritéria pro výpočet

podílu na rozpočtovém určení daní zařadila kritérium počtu žáků, není tak zřejmá. Důvodem je, že obec nezřizuje mateřskou školu nebo základní školu.



**Obr. 23:** Porovnání jednotlivých druhů rozpočtových příjmů v obci Studené v letech 2001–2016. (Zdroj: Rozpočet obce Studené, 2001–2016; vlastní zpracování).

Důležitou charakteristikou daňových příjmů v rámci rozpočtu obce je výše daňových příjmů na 1 obyvatele (obr. 24). Od roku 2001 dochází k nárůstu, kdy od roku 2001 do roku 2016 se výše daňových příjmů zvýšila téměř trojnásobně. Nejvyššího rozdílu mezi dvěma roky bylo dosaženo v letech 2007 a 2008. Nárůst byl způsoben novelou zákona o rozpočtovém určení daní s účinností od 1. 1. 2008.



**Obr. 24:** Vývoj výše daňových příjmů na 1 obyvatele v obci Studené v letech 2001–2016. (zdroj: Rozpočet obce Studené, 2001–2016; vlastní zpracování).



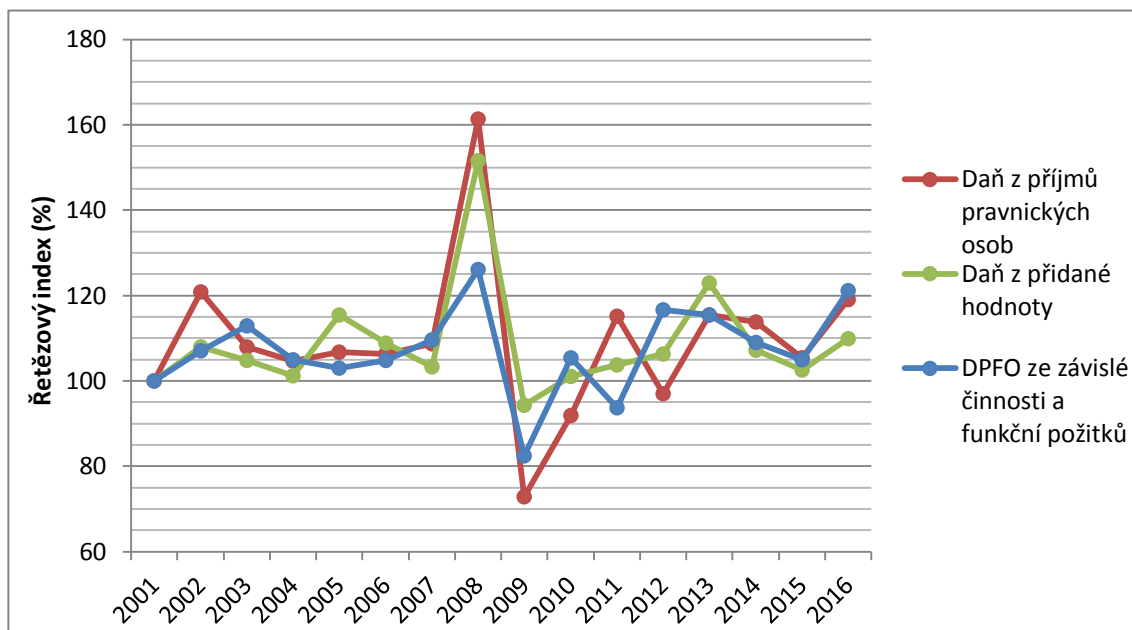
Novelou zákona o rozpočtovém určení daní z roku 2007 se obci Studené daňové příjmy zvýšili o 370 tisíc korun. Bohužel v následujících rocích se negativně na rozpočtu projevila ekonomická krize, v roce 2009 došlo k poklesu o 170 tisíc korun a na úroveň roku 2008 se obecní rozpočet z pohledu daňových příjmů dostal až v roce 2012. Novelou zákona o RUD s účinností od roku 2013 tak k markantnímu nárůstu daňových příjmů nedošlo. Od roku 2011 dochází ke každoročnímu průměrnému 150tisícovému navýšení daňových příjmů v rozpočtu obce (tab. 15).

**Tab. 15:** Vybrané charakteristiky územního rozpočtu obce Studené v letech 2001–2016.

Rok	Počet obyvatel	Koeficient velikostní kategorie	Daňové příjmy (v tis. Kč)	Daňové příjmy na 1 obyv. (v tis. Kč)	DPFO z kapitálových výnosů (tis. Kč)	DPFO ze samostatně výdělečné činnosti (v tis. Kč)	DPFO ze závislé činnosti a funkčních požitků (v tis. Kč)	DPPO (v tis. Kč)	Daň z přidané hodnoty (v tis. Kč)	Daň z nemovitosti (v tis. Kč)
2001	160	0,5370	632,68	3,95	13,07	37,79	137,99	144,93	251,58	46,09
2002	162	0,5370	753,77	4,65	11,86	58,48	147,78	175,12	271,56	56,30
2003	159	0,5370	793,14	4,99	10,96	50,37	166,87	189,08	284,83	58,04
2004	152	0,5370	821,23	5,40	12,65	47,84	175,18	197,78	288,50	60,23
2005	147	0,5370	910,19	6,19	10,24	45,40	180,39	211,15	333,02	80,59
2006	152	0,5370	1 036,08	6,82	12,15	115,94	189,02	224,58	362,53	82,26
2007	157	0,5370	1 013,20	6,45	14,38	36,64	207,29	244,26	374,50	84,83
2008	161	1,0000	1 389,63	8,63	23,01	30,90	261,37	393,98	567,85	61,37
2009	156	1,0000	1 211,24	7,76	12,01	22,17	215,66	287,34	535,75	89,28
2010	150	1,0000	1 236,84	8,25	21,64	11,13	227,38	264,26	541,27	123,27
2011	160	1,0000	1 293,69	8,04	24,59	17,44	213,17	304,25	561,71	122,10
2012	166	1,0000	1 423,24	8,57	30,19	5,35	248,75	295,10	597,22	135,02
2013	164	1,0700	1 610,84	9,82	35,04	5,61	287,32	340,86	734,14	127,70
2014	166	1,0700	1 790,94	10,79	39,28	8,06	313,06	387,77	787,34	137,91
2015	169	1,0700	1 861,46	11,01	41,98	13,90	328,62	408,86	807,80	142,40
2016	180	1,0700	2 090,52	11,61	44,42	14,76	398,10	487,12	887,54	137,13

**Zdroj:** Rozpočet obce Studené, 2001–2016; vlastní zpracování.

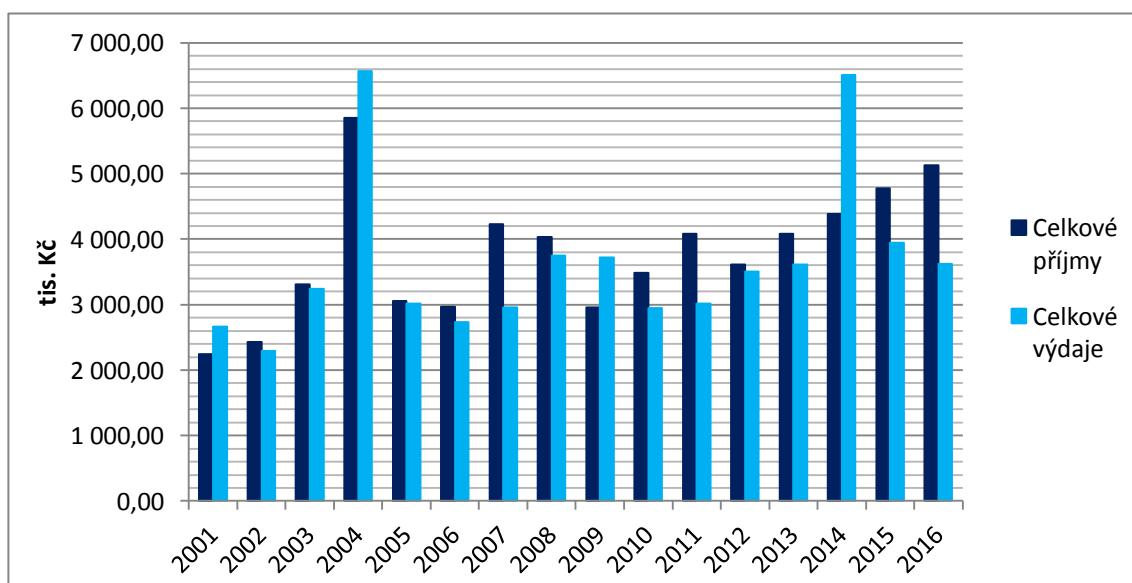
Nejvýnosnějšími daněmi, které tvoří příjmy rozpočtu obce, jsou daň z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti a funkčních požitků, daň z příjmů právnických osob a daň z přidané hodnoty. Meziroční nárůst či pokles těchto tří daní je znázorněn na obr. 25. Pro výpočet byl použit řetězový index. Jak již bylo zmíněno, nejvyšší nárůst daňových příjmů u obce Studené byl způsoben novelou zákona o rozpočtovém určení daní, naopak pokles byl zaznamenán o rok později.



**Obr. 25:** Meziroční nárůst nebo pokles 3 nejnvýnosnějších sdílených daní znázorněný řetězovým indexem v obci Studené v letech 2001–2016. (zdroj: Rozpočet obce Studené, 2001–2016; vlastní zpracování).

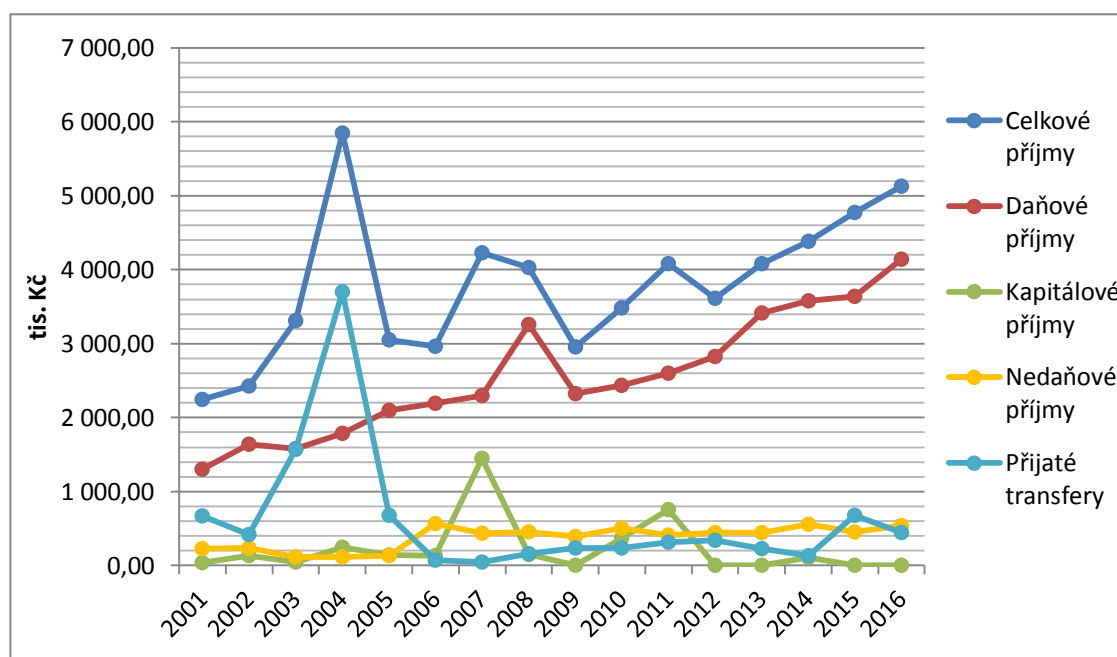
## 8.2 Daňové příjmy v rozpočtu obce Orličky

Při porovnání celkových příjmů a celkových výdajů (obr. 26) u rozpočtu obce Orličky lze identifikovat významné investiční akce v obci. Tyto akce se vyznačují významným nárůstem celkových výdajů v obci (rok 2004, 2014).



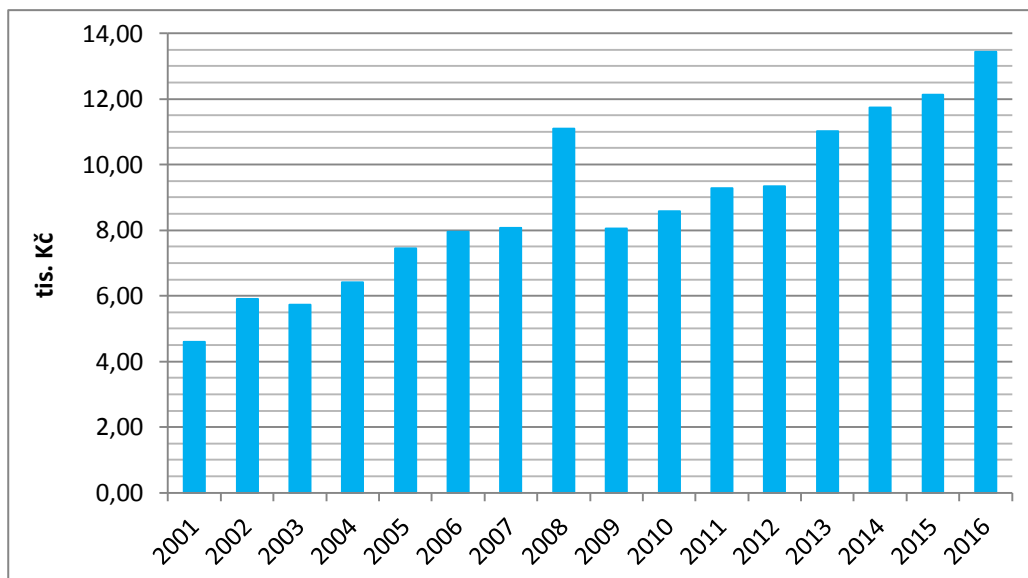
**Obr. 26:** Vývoj celkových příjmů a celkových výdajů v obci Orličky v letech 2001–2016 (zdroj: Rozpočet obce Orličky, 2001–2016, vlastní zpracování).

Obr. 27 znázorňuje vývoj výše jednotlivých druhů příjmu rozpočtu obce. Nejvyšší podíl na celkových příjmech mají daňové příjmy. Jedinou výjimkou byl rok 2004, kdy nejvyšší podíl měly přijaté transfery neboli dotace. Na vývoji křivky daňových příjmů lze identifikovat navýšení daňových příjmů díky novele zákona o rozpočtovém určení daní z roku 2007 i navýšení z roku 2013, kdy se k přerozdělování sdílených daní začalo využívat kritérium počtu dětí navštěvující školu či školku zřizovanou obcí. Bohužel výrazné navýšení daňových příjmů v roce 2008 bylo následováno snížením daňových příjmů v roce 2009 na úroveň roku 2007.



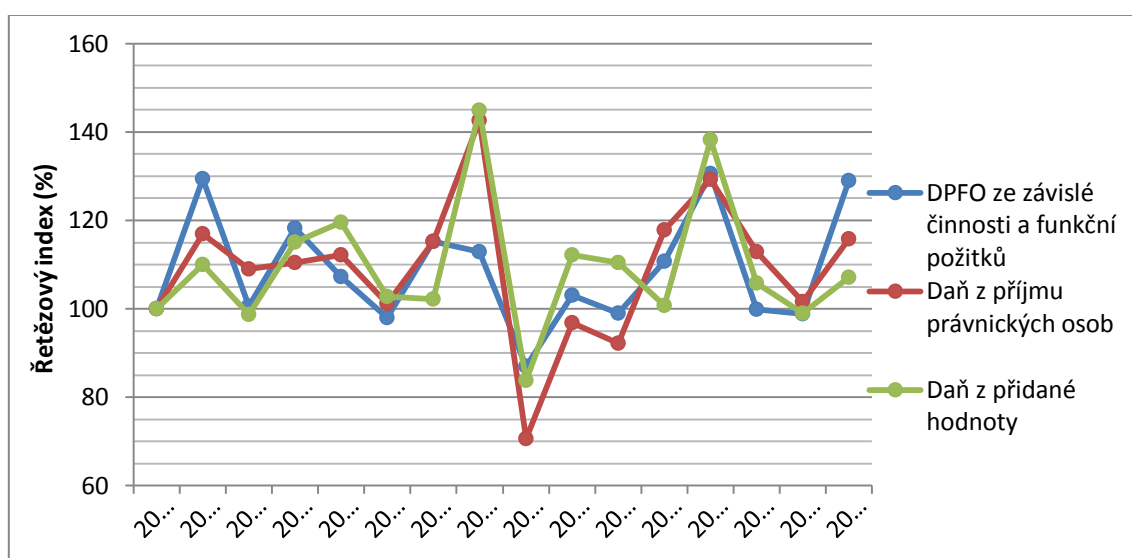
**Obr. 27:** Porovnání jednotlivých druhů příjmů rozpočtu v obci Orličky v letech 2001–2016 (zdroj: Rozpočet obce Orličky, 2001–2016, vlastní zpracování).

Vývoj výše daňových příjmů na 1 obyvatele (obr. 28) má stoupající tendenci s nárůstem v roce 2008 (novela zákona o rozpočtovém určení daní), poklesem v roce 2009 (ekonomická krize) a od roku 2010 se výše daňových příjmů na 1 obyvatele opět zvyšuje. Novela zákona o rozpočtovém určení daní s účinností od ledna 2013 se do vývoje se neprojevuje tak razantním nárůstem jako v roce 2008.



**Obr. 28:** Vývoj výše daňových příjmů na 1 obyvatele v obci Orličky v letech 2001–2016 (zdroj: Rozpočet obce Orličky, 2001–2016, vlastní zpracování).

Obec Orličky se v roce 2012 dostala z velikostní kategorie 0–300 obyvatel do kategorie 301–5 000 obyvatel. V porovnání let 2011, 2012 a 2013 došlo k vyššímu navýšení mezi lety 2012 a 2013. Mezi roky 2011 a 2012 došlo k navýšení cca o 250 000 Kč, zatímco mezi roky 2012 a 2013 k navýšení cca o 600 000 Kč (tab. 16). Tzn., že pro obec byla mnohem přínosnější novela zákona o rozpočtovém určení daní než přechod z nižší velikostní kategorie do vyšší.



**Obr. 29:** Meziroční nárůst či pokles 3 nejnákladnějších daňových příjmů rozpočtu obce Orličky znázorněný řetězovým indexem v letech 2001–2016 (zdroj: Rozpočet obce Orličky, 2001–2016, vlastní zpracování).

V roce 2016 byly daňové příjmy obce 4 138 840 Kč (tab. 16). Nejvyšším podílem se na daňových příjmech obce Orličky podílí daň z přidané hodnoty 1 647 210 Kč (tab. 16). Následuje daň z příjmů právnických osob 899 860 Kč (tab. 16) a daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků 774 100 Kč (tab. 16). Jednou ze svěřených daní, ze které jde 100% výnos do rozpočtu obce, je daň z nemovitosti. V roce 2016 dosáhla výše 339 060 Kč.

K nejvyššímu meziročnímu poklesu u všech třech nejvýnosnějších daní (obr. 29) došlo v roce 2009. Nejvýraznější byl tento pokles u daně z příjmu právnických osob a to o 70 procentních bodů. U všech třech daní lze identifikovat novelu zákona o rozpočtovém určení daní, mezi roky 2007 a 2008, 2012-2013 jsou zřejmé meziroční nárůsty.

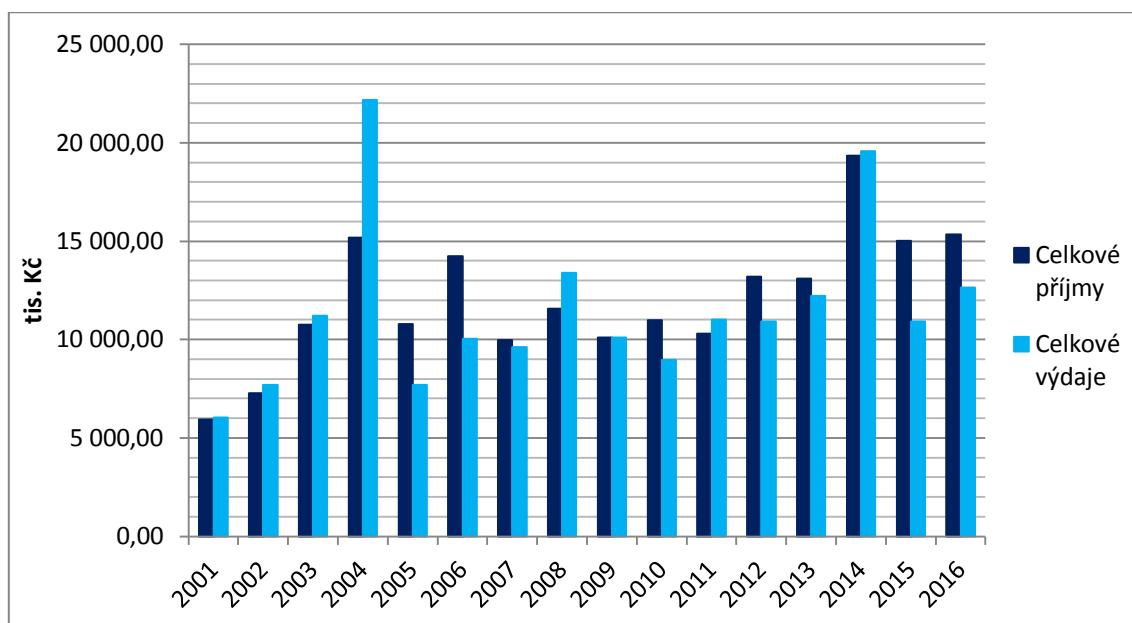
**Tab. 16:** Vybrané charakteristiky rozpočtu obce Orličky v letech 2001–2016.

Rok	Počet obyvatel	Koeficient velikostní kategorie	Daňové příjmy (v tis. Kč)	Daňové příjmy na 1 obyv. (v tis. Kč)	DPFO z kapitálových výnosů (tis. Kč)	DPFO ze samostatně výdělečné činnosti (v tis. Kč)	DPFO ze závislé činnosti a funkčních požitků (v tis. Kč)	DPPO (v tis. Kč)	Daň z přidané hodnoty (v tis. Kč)	Daň z nemovitosti (v tis. Kč)
2001	283	0,5630	1 302,05	4,60	62,21	57,96	225,45	268,67	446,53	118,83
2002	278	0,5630	1 643,45	5,91	63,15	200,66	291,85	314,37	491,52	141,03
2003	275	0,5630	1 576,54	5,73	22,46	157,27	293,53	342,82	485,32	137,44
2004	279	0,5630	1 787,28	6,41	24,08	196,04	347,05	378,49	558,42	145,57
2005	282	0,5630	2 097,50	7,44	20,57	343,08	372,31	424,79	667,62	129,36
2006	276	0,5630	2 193,74	7,95	23,18	396,45	364,82	429,48	685,78	138,95
2007	284	0,5630	2 294,33	8,08	27,28	238,94	420,29	494,98	700,71	136,51
2008	294	1,0000	3 261,33	11,09	41,09	290,95	474,43	705,71	1 015,45	150,59
2009	289	1,0000	2 326,38	8,05	39,88	81,08	412,87	498,11	850,64	159,46
2010	284	1,0000	2 435,78	8,58	39,54	18,50	425,35	482,26	954,22	256,35
2011	280	1,0000	2 596,63	9,27	42,44	136,09	421,37	444,25	1 053,98	260,80
2012	303	1,0640	2 829,60	9,34	53,73	107,03	466,54	523,20	1 061,33	283,18
2013	310	1,0700	3 415,79	11,02	70,23	44,50	608,97	676,72	1 467,88	260,13
2014	305	1,0700	3 580,95	11,74	79,76	38,94	607,78	763,93	1 552,97	256,44
2015	300	1,0700	3 639,74	12,13	83,70	106,98	600,45	776,71	1 536,92	261,17
2016	308	1,0700	4 138,84	13,44	87,05	95,95	774,10	899,86	1 647,21	339,06

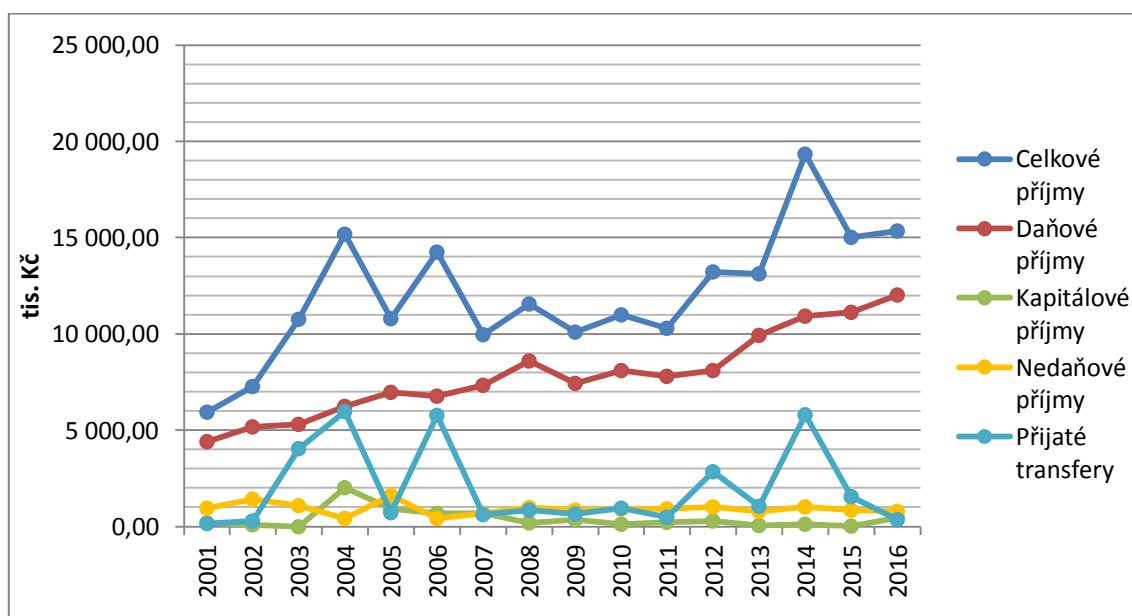
**Zdroj:** Rozpočet obce Orličky, 2001–2016, vlastní zpracování.

### 8.3 Daňové příjmy v rozpočtu obce Bystřec

Obec Bystřec patří v rámci SO ORP Žamberk mezi největší obce bez statutu města. Celkové příjmy a celkové výdaje jsou ovlivňovány investičními výdaji obce. Nejvyšší hodnotu celkových příjmů dosáhla obec v roce 2014 (obr. 30), kdy obec dostala dotaci z operačního programu Životní prostředí na zateplení školy a školky (Závěrečný účet obce Bystřec za rok 2014, 2015).

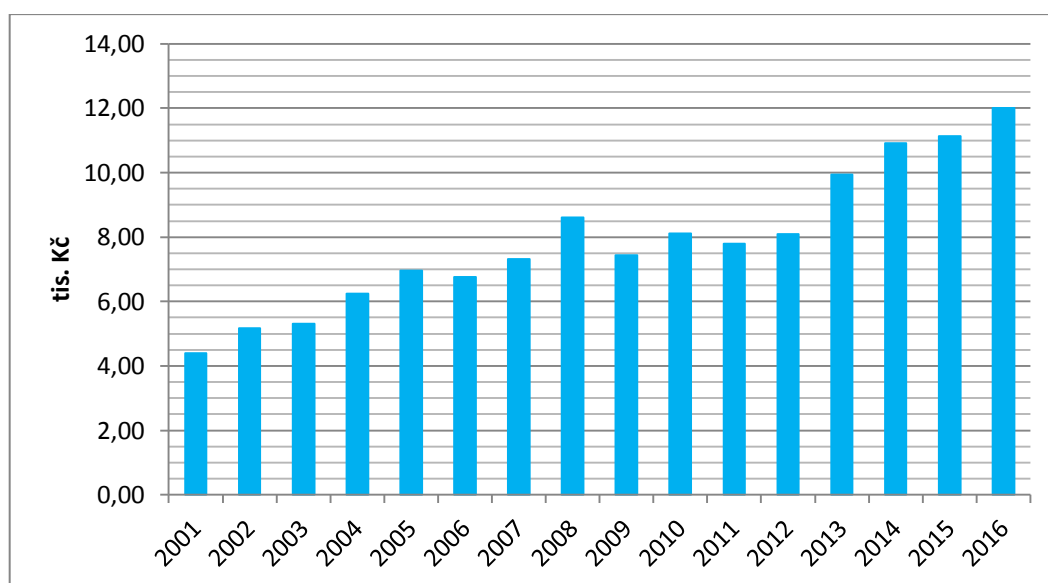


**Obr. 30:** Celkové příjmy a celkové výdaje v rozpočtu obce Bystřec v letech 2001–2016 (zdroj: Rozpočet obce Bystřec, 2001–2016, vlastní zpracování).



**Obr. 31:** Porovnání výše jednotlivých druhů příjmů rozpočtu obce Bystřec v letech 2001–2016 (zdroj: Rozpočet obce Bystřec, 2001–2016, vlastní zpracování).

Nejvyšším podílem se na celkových příjmech obce podílí daňové příjmy, které jsou výrazně doplňovány přijatými dotacemi (obr. 31). Jak se projeví novely zákona o rozpočtovém určení na rozpočtu obce, znázorňuje obr. 32. V přepočtu výše daňových příjmů na jednoho obyvatele je více patrná změna zákona s platností od roku 2013. V roce 2013 došlo k navýšení příjmů o 2 tis. Kč na 1 obyvatele, zatímco v roce 2008 o 1,3 tis. Kč na 1 obyvatele. Pro obec se stalo výhodným, zavedení kritéria počtu žáků navštěvující základní nebo mateřskou školu zřizovanou obcí.



**Obr. 32:** Výše daňových příjmů na 1 obyvatele v obci Bystřec v letech 2001–2016 (zdroj: Rozpočet obce Bystřec, 2001–2016, vlastní zpracování).

Nejvyšším podílem se na daňových příjmech obce podílí daň z přidané hodnoty, která měla v roce 2016 40% podíl (tab. 17). Nejvyšší proměnlivost lze identifikovat u daně z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečně činnosti. Obec Bystřec získala na základě daně z nemovitosti 808 tis. Kč.

Obr. 33 znázorňuje meziroční nárůst či pokles 3 nejvýnosnějších daní – daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, daň z příjmů právnických osob a daň z přidané hodnoty. Nejvyšší meziroční rozdíl vykazuje daň z příjmu právnických osob mezi roky 2008 a 2009. Od roku 2015 dochází u těchto daní k meziročnímu nárůstu.

Tab. 17: Vybrané charakteristiky rozpočtu obce Bystřec v letech 2001–2016.

Rok	Počet obyvatel	Koeficient velikostní kategorie	Daňové příjmy (v tis. Kč)	Daňové příjmy na 1 obyv. (v tis. Kč)	DPFO z kapitálových výnosů (tis. Kč)	DPFO ze samostatně výdělečné činnosti (v tis. Kč)	DPFO ze závislé činnosti a funkčních požitků (v tis. Kč)	Daň z příjmů právnických osob (v tis. Kč)	Daň z přidané hodnoty (v tis. Kč)	Daň z nemovitosti (v tis. Kč)
2001	1 052	0,5881	4 627,71	4,40	313,28	17,86	994,44	1 043,05	1 812,05	395,21
2002	1 062	0,5881	5 488,40	5,17	86,80	334,29	1 142,93	1 256,67	1 954,11	406,92
2003	1 066	0,5881	5 656,17	5,31	80,38	268,87	1 244,94	1 384,50	2 089,79	406,57
2004	1 084	0,5881	6 764,47	6,24	97,70	516,07	1 386,39	1 537,29	2 266,16	415,51
2005	1 083	0,5881	7 545,99	6,97	82,53	589,45	1 484,00	1 703,98	2 680,48	428,90
2006	1 088	0,5881	7 357,53	6,76	90,24	426,48	1 460,90	1 764,32	2 776,03	417,87
2007	1 094	0,5881	8 006,16	7,32	109,89	587,87	1 676,14	1 801,63	2 915,09	423,42
2008	1 109	1,0640	9 550,05	8,61	149,09	405,36	1 810,91	2 575,83	3 695,14	389,34
2009	1 115	1,0640	8 299,91	7,44	139,58	184,01	1 617,75	1 825,39	3 548,16	486,67
2010	1 111	1,0640	9 007,50	8,11	146,91	159,59	1 767,30	1 790,31	3 861,09	753,67
2011	1 114	1,0640	8 689,74	7,80	159,80	123,90	1 525,30	1 670,68	3 971,78	764,26
2012	1 119	1,0640	9 060,74	8,10	191,13	193,52	1 719,40	1 872,94	3 784,46	771,02
2013	1 131	1,0700	11 233,38	9,93	239,94	79,36	2 242,21	2 318,71	5 018,51	737,72
2014	1 137	1,0700	12 404,41	10,91	278,03	358,04	2 196,01	2 659,95	5 483,75	751,10
2015	1 133	1,0700	12 604,93	11,13	294,92	158,23	2 415,01	2 737,23	5 568,06	788,32
2016	1 147	1,0700	13 781,25	12,02	302,16	181,15	2 824,66	3 122,82	5 720,75	808,10

Zdroj: Rozpočet obce Bystřec, 2001–2016, vlastní zpracování.

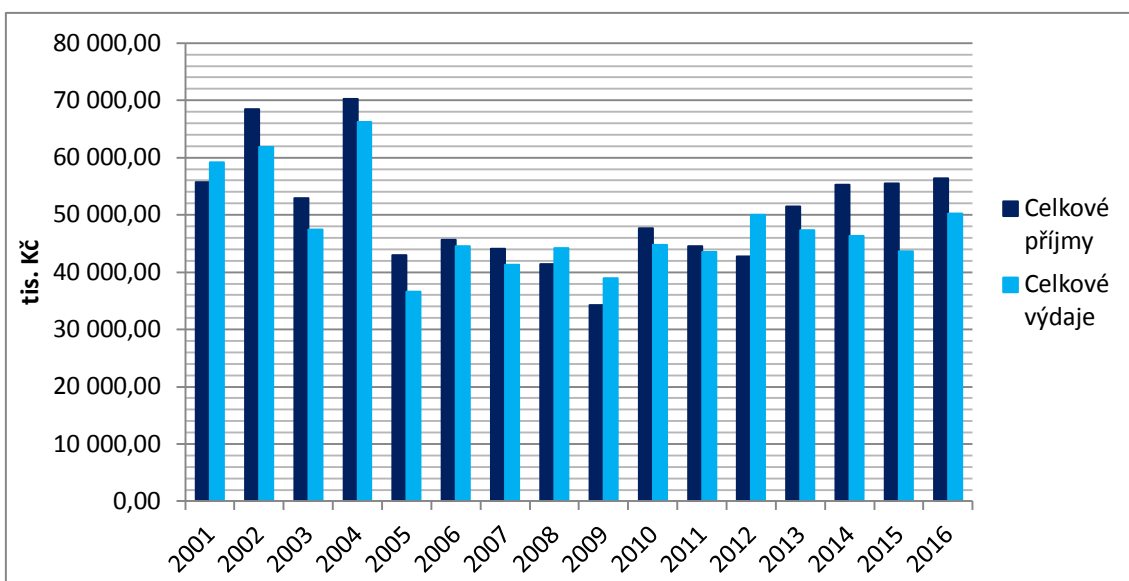


Obr. 33: Meziroční nárůst či pokles 3 nejvýnosnějších daňových příjmů obce Bystřec znázorněný řetězovým indexem v letech 2001–2016 (zdroj: Rozpočet obce Bystřec, 2001–2016, vlastní zpracování).

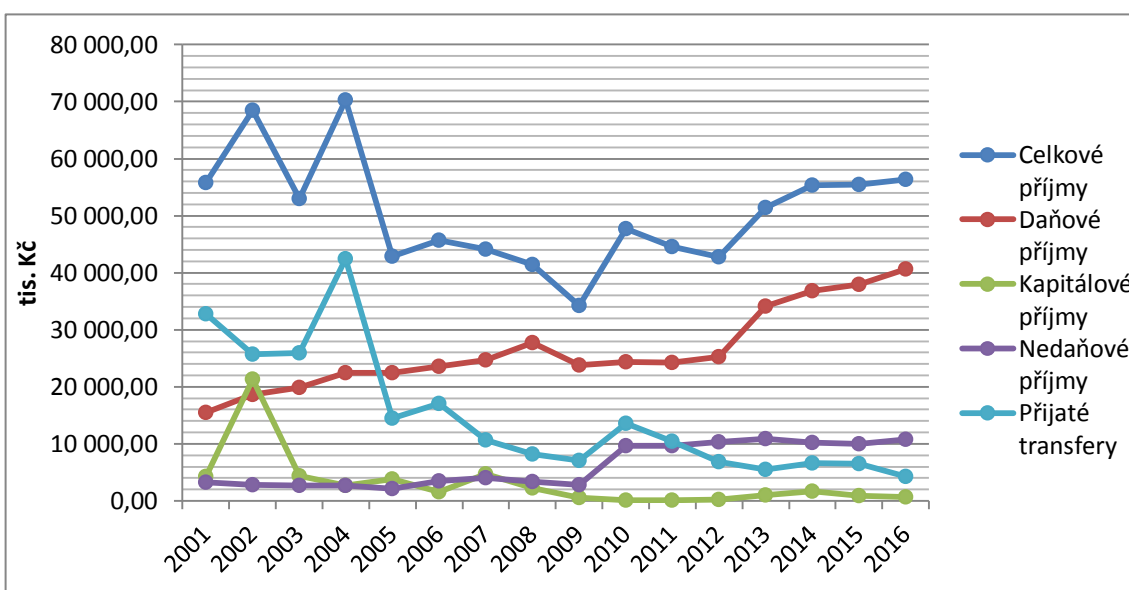


## 8.4 Daňové příjmy v rozpočtu města Jablonné nad Orlicí

U rozpočtu města Jablonné nad Orlicí lze vidět vyrovnaný vztah mezi celkovými příjmy a celkovými výdaji (obr. 34). Nejvyšší příjmy měl rozpočet v roce 2004, kdy se na celkových příjmech 42 mil. Kč podíleli přijaté dotace (obr. 35). V roce 2002 mělo město Jablonné nad Orlicí nejvyšší kapitálové příjmy a to díky prodeji nemovitého majetku.

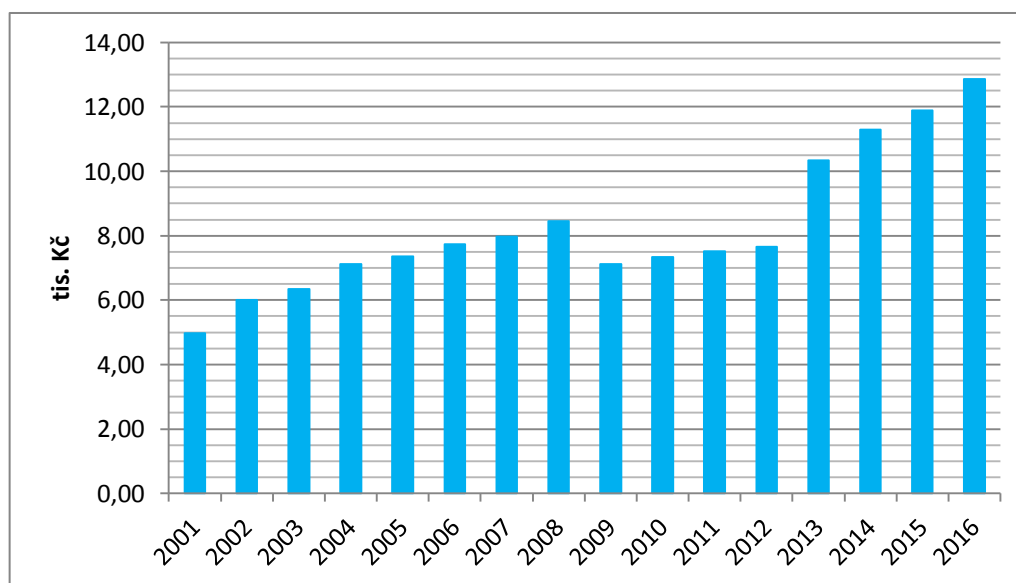


**Obr. 34:** Vývoj celkových příjmů a celkových výdajů v rozpočtu města Jablonné nad Orlicí v letech 2001–2016 (zdroj: Rozpočet města Jablonné nad Orlicí, 2001–2016, vlastní zpracování).



**Obr. 35:** Vývoj jednotlivých druhů daňových příjmů v rozpočtu města Jablonné nad Orlicí v letech 2001–2016 (zdroj: Rozpočet města Jablonné nad Orlicí, 2001–2016, vlastní zpracování).

Vývoj daňových příjmů v rozpočtu města Jablonné nad Orlicí vykazuje vyšší nárůst daňových příjmů po novele zákona o rozpočtovém určení daní z roku 2012 než z roku 2007. Po roce 2008 došlo k poklesu daňových příjmů a ke stagnaci. Výše daňových příjmů na jednoho obyvatele se v letech 2009–2012 pohybovala v hodnotách 7,0 až 7,5 tis. na 1 obyvatele (obr. 36). Nárůst byl mezi roky 2012 a 2013 způsoben změnou rozpočtového určení daní a zavedením nového kritéria. Od roku 2013 dochází k nárůstu výše daňových příjmů na 1 obyvatele v průměru o 1,0 tis. Kč.



**Obr. 36:** Vývoj výše daňových příjmů na 1 obyvatele v rozpočtu města Jablonné nad Orlicí v letech 2001–2016 (zdroj: Rozpočet města Jablonné nad Orlicí, 2001–2016, vlastní zpracování).

Nejvyšší meziroční rozdíl v průběhu let 2001–2016 vykazuje daň z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti. Od roku 2001 do roku 2008 se příjmy obce z daně z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti průměrně pohybovaly okolo 1,7 mil. Kč. V roce 2009 došlo k poklesu výše příjmů z této daně na 530 tisíc a v roce 2010 dokonce na 366 tisíc Kč (tab. 18).

U daňových výnosů z daně z nemovitosti docházelo k meziročnímu nárůstu s maximem v roce 2014. Od roku 2015 daňový výnos této daně klesá.

**Tab. 18:** Vybrané charakteristiky rozpočtu města Jablonné and Orlicí v letech 2001–2016.

Rok	Počet obyvatel	Koeficient velikostní kategorie	Daňové příjmy (v tis. Kč)	Daňové příjmy na 1 obyv. (v tis. Kč)	DPFO z kapitálových výnosů (tis. Kč)	DPFO ze samostatně výdělečné činnosti (v tis. Kč)	DPFO ze závislé činnosti a funkčních požitků (v tis. Kč)	Daň z příjmů právnických osob (v tis. Kč)	Daň z přidané hodnoty (v tis. Kč)	Daň z nemovitosti (v tis. Kč)
2001	3 130	0,5977	15 538,89	4,96	257,50	1 712,74	3 006,60	3 153,98	5 479,04	637,17
2002	3 103	0,5977	18 613,02	6,00	253,18	1 976,10	3 829,12	3 736,05	5 807,33	645,11
2003	3 128	0,5977	19 856,24	6,35	239,65	1 640,36	4 209,55	4 134,95	6 223,25	618,73
2004	3 147	0,5977	22 402,68	7,12	288,77	2 627,08	4 685,28	4 539,03	6 689,75	586,70
2005	3 054	0,5977	22 461,29	7,35	236,85	1 632,78	4 775,67	4 885,19	7 701,97	737,26
2006	3 055	0,5977	23 607,40	7,73	272,08	1 433,47	4 874,88	5 036,65	8 130,58	654,55
2007	3 099	0,5977	24 717,44	7,98	316,26	1 863,31	5 323,75	5 678,13	8 055,02	638,99
2008	3 281	1,0640	27 726,06	8,45	404,65	1 556,22	5 277,55	7 016,42	10 046,58	640,57
2009	3 331	1,0640	23 746,38	7,13	399,92	531,57	4 581,09	4 956,16	10 030,87	707,13
2010	3 272	1,0640	24 327,13	7,34	395,68	366,02	4 866,30	4 827,82	10 401,38	1 143,17
2011	3 226	1,0640	24 267,24	7,52	423,28	627,95	4 845,18	4 432,32	10 513,24	1 128,15
2012	3 301	1,0640	25 287,73	7,66	221,66	377,56	5 410,76	5 037,95	10 192,68	1 198,72
2013	3 301	1,1523	34 099,41	10,33	694,61	455,60	6 984,64	6 676,46	14 509,00	1 386,18
2014	3 263	1,1523	36 867,04	11,30	792,74	575,34	6 963,82	7 591,51	15 432,97	1 487,49
2015	3 193	1,1523	37 991,93	11,90	828,40	1 136,92	6 935,34	7 686,22	15 212,54	1 348,96
2016	3 161	1,1523	40 685,36	12,87	832,40	974,75	8 235,59	8 600,63	15 770,46	1 238,30

**Zdroj:** Rozpočet města Jablonné nad Orlicí, 2001–2016, vlastní zpracování.

Obdobně jako u předešlých modelových obcí jsou třemi nejvýnosnějšími daňovými příjmy (tab. 18): daň z přidané hodnoty (2016 – 15 770 460 Kč), daň z příjmů právnických osob (2016 – 8 600 630 Kč) a daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků (2016 – 8 235 590 Kč). Tyto tři daně tvoří více než ¼ celkových daňových příjmů obce. Obr. 37 znázorňuje meziroční vývoj těchto tří daní.

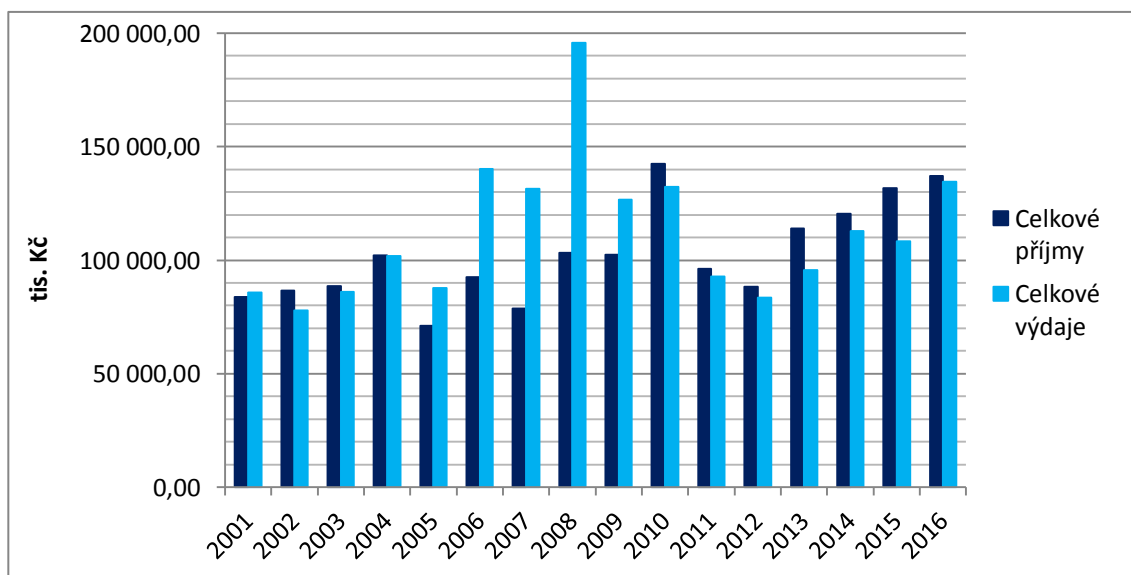
Oproti předchozím modelovým obcím, u kterých byl největší meziroční růst tří nejvýnosnějších daní zaznamenán mezi roky 2007 a 2008, u rozpočtu města Jablonné nad Orlicí lze tento nárůst prokázat mezi roky 2012 a 2013. Nejvyšší pokles byl zaznamenán u daně z příjmů právnických osob mezi roky 2008 a 2009.



**Obr. 37:** Meziroční růst nebo pokles 3 nejnývnosnějších daňových příjmů znázorněný pomocí řetězového indexu v rozpočtu města Jablonné nad Orlicí v letech 2001–2016 (zdroj: Rozpočet města Jablonné nad Orlicí, 2001–2016, vlastní zpracování).

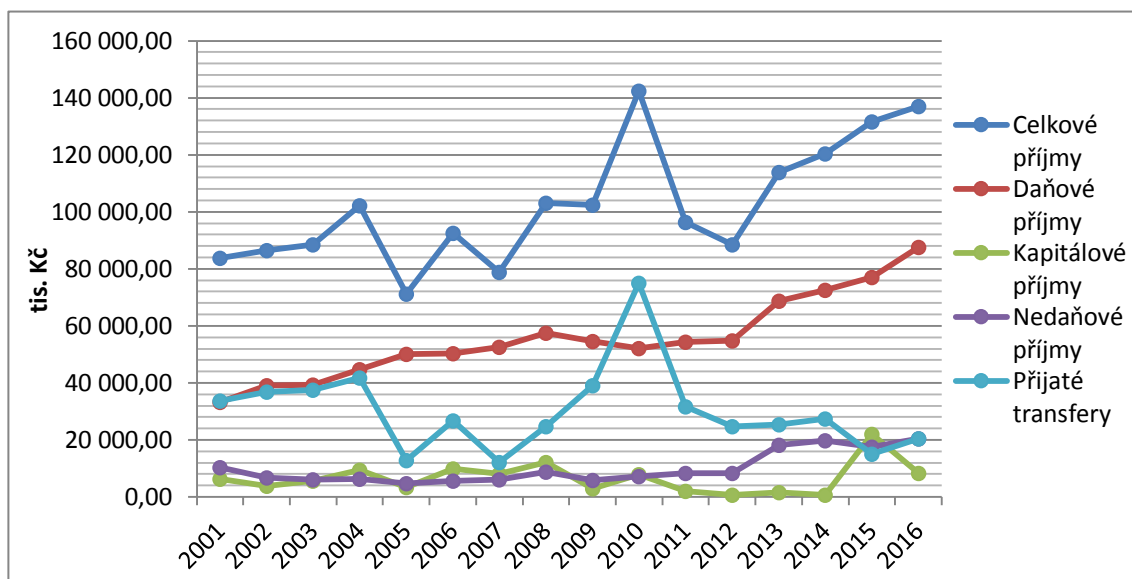
## 8.5 Daňové příjmy v rozpočtu města Letohrad

Město Letohrad v rámci modelových obcí hospodaří s nejvyššími příjmy. Nejvyšší výdaje z roku 2006–2008 byly způsobeny investicemi do bytového hospodářství a přípravě pozemků k dalšímu územnímu rozvoji města.



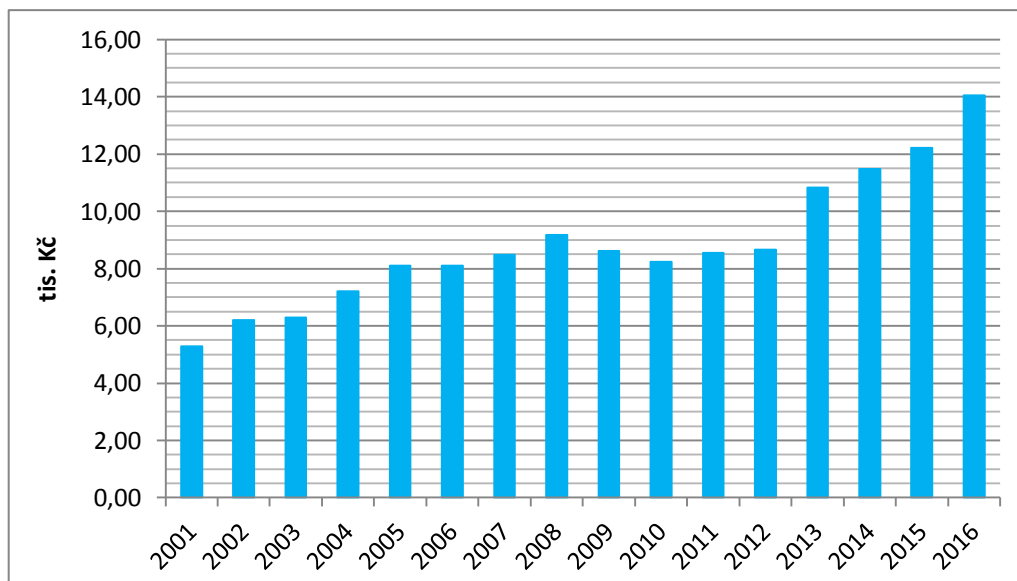
**Obr. 38:** Vývoj celkových příjmů a celkových výdajů v rozpočtu města Letohrad v letech 2001–2016 (zdroj: Rozpočet města Letohrad, 2001–2016, vlastní zpracování).

Celkové příjmy rozpočtu města Letohrad jsou z převážné části tvořeny daňovými příjmy a přijatými transfery (obr. 39). Přijaté dotace, které v roce 2010 tvořily vyšší podíl na celkových příjmech než daňové příjmy, byly použity na úpravu veřejných prostor ve městě a vybudování kanalizace v některých městských částech (Zpráva o hospodaření města Letohrad za rok 2010, 2017).



**Obr. 39:** Vývoj jednotlivých druhů daňových příjmů v rozpočtu města Letohrad v letech 2001–2016 (zdroj: Rozpočet města Letohrad, 2001–2016, vlastní zpracování).

Při porovnání vývoje daňových příjmů s ostatními modelovými obcemi, lze vývoj daňových příjmů u města Letohrad srovnat s vývojem daňových příjmů u města Jablonné nad Orlicí. Jedná se hlavně o zřetelnější změnu výše daňových příjmů po novele zákona o rozpočtovém určení daní v roce 2013 než v roce 2007. Při porovnání ukazatele výše daňových příjmů na 1 obyvatele (obr. 40) lze dokázat, že v roce 2013 došlo k navýšení o 2 000 Kč na 1 obyvatele, zatímco v roce 2008 to bylo pouze 600 Kč. Oproti vývoji daňových příjmů u města Jablonné nad Orlicí u města Letohrad nedošlo v roce 2009 k tak výraznému propadu výše daňových příjmů na 1 obyvatele.



**Obr. 40:** Vývoj výše daňových příjmů na 1 obyvatele v rozpočtu města Letohrad v letech 2001–2016 (zdroj: Rozpočet města Letohrad, 2001–2016, vlastní zpracování).

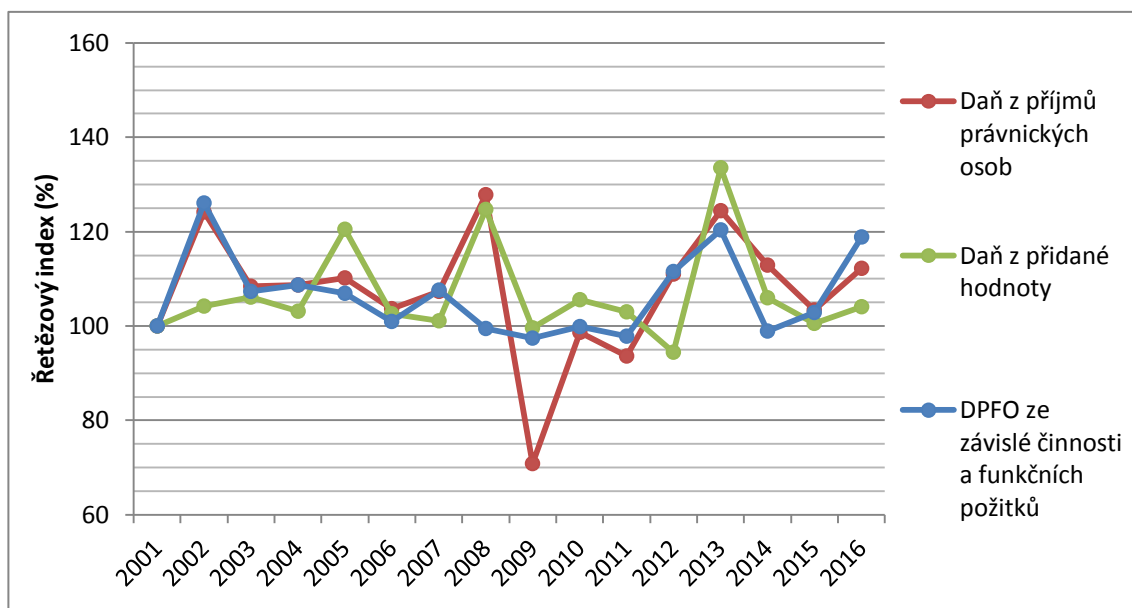
**Tab. 19:** Vybrané charakteristiky rozpočtu města Letohrad v letech 2001–2016.

Rok	Počet obyvatel	Koeficient velikostní kategorie	Daňové příjmy (v tis. Kč)	Daňové příjmy na 1 obyv. (v tis. Kč)	DPFO z kapitálových výnosů (tis. Kč)	DPFO ze samostatně výdělečné činnosti (v tis. Kč)	DPFO ze závislé činnosti a funkčních požitků (v tis. Kč)	Daň z příjmů právnických osob (v tis. Kč)	Daň z přidané hodnoty (v tis. Kč)	Daň z nemovitosti (v tis. Kč)
2001	6 306	0,6150	33 328,81	5,29	533,80	3 532,18	6 254,16	6 287,21	11 609,93	1 809,76
2002	6 299	0,6150	39 050,10	6,20	528,60	3 070,18	7 882,72	7 808,14	12 093,39	1 895,30
2003	6 259	0,6150	39 428,91	6,30	493,87	2 342,95	8 463,05	8 464,86	12 836,04	1 678,00
2004	6 195	0,6150	44 639,31	7,21	586,54	4 349,87	9 195,77	9 204,37	13 239,86	1 927,27
2005	6 165	0,6150	50 015,04	8,11	491,36	4 269,26	9 838,14	10 143,89	15 961,68	2 367,16
2006	6 202	0,6150	50 247,84	8,10	568,20	4 489,61	9 931,76	10 515,66	16 367,04	2 472,01
2007	6 190	0,6150	52 479,61	8,48	650,51	4 004,28	10 694,29	11 284,09	16 555,32	2 146,15
2008	6 260	1,3872	57 509,40	9,19	831,48	2 494,55	10 636,30	14 417,69	20 644,06	1 823,78
2009	6 327	1,3872	54 507,33	8,62	819,99	3 540,98	10 369,03	10 207,89	20 567,81	2 380,19
2010	6 337	1,3872	52 176,33	8,23	826,27	1 568,44	10 359,08	10 065,75	21 715,28	3 737,52
2011	6 336	1,3872	54 264,89	8,54	901,45	1 924,53	10 129,50	9 422,16	22 379,89	3 717,73
2012	6 322	1,3872	54 800,58	8,67	1 066,35	964,49	11 294,47	10 462,34	21 123,54	3 979,81
2013	6 351	1,1523	68 720,46	10,82	1 348,32	983,41	13 595,54	13 021,82	28 196,85	3 810,40
2014	6 316	1,1523	72 535,64	11,48	1 535,54	1 470,63	13 449,12	14 704,33	29 892,97	4 062,38
2015	6 303	1,1523	77 058,75	12,23	1 638,54	2 432,57	13 825,45	15 209,69	30 074,41	3 984,27
2016	6 238	1,1523	87 683,84	14,06	1 652,71	2 003,38	16 434,48	17 077,05	31 308,78	4 089,34

**Zdroj:** Rozpočet města Letohrad, 2001–2016, vlastní zpracování.

V roce 2016 dosáhly daňové příjmy celkové částky 87 683 840 Kč (tab. 19). Nejvyšší podíl na této částce má daň z přidané hodnoty 31 308 780 Kč (tab. 19), daň z příjmů právnických osob 17 077 050 Kč (tab. 19) a daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků 16 434 480 Kč (tab. 19).

Meziroční vývoj těchto 3 daní znázorňuje obr. 41. Nejvyšší průměrný meziroční nárůst vykazuje daň z přidané hodnoty, která se pod 100 % dostala pouze v roce 2012. Největší výkyv zaznamenala daň z příjmů právnických osob mezi roky 2008 a 2009.



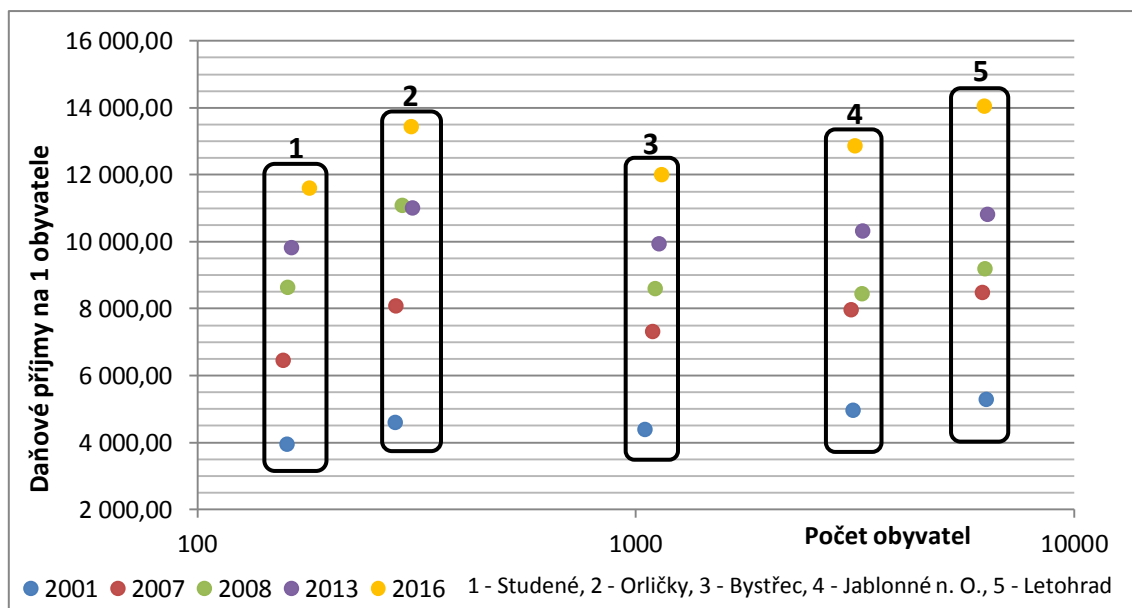
**Obr. 41:** Meziroční nárůst či pokles 3 nejvýnosnějších daňových příjmů v rozpočtu města Letohrad v letech 2001–2016 znázorněný řetězovým indexem (zdroj: Rozpočet města Letohrad, 2001–2016, vlastní zpracování).

## 8.6 Srovnání charakteristik daňových příjmů modelových obcí

Aby bylo možné dokázat, která obec na změnách rozpočtového určení nejvíce „vydělal“, je nutné modelové obce porovnat vzájemně mezi sebou.

Jednou z charakteristik, kterou lze využít pro porovnání modelových obcí je výše daňových příjmů na 1 obyvatele. Vybrány byly roky 2001 (změna způsobu financování obcí, uzákonění rozpočtového určení daní), 2007 (rok před novelou zákona o rozpočtovém určení daní), 2008 (k 1. 1. nabytí účinnosti zákon č. 377/2007 Sb.), 2013

(k 1. 1. nabyl účinnosti zákon č. 295/2012 Sb.) a 2016 (poslední dostupná data pro rozpočty modelových obcí).



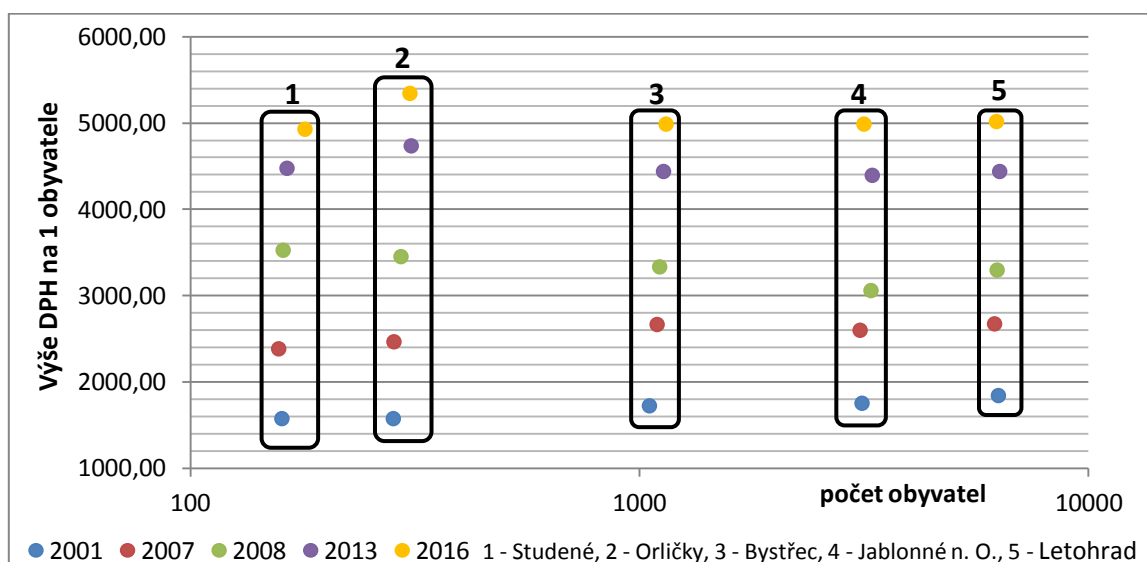
**Obr. 42:** Daňové příjmy na 1 obyvatele v modelových obcích v letech 2001, 2007, 2008, 2013, 2016 (zdroj: Rozpočty modelových obcí; 2001, 2007, 2008, 2013 a 2016; vlastní zpracování).

U každé modelové obce došlo ve vybraných letech ke zvýšení daňových příjmů na jednoho obyvatele. Nejnižší daňové příjmy na 1 obyvatele jsou v obci Studené, u této modelové obce byly v každém sledovaném roce nejnižší hodnoty. Naopak nejvyšších hodnot dosahuje město Letohrad. V roce 2007 byly daňové příjmy na 1 obyvatele u obce Orličky a města Jablonné nad Orlicí na stejné úrovni, ale v roce 2016 byly daňové příjmy na 1 obyvatele vyšší u obce Orličky. U této obce je také zajímavý fakt, že po novele zákona o rozpočtovém určení daní v roce 2008 se daňové příjmy na 1 obyvatele zvýšily o 3 tisíce Kč, což byl nejvyšší nárůst za všechny modelové obce. Naopak nejmenší nárůst byl u obce Jablonné nad Orlicí. Zvláštností je, že novela zákona o rozpočtovém určení daní, která nabyla účinnosti v lednu 2013, nepřinesla obci Orličky žádné navýšení daňových příjmů na 1 obyvatele, a tak daňové příjmy na 1 obyvatele zůstaly na stejné úrovni jako v roce 2008. V roce 2016 byl rozdíl mezi obcí s nejnižšími daňovými příjmy na 1 obyvatele (Studené) a obcí s nejvyššími daňovými příjmy na 1 obyvatele (Letohrad) 3 500 Kč. V tomto roce mají obce s 1000 obyvateli o 1 500 Kč



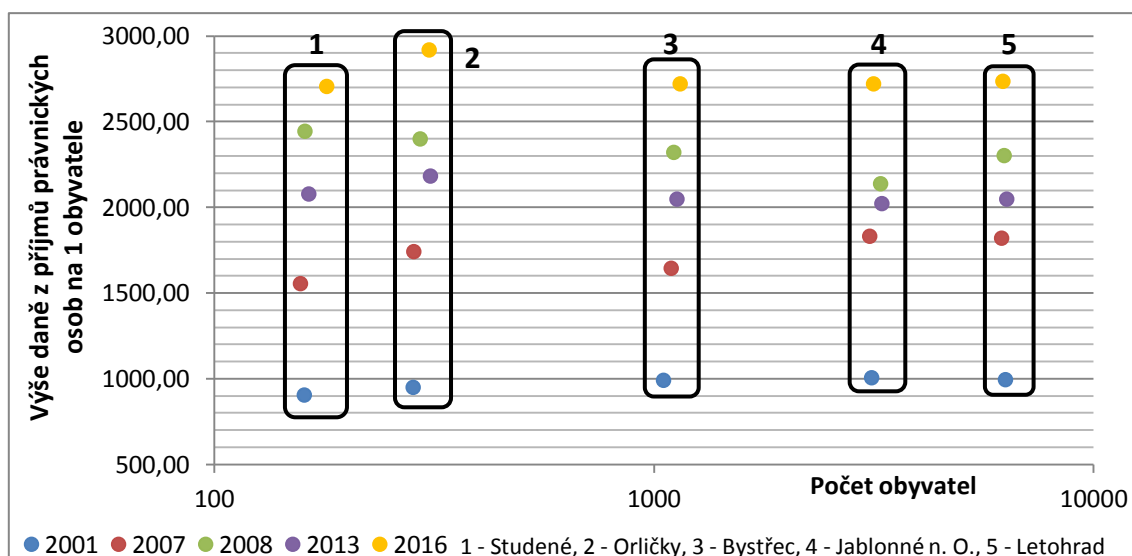
na obyvatele méně než obce s 300 obyvateli, tyto obce jsou velmi znevýhodněny a musí hledat finanční zdroje v jiných možnostech (dotace, nekapitálové příjmy, apod.).

Daň z přidané hodnoty tvoří nejvyšší podíl na celkových daňových příjmech obcí. Pro porovnání modelových obcí mezi sebou byla vypočítána výše daně z přidané hodnoty na 1 obyvatele (obr. 43). V porovnání vybraných roků nejvyšší nárůst zaznamenala obec Orličky s největším nárůstem mezi roky 2008 a 2013. Bystřec, Jablonné nad Orlicí a Letohrad vykazují stejný průběh vývoje. Hodnoty těchto tří obcí se liší pouze v roce 2008, kdy nejnižší výši daně z přidané hodnoty na 1 obyvatele vykazuje Jablonné nad Orlicí. Po novele rozpočtového určení daní v roce 2008 došlo k nejvyššímu nárůstu u obce Studené.



**Obr. 43:** Výše DPH v přepočtu na 1 obyvatele v modelových obcích v rocích 2001, 2007, 2008, 2013 a 2016 (zdroj: Rozpočty modelových obcí; 2001, 2007, 2008, 2013, 2016; vlastní zpracování).

Daní s druhým nejvyšším podílem na daňových příjmech obcí je daň z příjmů právnických osob. Procentuální podíl této daně, který se přerozděloval obcím, se od roku 2001 hodně měnil. Je nutné podotknout, že hlavně mezi roky 2009 až 2012 byly daňové výnosy této daně ovlivňovány ekonomickou krizí. V modelovém území se v přepočtu na 1 obyvatele (obr. 44) výše daně z příjmů právnických osob nejlépe vyvíjela u obce Orličky, která měla v roce 2016 nejvyšší hodnotu přepočtené daně z příjmů právnických osob na 1 obyvatele. U všech modelových obcí byla v roce 2013 daň z příjmů právnických osob na nižší úrovni než v roce 2008.



**Obř. 44:** Výše přepočtené daně z příjmů právnických osob na 1 obyvatele v modelových obcích v rocích 2001, 2007, 2008, 2013, 2016 (zdroj: Rozpočty modelových obcí; 2001, 2007, 2008, 2013, 2016; vlastní zpracování).

Při porovnání modelových obcí se prokázal fakt, že na novelách rozpočtového určení daní nejvíce prosperovala obec Orlíčky s počet obyvatel pohybujícím se okolo 300. Ve všech charakteristikách srovnávající jednotlivé modelové obce, obec Orlíčky dosahovala nejvyšších příjmů. V případě přepočtu daňových příjmů z DPH a daně z příjmů právnických osob dosahovala obec Orlíčky nejvyšších hodnot.

U rozpočtu všech modelových obcí každá změna rozpočtového určení daní znamenala navýšení daňových příjmů.

## 9 DOPLŇKOVÉ ZDROJE FINANCOVÁNÍ OBCÍ

### 9.1 Místní poplatky

Místní poplatky patří mezi doplňkové zdroje financování. Jednotlivým druhům místních poplatků a jejich základní charakteristice byla věnována kapitola 5.5. Pro obec tvoří místní poplatky pouze minimální část příjmů rozpočtu. Aby mohla obec vybírat místní poplatky, musí stanovit základní pravidla pro výběr poplatku obecně závaznou vyhláškou.

V modelových obcích této diplomové práce jsou vybírány tyto místní poplatky (Rozpočty modelových obcí, 2016):

- Studené – poplatek ze psů;
- Orličky – poplatek ze psů, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů;
- Bystřec – poplatek ze psů, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů;
- Jablonné nad Orlicí – poplatek ze psů, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů;
- Letohrad – poplatek ze psů, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek ze vstupného, poplatek za užívání veřejného prostoru, poplatek za shromažďování, sběru, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

### 9.2 Odvody z loterií a z výherních hracích přístrojů

Odvody z loterií a z výherních hracích přístrojů patří mezi další část doplňkových zdrojů financování obcí. V modelových obcích se příjmy z loterií a výherních hracích přístrojů nepředstavují významnější zdroj obecních financí.

Obec Studené v roce 2016 získala do obecního rozpočtu 9 151 Kč (0,3 % celkových příjmů), obec Orličky 16 892 Kč (0,3 % celkových příjmů), obec Bystřec 72 835 Kč (0,5 % celkových příjmů), město Jablonné nad Orlicí 1 069 358 Kč (1,9 % celkových pří-

jmů) a město Letohrad 3 906 202 Kč (2,9 % celkových příjmů); (Rozpočty modelových obcí, 2016).

### **9.3 Nedaňové příjmy**

Nedaňové příjmy obcí jsou příjmy z vlastní hospodářské činnosti. V rozpočtech obcí se nedaňové příjmy dělí na příjmy z pronájmu majetku a příjmy z vlastní činnosti.

Příjmy modelových obcí z pronájmu majetku v roce 2016 (Rozpočty modelových obcí, 2016): Studené 56 133 Kč, Orličky 370 519 Kč, Bystřec 36 857 Kč, Jablonné nad Orlicí 6 519 123 Kč, Letohrad 1 998 976 Kč.

Příjmy modelových obcí z vlastní činnosti v roce 2016 (Rozpočty modelových obcí, 2016): Studené 156 076 Kč, Orličky 130 095 Kč, Bystřec 67 204 Kč, Jablonné nad Orlicí 2 913 417 Kč, Letohrad 3 651 796 Kč.

V případě obce Bystřec se do nedaňových příjmů řadí také příjmy z úhrad za využití dobývacího prostoru a z vydobytých nerostů (2016 – 89 801 Kč, (Rozpočet obce Bystřec, 2016)). V obci se nachází ložisko granitoidních hornin (těžba ruly).

### **9.4 Dotace a transfery**

Dotace a transfery se v územních rozpočtech obcí dělí na investiční a neinvestiční. V současnosti se musí obce na projektových záměrech financovaných formou dotace finančně spolupodílet (výše spolufinancování je vždy specifikována dotačním programem). Modelové obce mají možnost získat dotaci (Provazníková, 2015, s. 137):

- ze státního rozpočtu (dotace na výkon veřejné správy, dotace na lůžko ve vybraných zdravotnických zařízeních – kojenecké ústavy, dětské domovy),
- grantové programy vyhlašované jednotlivými ministerstvy (kapitálové, nenárokové),
- státní mimorozpočtové fondy (např. Státní fond životního prostředí, Státní fond rozvoje bydlení, Státní fond dopravní infrastruktury),

- dotační programy vyhlašované kraji,
- strukturální fondy Evropské unie.

Pardubický kraj v roce 2016 vyhlásil tyto dotační programy (Grantové programy Pardubického kraje na období 2015–2016, 2016): Podpora pořízení územních plánů (pro obce do 3 000 obyvatel); Podpora budování infrastruktury cestovního ruchu v Pardubickém kraji; Podpora sportu pro všechny; Podpora výstavby, rekonstrukci a oprav sportovních zařízení, pořízení investičního movitého majetku sportovních zařízení a organizací (pro obce do 5 000 obyvatel); Podpora volnočasových aktivit; Program obnovy venkova Pardubického kraje (pro obce do 2 000 obyvatel); Podpora jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí Pardubického kraje.

Každá modelová obec v roce 2016 využila dotační programy vyhlašované Pardubickým krajem.

Národní dotační programy jsou programy vyhlašované jednotlivými ministerstvy. Nejvíce dotačních možností vyhlašuje Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo kultury. Pro obce do 3 000 obyvatel jsou určeny například tyto dotační programy (Národní dotační zdroje, 2016): Podpora obnovy a údržby venkovské zástavby a občanské vybavenosti; Podpora spolupráce obcí na obnově venkova; Podpora drobných sakrálních staveb v obci; Podpora obnovy místních komunikací a další.

Pro obce bez omezení počtu obyvatel jsou vyhlašovány tyto národní programy (Národní dotační zdroje, 2016): např. Regenerace sídlišť, Technická infrastruktura, Zlepšení stavu povrchových vod a podzemních vod, Podpora sídelní zeleně, Nová zelená úsporám, Podpora prevence před povodněmi, Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků, Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón, Program prevence kriminality, neinvestiční programy MPSV, Rozvoj výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných územně samosprávnými celky atd.

Obce mohou žádat o dotace ze strukturálních fondů Evropské Unie. Nejvýznamnějšími operačními programy pro obce jsou Integrovaný regionální operační pro-

gram (IROP), Operační program Životní prostředí (OP ŽP) či Program rozvoje venkova (PRV).

Obce mají možnost také žádat o dotace prostřednictvím Místních akčních skupin (MAS). Místní akční skupiny musely vytvořit Strategie komunitně vedeného místního rozvoje, ve kterých si stanovily prioritní cíle. Modelové obce spadají do správního území MAS ORLICKO, z.s. se sídlem v Žamberku.

V roce 2015 získaly modelové obce tyto dotace (Závěrečné účty modelových obcí za rok 2015, 2016):

- Studené – dotace od Pardubického kraje: Rekonstrukce hřiště (130 000 Kč), doplňkový zdroj pitné vody (200 000 Kč), výkon státní správy (55 000 Kč);
- Orličky – rekonstrukce komunikací (620 000 Kč).
- Bystřec – dotace od Pardubického kraje z Programu obnovy venkova, OP Životní prostředí (zateplení budovy MŠ – 997 699,49 Kč).
- Jablonné nad Orlicí – dotace na výkon veřejné správy (Ministerstvo financí, 3 413 500 Kč), dotace z dotačních programů vyhlašovaných Pardubickým krajem: sociální služby – 130 000 Kč, rekonstrukce hřbitovního návrší – 100 000 Kč, provoz informačního centra – 38 457 Kč, protipovodňová opatření – 200 000 Kč; dotace ze Státního fondu životního prostředí – 4 763 Kč; dotace z OP Životní prostředí na obnovu městské zeleně – 955 972,49 Kč; dotace z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost pro Základní školu Jablonné nad Orlicí – 988 687 Kč.
- Letohrad – dotace z OP Lidské zdroje a zaměstnanost – 187 000 Kč; příspěvek ze státního rozpočtu na výkon sociálních služeb – 73 000 Kč, na obnovu nemovitých kulturních památek – 1 155 000 Kč, zvyšování kvality vzdělávání na školách zřizovaných městem – 1 641 970 Kč; dotace od Státního fondu životního prostředí a z národních dotačních zdrojů na dovybavení kompostárny – 3 806 054 Kč; z dotačních programů vyhlašovaných Pardubickým krajem: podpora sociálních služeb – 943 000 Kč, podpora jednotek sboru dobrovolných hasičů – 138 409 Kč, preven-

tivní péče o sbírky muzeí – 50 000 Kč, provoz kulturního centra – 35 224 Kč, podpora stavební obnovy a rekonstrukce památek – 50 000 Kč.

## **9.5 Ostatní příjmy**

Kapitálové příjmy jsou takové příjmy, které získá obec z prodeje dlouhodobého majetku, akcií nebo z prodeje pozemků. Tyto příjmy jsou časově nepravidelné. U modelových obcí se kapitálové příjmy zvyšují například při dokončení lokality k bytové výstavbě a následnému prodeji pozemku nebo při prodeji družstevních bytů.

Mezi ostatní příjmy se řadí příjmy ze sdružování prostředků (účelové spojení více obcí například k vybudování společné kanalizace, vodovodů, ...), dary a výnosy z veřejných sbírek, úvěry, půjčky (Provazníková, 2015, s. 168-170). Například u Jablonného nad Orlicí byl v roce 2016 přijat neinvestiční dar v hodnotě 600 000 Kč a u Letohradu dar v hodnotě 9 203 500 Kč (Rozpočty modelových obcí, 2016).

## 10 ZÁVĚR

Financování obcí prošlo od roku 2000 velkými změnami. Je nutno podotknout, že vývoj financování obcí a hlavně vývoj rozpočtového určení daní prošel několika zásadními i méně zásadními úpravami, ať už se jedná o novelu zákona s účinností od roku 2008 nebo od roku 2013.

V úvodu byla položena otázka: Jakým způsobem rozdělit finanční prostředky obcím, aby nedošlo k nerovnoměrnostem mezi jednotlivými obcemi a městy? Pokud by rozpočtové určení daní neprošlo žádnými změnami a platilo v původním znění z roku 2001, existovaly by obrovské skokové rozdíly mezi jednotlivými velikostními kategoriemi, které ostatně do roku 2007 existovaly. Novela zákona o rozpočtovém určení daní z roku 2007 vytvořila mechanismus, který měl tyto skokové efekty odstraňovat. Změnění počtu velikostních kategorií, zavedení násobků postupných přechodů a změna v přepočtu daňových výnosů pro jednotlivé obce (zavedení kritérií) skokové efekty odstranily, ale např. u Olomouce došlo k výraznému snížení daňových příjmů z důvodu zrušení velikostní kategorie nad 100 000 obyvatel. K další úpravě rozpočtového určení daní došlo v roce 2012. Tato novela přinesla hlavně zvýšení daňových příjmů, které se přerozdělovali jednotlivým obcím. Výraznější změnou, která upravila metodiku přepočtu daňových výnosů na jednotlivé obce, bylo zavedení kritéria počtu žáků a dětí navštěvující školu zřizovanou obcí. Samozřejmě, že dochází k neustálým diskuzím nad úpravou rozpočtového určení daní, ale je evidentní, že přerozdělování daňových výnosů jednotlivým obcím je v současnosti mnohem spravedlivější, než tomu bylo na počátku 21. století.

Dalším cílem diplomové práce bylo prokázat, jak se projeví změny v rozpočtovém určení na rozpočtech vybraných obcí. Při porovnání jednotlivých rozpočtů lze prokázat, že se změna rozpočtového určení daní projevila na rozpočtech vybraných obcí pozitivně. Při změně s účinností od roku 2008 došlo k navýšení u všech vybraných obcí. Tato změna je, ale nejvíce patrná u obcí do 1000 obyvatel. Zatímco pro vybraná města byla více prospěšná změna v roce 2013. Je nutné si uvědomit, že vývoj výše daňových příjmů z rozpočtového určení daní byl mezi roky 2009–2012 ovliv-



něh ekonomickou krizí. Od roku 2013 dochází u vybraných obcí k rychlému nárůstu daňových příjmů.

Obce nejsou financovány pouze daňovými příjmy z rozpočtového určení daní. Mezi další zdroje patří místní poplatky, odvody z loterií a z výherních přístrojů, nedaňové příjmy, dotace a transfery, kapitálové příjmy a další. Daňové příjmy tvoří nejvýnosnější část rozpočtových příjmů. Obce mají možnost čerpat dotace z výzev vyhlášených jednotlivými ministerstvy, z krajských dotačních programů a ze strukturálních fondů Evropské unie. Některé výzvy jsou omezeny například počtem obyvatel obce (většinou se jedná o hranici 3 000 obyvatel). Vybrané obce v roce 2015 nejvíce čerpaly z krajských a národních dotačních programů. Důvodem, proč vybrané obce více nevyužívaly strukturální fondy EU, byl přechod mezi dvěma dotačními obdobími, kdy docházelo k evaluaci období 2007–2013 a nové výzvy pro dotační období 2014–2020 nebyly vyhlášeny.

Rozpočtové určení daní prochází neustálým vývoje a vždy bude patřit mezi velice diskutovaná témata. Lze se domnívat, že dalšími kroky ke zlepšení financování by mělo být zavedení nových kritérií k přerozdělování finanční prostředků a zvýšení podílu obcí na sdílených daní.

## **SUMMARY**

Funding of the municipalities has made lots of changes since 2000. The most important change was introduction of tax budget allocation. Tax budget allocation divides financial means according to specific key between state budget and lower hierarchical levels. The first adjustment of tax budget allocation was happened in 2007. The criteria were created and groups of people were adjusted according to population. In tax budget allocation was extended to criterion of number of children. Funding of the municipalities became more equitable thanks to tax budget allocation. It has been still evolving and changing.

5 model municipalities were chosen for this thesis. Budget of these municipalities demonstrated changes of tax budget allocation. There was increase of their earnings in all model municipalities due to changes of tax budget allocation. Municipalities have gained finance from local fees, grants, property sale, etc.

Funding of the municipalities has constantly developed. The biggest part of financial means is sourced of tax budget allocation. Some municipalities try to cause change of tax budget allocation and decrease existing differences between of big cities and smaller municipalities.

## SEZNAM OBRAZKŮ A TABULEK

<b>Obr. 1:</b> Správní obvody obcí s rozšířenou působností v roce 2017. ....	16
<b>Obr. 2:</b> Členění veřejných příjmů.....	17
<b>Obr. 3:</b> Členění daní na příkladu České republiky.....	19
<b>Obr. 4:</b> Vývoj salda státního rozpočtu České republiky v letech 1993-2016. ....	23
<b>Obr. 5:</b> Vývoj salda státního rozpočtu České republiky v za leden až prosinec v porovnání roků 2015 a 2016 .....	23
<b>Obr. 6:</b> Vztah mezi běžným a kapitálovým rozpočtem. ....	27
<b>Obr. 7:</b> Struktura rozpočtového určení daní platná v roce 2001.....	34
<b>Obr. 8:</b> Vývoj daňových příjmů obcí v letech 2000–2007 v mld. Kč .....	37
<b>Obr. 9:</b> Rozpočtové určení daní dle zákona č. 377/2007 Sb.....	41
<b>Obr. 10:</b> Rozpočtové určení daní platné v letech 2013–2015. ....	45
<b>Obr. 11:</b> Změna daňových příjmů obcí v ČR podle velikostních kategorií obcí v porovnání období před rokem 2007 a po roce 2013.....	48
<b>Obr. 12:</b> Změna daňových příjmů obcí v ČR podle velikostních kategorií obcí v porovnání období let 2008–2012 a po roce 2013 .....	48
<b>Obr. 13:</b> Růst objemu sdílených daní v roce 2013.....	49
<b>Obr. 14:</b> Rozdělení rozpočtového určení daní v roce 2017 .....	51
<b>Obr. 15:</b> Lokalizace SO ORP Žamberk v rámci Pardubického kraje.....	53
<b>Obr. 16:</b> Obce v rámci SO ORP Žamberk v roce 2017 .....	54
<b>Obr. 17:</b> Vývoj počtu obyvatel v obci Studené od roku 2006 do roku 2015 – střední stavy obyvatel .....	55
<b>Obr. 18:</b> Vývoj počtu obyvatel v obci Orličky od roku 2006 do roku 2015 - střední stavy obyvatel .....	56
<b>Obr. 19:</b> Vývoj počtu obyvatel v obci Bystřec v letech 2006–2015 – střední stavy obyvatel.....	57
<b>Obr. 20:</b> Vývoj počtu obyvatel v Jablonném nad Orlicí v letech 2006–2015 – střední stavy obyvatel.....	59
<b>Obr. 21:</b> Vývoj počtu obyvatel ve městě Letohrad v letech 2006–2015 – střední stavy obyvatel .....	60
<b>Obr. 22:</b> Vývoj celkových příjmů a celkových výdajů v rozpočtu obce Studené v období let 2001–2016.....	63
<b>Obr. 23:</b> Porovnání jednotlivých druhů rozpočtových příjmů u obce Studené v letech 2001–2016. ....	64
<b>Obr. 24:</b> Vývoj výše daňových příjmů na 1 obyvatele v obci Studené v letech 2001–2016.....	64

<b>Obr. 25:</b> Meziroční nárůst nebo pokles 3 nejméně výnosných sdílených daní znázorněný řetězovým indexem v obci Studené v letech 2001–2016.....	66
<b>Obr. 26:</b> Vývoj celkových příjmů a celkových výdajů v obci Orličky v letech 2001–2016 .....	66
<b>Obr. 27:</b> Porovnání jednotlivých druhů příjmů rozpočtu v obci Orličky v letech 2001–2016 .....	67
<b>Obr. 28:</b> Vývoj výše daňových příjmů na 1 obyvatele v obci Orličky v letech 2001–2016.....	68
<b>Obr. 29:</b> Meziroční nárůst či pokles 3 nejméně výnosných daňových příjmů rozpočtu obce Orličky znázorněný řetězovým indexem v letech 2001–2016 .....	68
<b>Obr. 30:</b> Celkové příjmy a celkové výdaje v rozpočtu obce Bystřec v letech 2001–2016 .....	70
<b>Obr. 31:</b> Porovnání výše jednotlivých druhů příjmů rozpočtu obce Bystřec v letech 2001–2016 .....	70
<b>Obr. 32:</b> Výše daňových příjmů na 1 obyvatele v obci Bystřec v letech 2001–2016 .....	71
<b>Obr. 33:</b> Meziroční nárůst či pokles 3 nejméně výnosných daňových příjmů obce Bystřec znázorněný řetězovým indexem v letech 2001–2016 .....	72
<b>Obr. 34:</b> Vývoj celkových příjmů a celkových výdajů v rozpočtu města Jablonné nad Orlicí v letech 2001–2016 .....	73
<b>Obr. 35:</b> Vývoj jednotlivých druhů daňových příjmů v rozpočtu města Jablonné nad Orlicí v letech 2001–2016.....	73
<b>Obr. 36:</b> Vývoj výše daňových příjmů na 1 obyvatele v rozpočtu města Jablonné nad Orlicí v letech 2001–2016.....	74
<b>Obr. 37:</b> Meziroční růst nebo pokles 3 nejméně výnosných daňových příjmů znázorněný pomocí řetězového indexu v rozpočtu města Jablonné nad Orlicí v letech 2001–2016 .....	76
<b>Obr. 38:</b> Vývoj celkových příjmů a celkových výdajů v rozpočtu města Letohrad v letech 2001–2016 .....	76
<b>Obr. 39:</b> Vývoj jednotlivých druhů daňových příjmů v rozpočtu města Letohrad v letech 2001–2016 .....	77
<b>Obr. 40:</b> Vývoj výše daňových příjmů na 1 obyvatele v rozpočtu města Letohrad v letech 2001–2016 .....	78
<b>Obr. 41:</b> Meziroční nárůst či pokles 3 nejméně výnosných daňových příjmů v rozpočtu města Letohrad v letech 2001–2016 znázorněný řetězovým indexem.....	79
<b>Obr. 42:</b> Daňové příjmy na 1 obyvatele v modelových obcích v letech 2001, 2007, 2008, 2013, 2016. ....	80
<b>Obr. 43:</b> Výše DPH v přepočtu na 1 obyvatele v modelových obcích v letech 2001, 2007, 2008, 2013 a 2016. ....	81
<b>Obr. 44:</b> Výše přepočtené daně z příjmů právnických osob na 1 obyvatele v modelových obcích v letech 2001, 2007, 2008, 2013, 2016 . ....	82

<b>Tab. 1:</b> Schéma běžného rozpočtu .....	26
<b>Tab. 2:</b> Schéma kapitálového rozpočtu.....	27
<b>Tab. 3:</b> Koeficienty velikostní kategorie obce v roce 2001.....	35
<b>Tab. 4:</b> Porovnání ukazatelů v rámci velikostních kategorií v roce 2007 .....	38
<b>Tab. 5:</b> Koeficienty postupných přechodů a násobky postupných přechodů v letech 2008–2012. .....	42
<b>Tab. 6:</b> Koeficienty 4 největších měst v letech 2008–2012. ....	42
<b>Tab. 7:</b> Koeficienty a násobky postupných přechodů od roku 2013.....	47
<b>Tab. 8:</b> Přepočítací koeficienty pro 4 největší města v platnosti od roku 2013 .....	47
<b>Tab. 9:</b> Vybrané demografické údaje pro obec Studené v období let 2006–2015. ....	55
<b>Tab. 10:</b> Vybrané demografické údaje pro obec Orličky v období let 2006–2015. ....	56
<b>Tab. 11:</b> Vybrané demografické údaje za obec Bystřec v letech 2006–2015.....	58
<b>Tab. 12:</b> Vybrané demografické údaje za Jablonné nad Orlicí v letech 2006–2015. ....	59
<b>Tab. 13:</b> Vybrané demografické údaje ve městě Letohrad v letech 2006–2015.....	61
<b>Tab. 14:</b> Hrubé míry vybraných demografických ukazatelů (v ‰) v modelových obcích v průměru za roky 2006–2015.....	61
<b>Tab. 15:</b> Vybrané charakteristiky územního rozpočtu obce Studené v letech 2001–2016.....	65
<b>Tab. 16:</b> Vybrané charakteristiky rozpočtu obce Orličky v letech 2001–2016. ....	69
<b>Tab. 17:</b> Vybrané charakteristiky rozpočtu obce Bystřec v letech 2001–2016. ....	72
<b>Tab. 18:</b> Vybrané charakteristiky rozpočtu města Jablonné nad Orlicí v letech 2001–2016. ....	75
<b>Tab. 19:</b> Vybrané charakteristiky rozpočtu města Letohrad v letech 2001–2016.....	78

## SEZNAM LITERATURY

### Tištěné publikace a elektronické články:

KAMENÍČKOVÁ, Věra (2004): *Rozpočtové určení daní* [online] . [cit. 2017-02-22]. Dostupné z <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=5961359>.

KAMENÍČKOVÁ, Věra (2015): *Rozpočtové určení daní – změna k lepšímu či nikoli?* [online] . [cit. 2017-02-24]. Dostupné z <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6689128>.

KYPERTOVÁ, Jaroslava (2016): Motivace v daňových příjmech obcí v příštím roce zmizí – nebo snad ne?. *Obec&finance*. Praha: Triada. ročník XXI., 4., s. 30-31. ISSN 1211-4189.

MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA, Jan PAVEL a kol. (2015): *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing. 208 s. ISBN 978-80-247-5561-8.

MACEK, Lukáš (2014): *Geografické aspekty rozpočtového určení daní v ČR*. Olomouc. 104 s. Diplomová práce, vedoucí práce RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D., Univerzita Palackého v Olomouci.

MARKOVÁ, Hana (2008): *Finanční hospodaření územních samosprávních celků*. Praha: Eva Rozkotová - IFEC. 152 s. ISBN 978-80-87146-08-8.

NETOLICKÝ, Martin (2008): *Daňové příjmy obcí v roce 2007 zaznamenaly růst* [online] . [cit. 2017-02-22]. Dostupné z <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6321985>.

*Obec & finance*. Praha: Triada, 11. dubna 2016, roč. XXI, č. 2., ISSN 1211-418.

PEKOVÁ, Jitka (2011): *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR. 644 s. ISBN 978-80-7357-698-1.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana (2015): *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing. 288 s. ISBN 978-80-247-5608-0.

ROUBÍNEK, Pavel, Petr KLADIVO, Marián HALÁS, Jaroslav KOUTSKÝ, Zdeněk OPRAVIL (2015): Changes in the financing of municipalities and local governments of selected cities: possible effects on disintegration processes and municipal policy. *E+M Ekonomie a Management* 18 (1), 134–150. ISSN 1212-3609, DOI: 10.15240/tul/001/2015-1-011.

SVOBODOVÁ, Hana, Eduard HOFFMANN, Antonín VĚŽNÍK (2013): Vybrané kapitoly ze socioekonomické geografie České republiky [online]. Brno: Masarykova univerzita. Elportál. Dostup-

né z: < <https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js13/geograf/web/pages/01-geograficke-charakteristiky.html#cleneni>>. ISBN 978-80-210-6229-0. ISSN 1802-128X.

TOUŠEK, Václav, Josef KUNC, Jiří VYSTOUPIL a kol. (2008): *Ekonomická a sociální geografie*. Plzeň: Aleš Čeněk. 411 s. ISBN 978-80-7380-114-4.

VÁŇA, Lukáš (2002): *Problémy financování obcí: Jak směřovat budoucí zásahy do způsobu financování obcí?* [online] . [cit. 2017-02-22]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=361823>.

*Zpravodaj venkova* [online]. Veselíčko: Spolek pro obnovu venkova ČR, 2017, č. 1. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/dokumenty/zpravodaj-venkova/zpravodaj-venkova-2017/>.

### **Zákony a vyhlášky:**

*Vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností*. Ostrava: Sagit, 2016. Úplné znění č. 1134. ISBN 978-80-7488-165-7.

*Vyhláška č. 388/2015 Sb. Sagit* [online]. 2017 [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/info/sb15388>.

*Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích*. Ostrava: Sagit, 2016. Úplné znění č. 1134. ISBN 978-80-7488-165-7.

*Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)*. Ostrava: Sagit, 2016. Úplné znění č. 1134. ISBN 978-80-7488-165-7.

*Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech. Zákony pro lidi* [online]. 2017 [cit. 2017-02-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-185>.

*Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)*. Ostrava: Sagit, 2017. Úplné znění č. 1183. ISBN 978-80-7488-215-9.

*Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty*. Ostrava: Sagit, 2017. Úplné Znění č. 1165. ISBN 978-80-7488-197-8.

*Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní ve znění pozdějších předpisů*. Ostrava: Sagit, 2017. Úplné Znění č. 1183. ISBN 978-80-7488-215-9.

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní ve znění pozdějších předpisů. *Zákony pro lidi* [online]. 2017 [cit. 2017-02-20]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-243>.

Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu. *Zákony pro lidi* [online]. 2017 [cit. 2017-02-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-274>.

Zákon č. 295/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 243/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů. *Zákony pro lidi* [online]. 2017 [cit. 2017-02-23]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-295>.

Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Ostrava: Sagit, 2016. Úplné Znění č. 1134. ISBN 978-80-7488-165-7.

Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí. Ostrava: Sagit. 2016. Úplné znění č. 1151. ISBN 978-80-7488-182-4.

Zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Ostrava: Sagit, 2016. Úplné Znění č. 1134. ISBN 978-80-7488-165-7.

Zákon č. 377/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. *Sagit* [online]. 2017 [cit. 2017-02-21]. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/info/sb07377>.

Zákon č. 391/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Ostrava: Sagit, 2016. Úplné znění č. 1129. ISBN 978-80-7488-160-2.

Zákon č. 457/2016 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2017. *Ministerstvo financí* [online]. 2017 [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2017/zakon-c-457-2016-sb-27097>.

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Ostrava: Sagit, 2016. Úplné Znění č. 1137. ISBN 978-80-7488-168-8.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Ostrava: Sagit, 2017. Úplné Znění č. 1164. ISBN 978-80-7488-196-1.

### **Rozpočty:**

Rozpočet obce Studené. *Rozpočet obce* [online]. 2001–2013 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: [www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/580996-studene](http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/580996-studene).



Rozpočet obce Orličky. *Rozpočet obce* [online]. 2001–2013 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/580724-orlicky>.

Rozpočet obce Bystřec. *Rozpočet obce* [online]. 2001–2013 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: [www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/579971-bystrec](http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/579971-bystrec).

Rozpočet města Jablonné nad Orlicí. *Rozpočet obce* [online]. 2001–2013 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/580376-jablonne-nad-orlici>.

Rozpočet města Letohrad. *Rozpočet obce* [online]. 2001–2013 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/580538-letohrad>.

Rozpočet obce Studené. *MONITOR* [online]. 2014–2016 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00279561>.

Rozpočet obce Orličky. *MONITOR* [online]. 2014–2016 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00279307>.

Rozpočet obce Bystřec. *MONITOR* [online]. 2014–2016 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00278599>.

Rozpočet města Jablonné nad Orlicí. *MONITOR* [online]. 2014–2016 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00278963>.

Rozpočet města Letohrad. *MONITOR* [online]. 2014–2016 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00279129>.

#### **Webové stránky:**

ArcČR 500. ARCDATA PRAHA [online]. 2017 [cit. 2017-02-03]. Dostupné z: <https://www.arcdata.cz/produkty/geograficka-data/arccr-500>.

Bystřecké okénko 3/2016. *Obec Bystřec* [online]. 2016 [cit. 2017-02-28]. Dostupné z: [http://www.bystrec.cz/bystrecke-okenko/1475251810-Okenko\\_3\\_16.pdf](http://www.bystrec.cz/bystrecke-okenko/1475251810-Okenko_3_16.pdf).

Co je saldo státního rozpočtu? *Penize.cz* [online]. 2017 [cit. 2017-02-10]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/slovník/saldo-statniho-rozpocetu>.

Český statistický úřad [online]. 2017 [cit. 2017-01-30, 2017-04-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>.

Databáze demografických údajů za obce ČR. *Český statistický úřad* [online]. 2016 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>.

Grantové programy Pardubického kraje na období 2015–2016. *Pardubický kraj* [online]. [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: <https://www.pardubickykraj.cz/krajske-programy-a-dotace>.

Malý lexikon obcí České republiky. *Český statistický úřad* [online]. 2016 [cit. 2017-02-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2016>.

*Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2017 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/>.

Národní dotační zdroje: Příležitosti a možnosti pro města a obce. *Královéhradecký kraj* [online]. [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/rozvoj-kraje/narodni-dotace/Narodni-zdroje-final-web.pdf>.

Stát v roce 2016 hospodařil s rekordním přebytkem 62 mld. Kč. *Ministerstvo financí* [online]. 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2017/stat-v-roce-2016-hospodaryl-s-rekordnim-27109>.

Veřejná databáze. *Český statistický úřad* [online]. 2017 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>.

Závěrečný účet obce Bystřec za rok 2014. *Obec Bystřec* [online]. [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: [http://www.bystrec.cz/upload/files/uredni\\_deska/1441182360-ZaverecnyUcetObce2014.pdf](http://www.bystrec.cz/upload/files/uredni_deska/1441182360-ZaverecnyUcetObce2014.pdf).

Závěrečný účet obce Bystřec za rok 2015 [online]. 2016 [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: [http://www.bystrec.cz/upload/files/uredni\\_deska/1463585974-ZaverecnyUcet2015.pdf](http://www.bystrec.cz/upload/files/uredni_deska/1463585974-ZaverecnyUcet2015.pdf).

Závěrečný účet města Jablonné nad Orlicí za rok 2015 [online]. 2016 [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: [http://jablonneno.cz/assets/File.ashx?id\\_org=5619&id\\_dokumenty=81802](http://jablonneno.cz/assets/File.ashx?id_org=5619&id_dokumenty=81802).

Závěrečný účet města Letohrad za rok 2015 [online]. 2016 [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: [http://www.letohrad.eu/assets/File.ashx?id\\_org=8066&id\\_dokumenty=34383](http://www.letohrad.eu/assets/File.ashx?id_org=8066&id_dokumenty=34383).

Závěrečný účet obce Orličky za rok 2015 [online]. 2016 [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: <http://www.obecorlicky.cz/data/ext-601.pdf>.

Závěrečný účet obce Studené za rok 2015 [online]. 2016 [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: <http://www.studene.cz/obecni-urad/uredni-deska.html?archive=2>.

Zpráva o hospodaření města Letohrad za rok 2010. *Město Letohrad* [online]. [cit. 2017-04-05].  
Dostupné z: [http://letohrad.eu/assets/File.ashx?id\\_org=8066&id\\_dokumenty=34345](http://letohrad.eu/assets/File.ashx?id_org=8066&id_dokumenty=34345).

**Ostatní:**

FALTUSOVÁ, Adéla (2016): *Socioekonomické změny po roce 1989 ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Žamberk*. Jablonné nad Orlicí. 16 s. Seminární práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, Katedra geografie. Předmět Socioekonomické změny v regionech ČR.